

په افغانستان کې د « کي ، جي ، بي » فعالیتونه

داگسا ، کام ، خاد ، واد - تشکیلات، فعالیتونه او جنایات

عبدالوکیل

په افغانستان كې د (كي ، جي ، بي)

فعاليتونه

داگسا ، كام ، خاد ، واد - تشكيلات ، فعاليتونه او جنايات

عبدالوكيل

فهرست

مخ	عنوان	شماره
(الف)		۱- سريزه
(۱)	د، د، کي، جي، بي مفهوم ...	۲
(۴)	په افغانستان کې داميرامان الله خان ...	۳
(۷)	دمحمد ظاهر دتولواکي په ...	۴
(۲۸)	دمحمد داؤد دخپل سري رژيم ...	۵
(۵۳)	دشور له کورنۍ څخه دروسانو ...	۶
(۷۳)	دروسانو له نظامي مداخلې څخه ...	۷

دکتاب مشخصات

- * کتاب نوم : په افغانستان کې دهکي ، جي ، بي «
فعاليتونه
 - * مؤلف : عبدالوکيل
 - * کمپوزر : احمد ضياءُ « ذهين عدالتيار »
 - * خپرونکی : پخپله مؤلف
 - * تيراژ : (۱۰۰۰) توکله
 - * نچاپ نيټه : ۱۳۷۰ - ميزان
 - * ديوه ټوک بيه : « ۳۵ » روپۍ
- د چاپ حق محفوظ دی

بسم الله الرحمن الرحيم

سرريزه

روسانوځوځو پيروي روهاميسي په افغانستان کې استعمارې او استخباراتي هلې ځلې دخپلو پټو پوليسو ستگه (کې ، چې ، بي) له لارې په مخ بيولې چې دهغو يو شمير اسلامي او افغاني ضد کړه وډه په مختلفو ليکنوکې څرگند شوي خو کافي نه دي نو په افغانستان کې ددغې وحشي استخباراتي دستگاه فعاليتونو لافشا د هر مسلمان اوافغان ايماني او وجداني بنده شميرل کېږي .

(څرنگه چې زه هم په دې دوو ستيو کلونو کې په افغانستان کې ډکې ، چې ، بي ، يوشمير وړانوونکو کړو وډو شاهد وم نو ځکه مې دهغوی څخه پردې پورته کولو ته اقدام وکړ او په افغانستان کې ډکې ، چې ، بي وړانوونکي فعاليتونه ، تر عنوان لاندې مې ددغو پيښو يوه برخه د جهاد هنداره ، جريدې له لارې په دوو پشتو گټوکې خپره کړه او دادي

(الف)

K.G.B

د کی ، جی ، بی مفهوم

د کی ، جی ، بی ، هرړوسانو دپټو پوليسو يا استخباراتي ، دستگاه نوم دی او د دوی اتی امنیت کمیټی ، مفهوم لری چی کی (K) عبارت د کمیټی ، چی (G) عبارت له ، د کاسو ، راستو ، یا دولت (روسان G) ، په ، کی ، سره تلفظ کوی او نوموړی دفساد منبع ، کی چی بی ، لولی (اوبی (B) عبارت له «بیزا پاسنستی ، یا امنیت معنی لری او مخفف بی ، کی ، چی ، بی ،» (K.G.B) جوړوی .

د ۱۹۱۷ م کال د اکتوبر انسانی ضد بدلون د روسانو دپټو پوليسو دستگاه لاندوره هم خطر ناکه او انسان خوره کړه ، په دی مرحله کی د روسانو دپټو پوليسو یعنی «چکا» (په هغه وخت کی د کی ، جی ، بی ، چیکیا یا «د انقلاب ، خرابکاری اوبی اجازی نفوذ پر ضد مبارزی فوق

اوس می بخدای (ج) په مرسته پر خپرو شویو موضوعاتو سر بیرره یو شمیر نور وروسترگو لیدلو پیښو چا پلوته د مجموعی په ټول اقدام وکړ . دامنه چی د دی لیکنی دیو تعداد کلمو او اصطلاحاتو څخه څرگندېږی چی د روسانو او د هغوی مزدورانو په مقابل کی د افغانی مجاهدینو او مسلمانانو څخه دفاع او طرفداري شویده نو په کومو الفاظو می چی چاته خطاب کړی هغه می مناسب او د هغوی حق بللی دی خو دا مکان تر حده می هڅه کړی چی حالات او پیښی هغسی بیان او وڅیړم لکه څنگه چی موجودې دی دا ځکه چی د افغانستان اوسنی او راتلونکی نسل هغه وخت مناسبه او معقوله اقتصادي ، سیاسي او ټولنیزه تگ لاره اوهم بحال اوراتلونکی په اړوند په خپله کټه لریخ غوره کولی شی چی تیرې شوی تاریخي پیښی په واقعي ټول سره وپيژنی .

ښایي ستاسو په لاس کی د تاریخ دغه کوچنی پاڼه لیرې نیمگړتیاوې ولری خو زما په نظر د هغی اعتبار اوبه والی په دی کی دی چی ما د ۱۳۴۷ هـ ش کال څخه راپه دی خوا د افغانستان په سیاسی بهیر کی په مستقیم ټول سره برخه اخیستی ده نو په اکثر و هغو پیښو کی چی دلته تماس نیول شوی بیوی خوا یا خومی پخپله پکی برخه لرلوه او یا دا چی دیو کتونکی په ټول د هغوی شاهد وم اوبللی خوا د روسانو استعماری پلانونو دلا افشا په خاطر هغو پیښو ته اشاره شوی په کومو کی چی ، کی ، جی ، بی ، په هغه او یا دغه څیره لاس لیراوه .

ومن الله التوفیق

عبدالوکیل - حیات آباد ، پیښور

۱۳۷۰/۶/۲۲

العامه کمپنی ، په نوم یادیږه او بیا دغه نوم ځله تغیر وموند ترڅو چی اوسنی دکی ، جی ، بی ، نوم یی ورباندی کیښود . کارونه بدلین ، لخوا د دندونسکی ، په نوم یوه زرنگ ، ظالم ، ماهر او انسان نما داریکی ته وسپارلی چی یوازی ولین ، ته مسول و یعنی د مهمو پیښو راپوریه یی لین ته ورباندی کاوه اونور نویه انسان ورته اوشکتجو ورکولو کی کامل اختیاره کمونیسټ و .

« لین » اولشوریکانو ددوی په امپراطوری کی ښکیل واسونه کوچوچه دالین په مشری د ۱۹۱۷ م کال داکتوبر انسانی اوتزی ضد بدلون سره مخالفت څرگندکړ مرتجع ، ترقی ضد ، د فیهوالی اوپورژوازی نمایندگان او طرفداران وپیل او د روسانو دغه پټوپولیسوارگان دنوموړی بدلون ټول مخالفین یاهه فزیکي ټول سره له منځه یووړل او یا یی ترسختو شکنجو وروسته بندیان او د پوښوونکو اورو ته سوق کړل . دغو خطرناکو پولیسو د روسانو په ټوله امپراطوری کی دویرو او وحشت څنی خبری کړی چی تردی نن پوری څوک نږدی ټول اوچل فامیل ته هم دزړه رازنه شی ویلی اودوی تر تسلط لاندی ټول واسونه یی دیوه چارپیره شوی دیوال په بڼه ددایمی بندیانو په څیر راگیر کړل کی ، جی ، بی د روس د مرکزي دولت په تقویه کیدو سره د روس امپراطوری د پراختیا لپاره دنورو هیوادو په کورنیو چارو کی لمداخلی ته شدت ورکړ او دویرو مودی راپه دی خوا د روسانو په کمونستی امپراطوری کی دکورنی اویاندینی سیاست ټاکونکی قدرت یوازی همدا ارگان دی . د رئیس جمهور ، دکمونست گوند عمومی منشی اویانورو مهمو او حساسو گوندي اودلتي څوکو لپاره دکی ، جی ، بی دڅوینمی اشخاص پخوا تردی چی مقرر او یا هغه اشغال کړی ، تعیین

کیږی . دهری حساسی څوکی اومقام لپاره نه تنها یو نفریکلی په سلسله سره څو نفره په نظر کی نیسی چی که چیری لومړی دمختلفو عواملو له مخی خپل مقام له لاسه ورکوی ځای یی باید دکی ، جی ، بی ، دڅوینمی نوم او په همدی ترتیب سره دریم اوڅلورم ته پاتی شی . دغه ویشی چپونکی دستگاه د بهرنیو هیوادونو لپاره مخصوصی ځانگی لری چی د روسی امپراطوری په داخل اوم دهمی څخه بهر دفساد او جنایت مهمه او خطرناکه منبع گرځیدلی ده دغه یوزخی دستگاه داسلام اوافغانستان دمسلمانانو اواسلامی ځاوری په تیا می ، بریادی اوترخیل تسلط لاندی راوستلو کی دمیخ ټول شیطانی هلو ځلو څخه یوه نه کړی . د روسی استخباراتو دڅو پیرو راپه دی خوا خصوصاً دامیرامان الله خان له دوری څخه تر نن پوری دافغانستان په مادی اومعنوی بریادیو کی بنسټیزیدل لوبولی نو په افغانستان کی دهمی یوشمیر پټو اوزرانوونکو فعالیتونو ته اشاره به ددوی حقیقی پیژندگلوی په اړوند یی کس نه وی .

د کابل اوسکو ترمنځ تکراري رابطه په مستقيم ټول سره قايمه شوه ، نروس څخه دنسبناغير مورتو الوتکو ، تيلفون او تلگراف اټورنو صنعتي اموالو رانيول او دهغوی سره دکارپوهانو په نوم روسي جاسوسانو راتگ ، روس ته دافغاني محصيلينو ليرول او په نورو بولټي اړخونوکې لروسانو سره زيات نږدې کيدل ددی سبب شول چې روسانو نورم دی ته وهڅول شي ترڅو دافغانستان اشغال اوددی لاری څخه گرمو اوپو ته رسيدل بېخپلو استعماري پلانونو په لمړی ردیف کې ونيسي نوپس په افغانستان کې نجاسوسانو او طرفدارانو په پيدا کولو زورواچاوه .

دولین، دقدرت په دوره کې روسی پوځونه په منځستان (منګولیا) باندی ورمزش شول او ترهمدی دمه پوری روسی کمونستی امپراطوری تر مستقیم تسلط لاندی اوریسی نظامی قواوی پکې موجودی دی . همدا رنگه دولین «موحشيانه» قدرت په وخت کې «بخارا» چی یو اسلامی او خپلواک هیواد ؤ ، دبلشویکانو یو اسطه اشغال اوریسی کمونستی امپراطوری جزیی وگرځوله او منځنی اسیا په اشغال شویو اسلامی هیواونو باندی یی روسی او کمونستی دیکتاتوروی (د پروتاریا دیکتاتوروی) تسلط نورم زیات شو ، په همدی ترتیب کله چی امیر امان الله خان دکورنی اغتشاش په نتیجه کی دکابل څخه کندهار ته او دهغه ځایه بیا کوشی ، کراچی اوپلاخره ایټالیا ته ولاړ نو پلخېل پوځونه دافغانستان په طرف رامزش کړل اوپه (۱۹۷۹ م) کال کی دافغاني مسلمانانو دبی ساری مقاومت او قربانیو څخه وروسته روسی اشغالگر پوځونه مزارشریف ته راوریسیدل ، روسانو امان الله خان ته خبرورکړ ، چی موږ په ټول قوت سره ستا په بیا

په افغانستان کې دامير امان الله خان دقدرت په دوره کې « کی ، جی ، بی » نفوذ

(۱۹۱۹ - ۱۹۴۹ م)

کله چی روسانو دمنځنی اسیا خپلواک اسلامی هیواونه یوپه بل پسې ترخپل استعمار لاندی راوستل نوپه افغانستان باندی دهغوی تسلط اوددی لاری څخه دهند بحر ته رسيدل یی په اوږده ستراتیژی تبدیل شول اوپه افغانستان کی یی دامیر امان الله خان دقدرت څخه لا پخو خپلی استعماری او استخباراتی چاری پیل کړی وی خودامان الله خان دقدرت په وخت یعنی (۱۹۱۹ م) کال کی روسی سیاسی نمایندگی ته په کابل کی بلهی ځل لپاره په رسمی ټول سره ځای ورکول ددی سبب شول چی روسان په افغانستان کی خپل شیطانی او استعماری هدفونه په مستقیم ټول سره لانورم کړندی کړی . له روسانو سره دامان الله خان سیاسی ، اقتصادی ، فرهنگي اټورنو ټولنیز ساحو کی اړیکي ټینګول په بی ساری ټول سره زیات شول .

پاچا کيڼو کې په اصطلاح مرسته کوو او بيرته نکابل په لوري حرکت وکړه خو څرنگه چې امان الله خان خپله اصلي څيره د افغانستان دهغه وخت حواله مننده کي په رښتيني ټول سره ليدلې وه چې نور نو افغانان دي نه مني (امير امان الله خان يوشمير داسي ناسنجول شوي کارونه سرته ورسول چې ديوه عاقل انسان لپاره د حيرانتيا وگرځي په دې ټول د امان الله خان تيروتنو او نيمگړتياو افغانان په قهر او پاڅون ته اړکړل) نوځکه يې دبيرته راتل او تخت او تاج نيولو جرت وکړ او بده يې ورڅخه وکړه .

دامان الله خان له تېبتي وروسته بيا د محمد ظاهر تر پياچا کيڼو پوري د « جي ، بي ، دهغي بي ثباته وضعي څخه چې په افغانستان کې موجوده وه په بده گڼه اخستلو سره خپل نفوذ او اجتوري فعاليت ته دوام ورکړ خو د محمد ظاهر د سلطنت په دوره کې يې د نفوذ او فعاليت لپاره په زړه پورې شرايط برابر شول .

د محمد ظاهر د ټولواکي په دوره کې د «کي ، جي ، بي» فعاليت

(١٣١٢ - ١٣٥٢ هـ ش)

د محمد ظاهر د ټولواکي په دوره کې د افغانستان سياسي ، اقتصادي او فرهنگي اړيکي له روسانو سره نوري هم زياتي شوي خو د هغوی سره د نظامي روابطو ټينگښت چې د ټولو په تناسب يې موطن په خپلواکي کې بنسټيز منفي رول ولوباوه ، افراطي بڼه غوره کړه .

په افغانستان کې د ټولو پاندينيو هيولونو د سفارتونو په تناسب د روسانو سفارت زيات شمير کارمندان درلودل او لري يې اوږو نږدې مطلب منطق او ثبوت ته اړتيا نشته چې په زړې کې د روسي سفارتونو د فعاليت او کړو وړو مهم او اصلي لوري په غير رسمي او غير قانوني ټول سره د اجتوري چارو په مخ بيول دي .

په افغانستان کې د روسانو سفارت چې دکابل دارالامان په ساحه کې يې پراخه ځمکه په خپله محوطه کې رانغښتي ده يوازې داستوگنې

دورانوونکو فعاليتونو لپاره يې ښه زمينه برابره کړې وه.
 وکي ، جی ، بی ، خویا داچی داستخباراتو مسلکي غړي داستاني
 تېرېدی لاندې رالیول اویا هرغه روسی استاد به چی افغانستان ته
 رالیول کیده توله کی ، جی ، بی سره داپیکو پرته داکارمکن نه و .
 دکابل ، مزارشریف ، شبرغان ، جلال آباد اودافغانستان په نورو
 ښارونوکی دمشاورینو ، کارپوهانو ، نفت اوکاږنیزونکو ایزورو کارونو
 تېرېدی لاندې دکی ، جی ، بی پرسونل زیاتید .

هغه افغانی محصلین چی روس ته دزده کړې په نوم لیول کیدل
 اکثریت یی دکی ، جی ، بی همکاران شول اوپو شمیر نورو یی روسی
 ښځی واوستلی . دغو روسی ښځو په چی دافغانی محصلینو سره
 دواده تېرېدی لاندې په افغانستان کی استوگنه پیل کوله یاخو په دکی
 ، جی ، بی غړی وی اویا به کی ، جی ، بی هغه وخت اپیکي دوسره
 ټینگی کړی اودکی ، جی ، بی په حلقه کی به ونښتی چی دکوم افغانی
 محصل سره به یی واده وکړ .

همدارنگه دظاهر تولاواکي په دوره کی ټولو پیلوټانو ، اکثریت مدافعه
 هوایي اودنورو نظامی مسلکونو زیات شمیر پرسونل ښوونه اوزده په
 روس کی ترسره کیده . هغه نظامی اوغیر نظامی محصلین افرانغان به
 چی په روس کی په مستقیم ټول سره کی ، جی ، بی ته جذب نه شول
 نوپه روانی لحاظ به یی دی ته تیار کړی ووچی په غیر شعوری ټول
 سره دروس اوکمونیزم ستاینه وکړی دبوی خواخو په روس کی دټولو
 بهرنیو هیوانونو محصلینو لپاره شخصی تجارت ازاد و اوپو شمیر
 اجناسونه یی په قاچاقی ټول هم اجازه ورکوله اوبلی خوا دانری
 خوانان به یی په پیغلو اوښځو باندي تردی حده مصروف اوست کړل

لپاره دمکروویانو اته لوی بلاکونه لری اوبه مریلاک په شلگونو
 اپارتمانونه چی دکرتو شمیر یی سل گونو ته رسپړی جوړ شویدی .
 څرنگه چی روسان دکورنی (فامیل) ژوند په سویه په یوه کرته کی
 دژوند کولو سره عادت شویدی نو دروسانو نکرشوی سفارت دیوه
 ښار حیثیت لری برسیره پردی محمد ظاهر محکومت په اخیروکی
 دکابل پوی تخنیک په انستیتوت کی داستوگنی ظویرلاکونه یوازی
 دروسانو کورنیو داستوگنی لپاره جوړ شویدی . لکه چی عملاً لیدل کیدل
 روسانو په افغانستان کی داجتوړی کارونو لپاره زیات مالی مصارف
 نه درلول اومالی مصارفو په بدل کی یی دخوږو زموږو څخه
 کار اخیست هغه داسی چی دښوونکو ، اسپستانخانو ، تکنیشنو ،
 لپرانانو ، ... تر نامو لاندی یی دکی ، جی ، بی مسلکي غړی
 اودنوموړو کارکوونکو دکورنیو تېرېدی لاندی یی پر زیات شمیر ښځو
 اوپیغلو باندي چی یوازی اجتوړی چاری یی سرته رسولی ښولی
 تخنیک ساحه پکه کړه . دغو ښځو اوپیغلو داړونده اجنتانو سره په
 علنی او غیرعلنی ټول تماس درلود . دهنوی داړیکي چی په علنی
 ټول وی دمحصلینو اوزورو افغانانو په منځ کی اجتوړی چاری تردی
 نامه لاندی په مخ بیولی چی کس مینه اومحبت ورسره لری اوبیواپل
 دوستان اوملگری دی نوځکه دشپي اوردځی په هر ټول شرایطو کی
 سره لیدلی اوکللی شی . داستانی اوشاکر دی تېرېدی لاندی اپیکي
 خو جدا وی چی روسی ښوونکو خصوصاً ښځو په دمحصلینو سره
 درلودلی .

دکابل اوزار شریف تخنیکونه اوبکابل په دهمزنگ کی فرهنگي خوږه
 دروسانو داجتوړی نورهغه مرکزونه و چی دکی ، جی ، بی

کرمه اومالداري لگياو ، نکرني اومالداري سپستم اوساييلو ابتدايي بڼه درلوده ، خوهيواد په گوتو شموراو لايټونو اوکابل کې بصنعت (بابريکو) نږي زرغون شوي ؤ اما دهيو اوسالو دارياؤ له پوره کولو څخه عاجز ؤ او اکثریت پاخه مواد (صنعتي توليدات) لځامو موادو په بدل ښهر څخه واړيديله بحکومت طرز شاهي مطلقه ؤ او دولت ټولواک پاچا او هغه کورني په لاس کې متمرکز کړي ؤ خو حکومت خورا کمزوري ؤ پاچا او هغه کورني ، دقومونو قبايلو مخالفت څخه بېرته ويره کې وو ځکه يې دقومونو او قبايلو له مشرانو ، خانانو ، نامتو اشخاصو او بعضو بانغوډه روحانيونو سره د نژدې اړايشه نږشه څخه کار اخيسته او په مخصوصو امتيازاتو ورته قايل وو په داسې حال کې چې د لاس سره يې له ديکتاتورۍ او بېرورکراتيک چلند څخه استفاده کوله . ولسونو دولت گټور او مرستې ته سترگې نه غړولي بلکې دهغه له ظلم او بېرورکراسۍ څخه په ويره اواره کې وو .

غير دولتي جريدي ، مجلي اونور نشرات ، سياسي کونډونه اوسازمانونه ، مظاهري او اعتصابونه منع وو ، دهيواد په زياترو ولايتونو کې د بېگلوري په سويه تحصيلات هم نه تر سره کيدل او لاسي نه وي پرانيستل شوي خوږکابل په ښار کې دکابل پوهنتون ، دوو په دوو سياسي فعاليتونو د مرکز حيثيت ځانته اختياراوه . د بېرني سياست په اړوند په دې تاريخي پړاو کې د بېرني خوا د امریکا متحده ايالاتو د افغانستان شاهي دولت ته د زياتواقتصادي اړيکو پرتو رول او مرستې ورکولو څخه يوه وکره او بېلې خوا محمد داؤد مصدرا عظمي لاس کلنه بوره او يو شمير نړيوامل ددې باعث شول چې افغانستان په اقتصادي او نظامي ساحو کې لاندې د روسانو تر

چې وطن خوږاڅه چې ځانونه به ترې هير شول او په اصطلاح ديپلوم خبري گرتني شوي مال ؤ نوکله به چې داځوانان بېرته افغانستان ته راغلل د خصلت او روان له اړخه به دافغاني ټولني څخه پردي او بېگانه خلک ترې جوړ شوي وو . د دوی دخبرو عمده لوري په شعوري او غير شعوري لور سره دکمونيزم ستاينه او دهغه مخالف جنس په اړوند ؤ دکومو سره چې به يې بحيوانيت جنسي اړيکي قايمي کړي وي ، نو د افغانستان هغه ځوانان چې روس يې په خپلو سترگو نه ؤ ليدلي ، په خيالي نول سره به په روسانو او دهغوي بحيوانيت په جنسي اړيکو باندي شيدا او عاشق شول او ځوانانې احساساتو د تسکين پخاطر په افغانستان کې روسي ټولني ته ورته ټولني جوړولو ارزگانو يې د شيطان په څير ځانونه وتختول . په عسکري قواؤ کې د روسي مشاوريانو شته والي او په روس پورې د روسو او نظامي تجهيزاتو منحصر کيدل بل هغه عامل ؤ چې افغاني ټولنه يې د پان خواته کشوبه اوډکې ، جې ، بي دشومو پلانونو د عملي کولو لپاره يې مناسب شرايط برابړول .

کې ، جې ، بي د سفارت له لارې وکولای شول چې د ۱۳۴۲ هـ ش کال څخه پخوا په پته او مخي نول سره په افغانستان کې يو شمير (دموکراتيکو (کمونستي) حلقو په نوم داسې جوړې کړې (کې ، جې ، بي په بېرنيو هيوادونو کې د مزدور سياسي بلو جوړولو او دهغوي له لارې دخپلو انساني ضد پلانونو د عملي کولو پخاطر مخصوصي ځانگي لري) .

په دغه تاريخي پړاو کې د افغانستان په زياترو ولايتونو کې د فابريکو او کارخانو نښي نه ليدل کيدې او دهيواد تر ټولو زيات اوسيدونکي په

کله کې یې په ظاهره خپل مرام خپور کړ خو بیا لږڅه وروسته نکرشوی جزیده نشر نه شوه .
 کې ، جی ، بی ، نڅپلی پخوانی تجربی له مخی دغو اجنتانو ته دستور ورکړ چې خپلو فعالیتونو ته په فرهنگي (پوهنتونونو ، ښوونځیو ...) کار کړی اړینو دولتي موسسو او په عمومی ټول سره پر ځان پاندي نڅوانانو راټولولو ته پراختیا اړکړنډیټوب ورکړی ځکه چې ځوانان ترټولو احساساساتي او زممشتمل او بکه کیږی نوموړی سازمان په مظاهرو ، متگنونو او نفرادی تبلیغ جلب او جذب پیل وکړ .
 خو دبریو کالو په جریان کې څرگنده شوه چې دوسانو په مزدورانو باندی لکه څنگه چې اړیندی درلوده څوک راټول نه شول نوکی جی ، یی ډیل تاکتیک څخه کار واخیست هغه داچی خپل اجنتان (تره کی او کارمل) یی دی ته اړکړل چې باید نوموړی گوند په دوو برخو وویشی هغه و چې په ۱۳۴۶ هـ ش کال کی نکرشوی گوند په دوو ډلو وویشل شو دیوی ډلې په راس کی تره کی اوبلی په راس کی کارمل تعین شو دتره کی په ډله کی اکثریت پښتانه اوبکارمل په ډله کی تاجکو اوندو ملیتونو اکثریت جوړاوه کله چې په ۱۳۴۶ هـ ش کال کی دڅلک دموکراتیک جریان دخلق اوپرچم په لومویشل شو ، څر میاشتی وروسته دپرچم ډله بیا په دوو ډلو تقسیم شوه چې دیوی ډلې په راس کی کارمل انتصاب شو اوبلی په راس کی ظاهر بدڅخی قرار ونیوه څو ظاهر بدڅخی په ۱۳۰۸ هـ ش کال کی دخیظ الله امین په دستور په بنديخانه کی ووژل شو بدڅخی ډله وروسته د ستم ملی په نوم مشهوره شوه (دغه ډله اوس دکابل په مزدور رژیم او په اصطلاح څوگوندین سیستم کی فعاله برخه لري اوبخلاقیانو او پرچیما نوسره څنگ

ننډو لاندی راشی اوکی ، جی ، بی ، خپلی استخباراتی شبکی پراخی کړی .
 په ۱۳۴۳ هـ ش کال کی نوی اساسی قانون تصویب او خپر شو څرنگه چې په دغه اساسی قانون کی سیاسی فعالیتونو اوبگوندونو جوړولو اوفعالیت ته اجازه ورکړل شوی وه نوکی ، جی ، بی ، یی له څنډه پخپل لاس جوړشو ویولوتی .
 دستور ورکړ چې باید ټولی په گډه سره واحد سازمان جوړکړی .
 نو د ۱۳۴۳ هـ ش کال دثور په یوولسمه نیټه دنکرشویو ډلو نمایندگانو دنور محمد تره کی په شخصسی کرکچي نکابل ښار په څلورمه کارته کی یی موقعیت درلود غونډه جوړه کړه دی غونډی په نتیجه کی یی دڅلک دموکراتیک جریان په نوم سازمان چی بیا وروسته یی دڅلک دموکراتیک گوند په نوم وپاله ، تاسیس کړه په ظاهره یی دغه اساسنامه اوبرنامه جوړه اوبمرکزی کمیټی غړی یی تعین کړل تره کی دنوموړی سازمان عمومی منشی اوببرک کارمل یی دمرکزی کمیټی منشی په توگه وټاکل یا په بل عبارت تره کی دگوند رئیس اوبکارمل یی دغه دمعاون په صفت تعین کړل .

(په نوموړی غونډه کی داشتراك کوونکو له جملی څخه تره کی اوبکارمل ددوهمختلفو حلقو دنماینده گانو له جملی څخه و .)
 د ۱۳۴۶ هـ ش کال انشعاب څخه وروسته په پرچیما نو ډلو چی تره کی دبربری اهلیت اولیقت نه درلود خو څرنگه چې بسن په لحاظ ترتیو او مشرو نوڅکه یی هغه د عمومی منشی په حیث وټاکه په داسی حال کی چی خلیقانو دتره کی دغه ټاکنه دغه مسلم حق پاله .
 دغه سازمان دخلق په نوم جوړیده نشر ته وسپارله او په لړی اوبومه

په څنگ په افغانستان کې د روسانو استعماري پلانونه عملي کوي .
 روسانو د اپلان څنګ په ګټه تمام شو چې خلقت باندو
 پرچميانونو استعماريانو (د ظاهر بدبختي والي) د نويو غړو جلب او جذب
 طريقه د مليت ، ژبي او منطقي تضادونو څخه په بده ګټه اخستلو سره
 پيل کړه نو په هغه سويه چې ظاهراً يې په خپرونو او تبليغاتو کې په ياد
 شويو ساهو (ژبي ، مليت ، منطقي) کې د تضاد او اختلاف څخه نفرت
 بنکاره کاره په عمل کې يې په هغه اندازه ورڅخه بده ګټه اخستلو
 تردي نن پورې دوام وکړ .

(کله چې د نوموړو بلو دغړو کميټ زيات شوو وکي ، جې ، بي ،
 د دغړو بلو د محمولو او مهمو غړو سره مستقيمي او يکي درلودی) .
 د کارمل والي وکولې شول چې د پرچم په نوم جريده نشر کړي
 خو څو ځنګو د چاپ انشر کيدو څخه وروسته يې نشرات بند شول .
 دغو نوموړو دودولو هري پيې خان بسنګ دموکراتيک جريان ياله څوکلہ
 په يې چې په بعضو جريديو کې نشرات کول نو تره کې او کارمل بلو
 تويير په دې کيده چې تره کې بله په يې (جريان دموکراتيک خلق و
 خلق و) او کارمل بله به يې د خلق دموکراتيک جريان و (په اخير يا اول
 کې به د افغانستان نوم هم وزيات شوی و) په نومونو نشر کول . تره
 کې او کارمل بلو بلو ادعا کوله چې ددوی مرام نه خلق ، جريدي په
 اوله اووهمه ګڼه کې خپور شوی دې اوپه هغه کې يې ستراتيژيک

اوتيايي هدفونه څرګند کړي دي
 خو تره کې بلې ددغه مرام ستراتيژيک هدف لکه څنګه چې خلق
 جريدي په اوله اووهمه ګڼه کې خپور شوی و نه تشریح کوله ، دغوی
 لښلی مرکزی کميټي په يو شمير نشراتي پانوي کې اوم په تقريبي

په ل سره خپل ستراتيژيک هدف بخلتي دموکراسي (کونستان خلقي
 دموکراسي د پروتاتاريا يا ديکتاتوري په څيره بلې او پروتاتاريا
 ديکتاتوري د کمونيزم پيلامه ګڼي) د قايملو لاره کمونيزم ته
 رسيدلو تبليغ کوله او کارمل والي ته به يې ويل چې د اوسرما په دارانو
 او اشرافيانو نمايندگان دي .

د تره کې والي په دې اړوند يو دليل داسې څرګند کوله چې د کارمل بله
 د ستراتيژيک هدف په حيث دملې دموکراسي بولت قايمل غوراوي
 او اوبول بولت يې دسرما په دارانو او اشرافيانو بولت ياله خو کله چې
 د ۱۳۵۷ هـ ش کال کودتاد تره کې او کارمل بلو له خوا رامنځ ته شوه
 نو په عمل او ماهيت کې تر همدې نن پورې ټول په يوه لاره ولاړل هغه
 داچې دوی ټول سياسي قدرت په خپلو لاسونو کې متمرکز کړ
 او دملې دموکراسي بولت نيسي په عمل کې ونه ليدل شوی .

په ۱۳۵۰ هـ ش کال کې د تره کې په بله کې انشعاب رامنځ ته شو
 ظاهر د افاق ، چې د تره کې بلې د مرکزي کميټي غړی و د نوموړي بلې
 څخه ووت او يو شمير غړي يې ترې جدا کړل خو د افاق ، د تره کې له
 بلې څخه جدا شوی ټول افراد له ځان سره ونه شول ساتلي او اکثريت
 يې د کارمل والي ته ورغل . د تره کې بلې به د افاق بله پټ پرچميان بلل
 خو په هغه وخت کې د افاق بله د ميليانو (مليان) په نوم مشهوره شوه
 دغې بلې ځکه په دې نوم شهرت پيدا کړ چې د افاق بلې به د تره کې
 په بله پسي ويل چې دغه بله د خلق جريدي په اوله اووهمه ګڼه کې
 خپور شوی مرام په غلطه خلقي دموکراسي بلې ، دوی (د افاق بلې)
 ادعا کوله چې په نوموړي مرام کې د ستراتيژيک هدف په حيث دملې
 دموکراسي بولت قايم کيدل بړج شوی دی .

دافق په ۱۳۶۵ هـ ش کال کې د خلک دموکراتیک گوند سره چې روسانو د افغانستان سیاسي قدرت په لاس کې ورکړی ؤ یوځای شوه افق او دافق یو شمیر ملگرو ته یې د خلاق او پرچم بللو (د خلک دموکراتیک گوند) په مرکزي کمیټه کې ځای ورکړ او نوره بله یې د نوموړی گوند په صفوفو کې مدغمه شوه .

د نوموړو بلو او هم نورو خلکو او گوندونو ترمنځ د تیره کې بله د خلاق یا خلیقانو او د کارمل بله د پرچم یا پرچمیانو په نومونو مشهوری شوی خو په واقعیت کې خلق او پرچم د نکر شویو جریډو نومونه دی اما کله ناکله به تیره کې بلو د کارمل بلو ته کارملیان یا بیرکیان او د کارمل بلو په تیره کې بله تیره کیان بلل .

د ۱۳۴۳ هـ ش کال څخه وروسته زیات شمیر گوندونه رامنځ ته شول چې دغشې جملې څخه د ماؤستانو بله هم وه چې لېجني استخباراتو په واسطه سره د حزب دموکرات نوون، په نوم جوړه او د شعله جاوید په نوم یې جریډه خپره کړه وروسته دا بله د شعله جاوید یا شعله یا تو په نوم مشهوره شوه .

همدارنگه په دې وخت کې د جوانان مسلمان ، په نوم د اسلامي تحریک سازمان چې د د خاوان المسلمین ، په نوم یې شهرت پیدا کړ ، فعالیت کاوه خو د هغه وخت بولت له خوا د کومې جریډې د خپرولو اجازه چې د نوی د نشراتی ارگان نمایندې کې یې کړې وای نه وه ورکړل شوی په داسې حال کې چې د گڼېڅ ، په نوم جریډه مستقیمًا جوانان مسلمان نشراتی ارگان ته ؤ خو د بیری اغیزمنې اسلامي خپرونې یې کولې او داسې ویل کیدل چې دغشې جریډې کارکوونکو د اسلامي تحریک سره کلکې اړیکې لرلې . دغشې جریډې د امتیاز خاوند اوسمؤل مدیر منهاج .

الدین د گڼېڅ ، ؤ چې د ۱۳۵۱ هـ ش کال د سنبلې په ۱۶ مه نیټه د جمی په شپه پخپل کور کې چې د کابل چهارهسې په ولسوالۍ کې یې موقعیت لرلوه ، شهید شو . خلیقانو تېر چرمیانو او ویر شمیر نور د لویو اشخاصو د گڼېڅ قتل داسې تبلیغونه چې نوموړی ماؤستانو د د سپیدال ، نومی ماؤنیست د انتقام اخستلو په اړوند وواژه .

(د سپیدال) په ۱۴۰ هـ ش کال د کابل پوهنتون په ساحه کې د اسلامي تحریک طرفدارانو او ماؤستانو ترمنځ د لاس او گریوان جنګ په نتیجه کې ټپي اویا ووږسته یې په روغتون کې ژوند له لاسه ورکړ (خود اهام د توجه وړ ده چې د گڼېڅ جریډې د خپرونو تیره څوکه د روسانو استعماری ، شیطاني او الحادي فعالیتونو د افشا او دغشې د مخ نیوی لارونځیو بلو ته متوجه وه او روسان یې په سخت تشویش او اندېښنه کې اچولی وو نو روسانو د گڼېڅ جریډې د اغیزمنتوب لراټیټولو په منظور منهاج الدین گڼېڅ ترور مناسبه لار بلله . سره ددی چې کس ، چې ، یې په بهرنیو هیوادونو کې د ترور لپاره مشخص ترورستان او اجنتان لری خو د گڼېڅ کورنۍ او دغه دویو میلمنو له جملې څخه یو میلمه کوم چې ژوندی پاتې شو ، دسترگو لیدلې حالت بیان داپه گوته کوی چې ښایي منهاج الدین گڼېڅ په قتل کې د روسانو په سفارت کې د بکې ، چې ، یې غړو په مستقیم ټول سره برخه اخیستی وي .

په دې برسیره د ۱۳۴۲ هـ ش کال څخه وروسته نور سیاسي سازمانونه او بلو هم په علنی ټول سره رامنځ ته شوی او خپل فعالیتونه یې پیل کړل دغشې له جملې څخه د جمعیت سوسیال دموکرات ، چې د افغانستان ملت ، په نوم یې شهرت پیدا کړ ، د جمعیت دموکرات مترقي ، چې د د مسوات ، په نوم مشهور شو ، د جمعیت عوام ، مشهور په

هډدای عوام ... هم سياسي سازمانونو په بڼه راڅرگند شول خو دکابل په ښار کي دکميت په اړوند دټولو نورو سياسي سازمانونو يا کونډونو په تناسب داسلامي تحريک طرفداران ، «شعله جاويد» ، «خطيان او پرچميان» پير څرگنديدل . دافغان ملت په نوم سياسي سازمان هم په څو برخو ووېشل شو او پري بلې يې دملت په نوم جريده خپره کړه خو دځه وړې وروسته يې خپرېدل بند شول . په داسې حال کي چي بلې بلې يې د « افغان ملت » په نوم جريده خپره کړله او ظاهر شاه پاچاهي تر اخیښت پوري يې خپرونې جاري وې ، پري برسیره نوري غير دولتي مستقلې جريدې چي په کم سياسي سازمان پوري نه وې ترلې هم خپريدې .

دخلق او پرچم بلې چي په ۱۳۶۶ هـ ش کال کي ديو اوپل څخه جدا شوي هيڅ پوري بلې هم په منطقي او قناعت بڼونکي ډول سره د انشعاب عوامل نه شول څرگندولای او وارو ډلو په ظني او څرگندول سره دايو مترقي او وطن پالونکي عمل پاله چي د روسانو لارښوونه (په واقعيت کي دستور) عملي کوي او هرې بلې ډلې په نسبت پري باندې ځان مترقي او غوره گناه چي د روسانو سره نږدې اړيکي لري او ډلو په پير ځله ددې پرسرچنگال ؤ چي پري به وپل روسانو ته موږ نږدې او مويدي په رسميت پيژندلای يو اما بلې به وپل چي موږ ته ترپل هرچا زيات اهميت را کوي او په رسميت مويژني په واقعيت کي په دې اړوند ديو ډلو د روسانويا وپل او وارو ډلو نږدې اړيکي ورسره لږ لږې اما ه کي ، چي ، بي ، ديرو اوپل اړيکو څخه يې خبره ساتلې وو .

روسانو به دتره کي بلې ته وپل چي موږ پرتاسو تر ټولو زيات اعتماد

لږو او بډيره مينه موږ سره ده ځکه چي دتاسو په کوند کي غربيان او اطرافيان پير دي او موږ خوډوله تر اخیښه دداسي غربيانو ملاتړيو اما دکارمل بلې ته به يې په دې قناعت ورکاوه چي موږ (روسان) ځکه دستاسو سره بډيره خواخوږي ارحميت لږو او ترپل هرچا بډيره اهميت لږ کوو چي تاسو نسبت نورو ته پاکلتوره ، موږ بيار او اکثريت دهغه محيط (ښار) ځوانان په دغه کوند کي سره راټول شوي ياست چي انقلاب به له همدغسي ځای څخه پيل کوي .

دې ته ورته پروسه تر همدې نن پوري روانه ده او هرې بلې دمهمو اشخاصو سره پتي او گوښي اړيکي ساتي او ځپلې خوښي سره سم يې په رقص راولي .

که چيري څوک دنوموړو ډلو دحالت څخه بډيره کمه خبرتيا هم واري نو په دې کي به ترديد ونلري چي دنکر شويو ډلو په نظر روسانو ته جاسوسي يوعالي او مترقي عمل گنل کيږي او دسره مخالفت اويا دهر هغه ډول اړيکي ټينگو او څخه چي روسان يې غوښتونکي دي ، ډېره کولو ته يو ارتجاعي عمل وايي دغو ډلو ته داندې مطرح چي روسانو ته جاسوسي کول نه يواځي داچي داسلام ، وطن ، ناموس ، پت او عزت سوډاگري ده بلکي دنوموړو ډلو (خلق او پرچم) رقابت تري وخته پوري په دې تکی دي چي نسبت بلې بلې ته په روسانو ځانونه وني او لږ مقامونه ورته وسپاري هر ه ډله او پي وړنږدې کوي ، اشاري ورته کوي دلایل ورته راډېرې او جتي بغاوتونه کوي خو ه کي ، چي ، بي ، ته دا ثابتوي چي بلې بلې په نسبت ښه باروړلې شي . اصلي مطلب داندې چي دلته دا ثابتې شي چي خطيان او پرچميان نه دي ، چي ، بي ، جاسوسان دي او هر څه يې د روسانو په دستور تر سره کړل اړکوي

پهغه اخلاقي دښتوونې پورې يعنې دسولسو توکيو فارغانو له جملې څخه کم شمير پهنځيو ته جديديدل او په محلو په اندازه پواتي کارونه ته درسې مامورينو په ټول قبيلېد خو اکثريت يې په خپلو کورونو کې بيکاره پاتې کيدل او دسولسو کالونو په بهير کې يې په بزگري لټونو عادي کسبونو باندې مصروفيت او کار کولو روحيه له لاسه ورکړې وه . همدارنگه بهرنيو هيوادونو ته دتلو امکانات هم کم او دپرايلمنو څخه ډک وو په دې ټول سره په دغو بې کاره فارغانو کې پواتي ضد اوچپه افراطي روحيه لاندې هم قوي شوه ولسونو هم هغه په زړه پورې والي چې دښوونځيو سره يې پيدا کړې او په اکثريت منطوق کې يې په خپلو مصارفو سره دښوونځيو ودانې ابادې کړې وې ، وو په وو له لاسه ورکاوه په عمومي ټول سره دسولسونو اقتصادي وضعې لږوونکې حالت لرلې ، بيوکراسي لاندې هم مخ په زياتيدو وه او افغاني ټولنه لږې نامطلوبې اينده لورې ته په حرکت کې وه .

دبريژنف په دوره کې په روسيه پاتې ساتل شويو هيوادونو کې لږوونکو استعماري نفوذ او تسلط طريقې داسې بڼه غوره کړه چې په دغو هيوادونو کې بايد کودتاگانو ته سازمان ورکړل شي او روسيه په سياسي ، اقتصادي ، ايدېالوژيکي او ټولنيزو ساحو کې ترهغو پوښي نفوذ ووشي ترڅو چې په بشپړ ټول سره يې ترخپل تسلط او اقتدار لاندې راولي په رښتيا چې داندوې استعماريله خطرناکه څيره وه او ده .

څرنگه چې محمد ظاهر او محمد داؤد په اړينو کې دپښتنو افسرانو شمير نسبت نورو ملتونو ته زيات و نه کې ، چې ، بې ، خليفان په دې وگمارل چې بايد په پټه او خورا احتياط سره په اړينو کې جلب او جذب

يې ، دامطلب نوی پخپله هم نه رڼوی او پخپلې تک لاری سره یې تړلی بولای بلکې هدف داندې چې ددغو پېښو او تجربو څخه باید اوسنی اور تلونکی نسل گټه واخلي او د تاریخ درس په راتلونکې توانیزه تک لاره کې مثبت رول ولوبولای شي او دغو اسلام ، وطن انسانیت او عزت تپاه کوونکو کړو وړو له تکرار څخه مخ نیوی وشي نوڅکه دا ضرور ده چې :

ددې لپاره چې د تلونې راتلونکې اسلامي او اسلامي خاوری دساتلو ، ترقی او انسانیت تک لاره په عملی او حقیقی ټول سره تعین او پېژنو باید د تلونې په تیر شوی تاریخ باندې هغسی پوه شو لکه څنگه چې په واقعیت او حقیقت کې و اویدی .

زکړ شويو ډلو (خلیفان او پوځیانو) محمد ظاهر تلوواکي په زمانه کې لږوونکو د سفارت له لاری د پواتي پورسونو (چانسونو) په نوم یو شمیر غړي په منظم ټول سره روسیې ته د تحصیل لپاره لېږل چې په ظاهره به یې د علومو په یوه څانگه کې تحصیل پرمخ بیول اما په واقعیت کې نه کې ، چې ، یې ، تر خطر ناکې ښوونې او ودانې لاندې نیول کیدل چې په نتیجه کې یې زموږ اسلامي خاوره او جنت نشان وطن نه کې ، چې ، یې ، په جلا داتو ډک کړ .

ادگار شاه تلوواکي په وروستيو کلونو کې په ټول هيواد کې زيات شمير ابتدايي ، متوسط او ثانوي تحصيلاتو لپاره ښوونځي پرانستل شول خو دکابل ښار ديو شمير ښوونځيو څخه پرته نور ټول ښوونځي د عمالي تحصيلاتو لرونکو ښوونکو ، کافي درسې کتابونو ، ښوونځيو ودانيو او لابراتوارونو څخه بې برخې وو ، په دې برسېره انارشې او زياتو مظاهرو او اعتصابونو د محصيلينو او زده کوونکو بزده کړې

پورتلو وامل زیات دی خو مهمو ته یی په لاندی ټول سره اشاره کیږی:

۱- په هیوادکی دینی زده کړی ته د دولت لخوا لازمه پاملرنه نه کیدل؛ په عمومی ټول سره د نومی نسل لپاره د دینی زده کړی پر وپه خورا کمزوری وه .

دینی خوا د افغانستان په اکثریت کلیو اوبانوکي مغویدینی علماؤ امامت اوبه عین حال کی د دینی تدریس چاری په غاړه لرودی چی پخپله یی په دی باره کی لازمه تجربه نه لروده اوبله طرفه دلیسو د دینی مضامینو لپاره داسی استاذان (د استفتا په سانلو سره) استخدام کیدل چی د پوهی سطحه به یی نسبتاً ټیټه محافظه کاران وو . د مغو زده کوونکو په مقابل کی کهمو چی سماتوریایستی نظریی څخه دفاع کوله یی تقارنه اوکه اخیناً د مغوی په رښکی به یی کهمی خبری وکړی مغومره به غیر موثری وی چی نه ویل به یی بهتر و . په دینی مضامینو کی اصلاناکامی وجود نه لرود ځکه خو زده کوونکی ددی لاری څخه د مغوی زده کړی ته نه هڅول کیدل . په ځینو مکثیونو اولیایو کی ملا امامانو وجود نه لرود اوبه منتونونه خواصلاً د دینی مضامینو د تدریس له عموییت څخه یی برخی ژ د پوهمنتونونو ساحی داسی زمرجنی فضا اشغال کړی وی چی دین ته پاملرنه د عقب ماندگی ، اطرافیت اونا دانی په مثابه تعبیرید . اومحمد ظاهر په دی پوهیده چی که چیری د اسلام دین هغو علماؤ ته موقع په لاس وکړی کوم چی پوه اوزبستینی دینی علما دی نو مغوی دا قدرت په ځان کی لری چی د نومی نسل د عقیدی اوفعالیت لوړی دبی دینی اویا لاخره د محمد ظاهر د سیاسی ، اقتصادی او کلتوری تگ لاری څخه د اسلام

پیل کړی ځکه چی د خلقیانو اکثریت پښتنو جوړه او په اریو کی واره طالبان اوتیټ رټبه صاحب منصبان د نومی نجلب اوجنب لپاره د ټولو نورو سازمانونو اوبلو په نسبت ټنه مساعد او تیار وو . اوبرچمیانو ته یی په دی اړوند داسی دستور ودرکړ چی په اریو کی جلب اوجنب په مغومره احتیاط اوزرنگی سره باید اجراشی چی په هیڅ صورت افشا نشی اوبرچمیانو زیاته توجه باید دکورنیو چارو وزارت په اړوند صورت ونیسی . د ظاهر په تلواری کی خلقیانو اوبرچمیانو دی کار ته نوام ودرکړ خو د محمد داؤد له کودتا څخه وروسته یو اړو ټولو ته دستور ودرکړل شو چی په اریو اوڅارنومی (پولیس) کی نجلب اوجنب فعالیونو ته په خوراشد اوگر ندیتوب سره نوام ودرکړی اونیور نو و کی ، چی ، یی ، په افغانستان کی دخپل تسلط اصلی لاره په اریو کی دخلق اوبرچم دټولو نفوذ او کودتا وټاکله .

دبرچم اولخلق ټولو دد اړد خپل سرری رژیم په ټوله دوره کی نیمه علنی فعالیت درلود . لاکن دظاهر د تلواری کی په دوره کی یی په ملکی ساحه کی په پشپړ ټول سره علنی فعالیت کاوه نوی د ظاهر اوبه داؤد په لورو کی یو شمیر ملکی اونظامی غرو ته په داسی پټ ټول سازمان ودرکړ چی دهنوی دارتباطی غرو څخه پرته بل چاته نه وه وڅرگند .

(لکه څرنګه چی پورته هم ذکر شول و کی ، چی ، یی ، د خلق اوبرچم ټولو ټول غوی په مستقیم ټول سره داچنتانو په ټول نه وو استخدام کړی بلکی له مهمو اشخاصو خصوصاً د بربری اکثریت غړو اوبرچمیانو افسرانو سره یی مستقیم اویکی لرو لوی داچی دبرچم اولخلق ټولو غړیتوب دیو شمیر ځوانانو دقبول وویرګرځید علت یی دهغه وخت خاص شرایط اوزمعه وه نو دغو ټولو ته دیو شمیر ځوانانو

پس ددوی په پیش قابونو (پلیټونو) کی خاوری وراچواسی ، فزیکي ډیر خوړونو به یی ورسره کول ، تهډیول به یی اوبول بول پوالبلمونه به یی ورته ایجانول ترڅو هغوی دی ته مجبور کړی چی لخلق اوهرچم بلوغیتوب قبول کړی همدارنگه په پوشمیر ښوونځیو انورونو منگی مؤسسو کی به یی یی طرفان په زور او تهډید سره مظاهری اواعتصاب کولو ته مجبورول . پردی برسیره خلقی اوهرچمی ښوونکو او استادانو به دناکامولو او یا کمونرو وړکولو له لاری زده کوونکی او محصلین دځپلو ډلو غریټوب منلو ته مجبورول خو هغوی چی ددی مصیبت و اوړونکی وضعی بمثبت تغیر امکانات ورسره موجوده وولزم اقدامات ترسره نکول .

په ۱۳۰ هـ ش کال کی دافغانستان پخوانی پاچا محمد ظاهر بکتیا ولایت مرکز گرینیز په هوایی ډگر کی دهلپکرتیرڅخه رابنکه شو اوډگرینیز ښار د هغو ښاریانو زده کوونکو اوما مورینو په مخ کی یی پلی حرکت پیل کړ کوم چی دده دهرگی لپاره اوستل شوی وو په دی وخت کی دعبدهالی گرینزی لیلی پوشمیر زده کوونکو لخوا په هغو کانونو او شکر وویشتل شو کوم چی دگلپان سره یی گو کړی وو محمد ظاهر چی ددی خواپی سر لوڅ و اوبلی خواپی ویښتان ته لړ لودل ځپل لاسونه پخپل سر کیښودل خو بیا هم چاره ونشو لږڅه وروسته هغه جنرال چی په څنگ کی ورسره روان و ځپله خولسی دده پرسر ورکیښوده او په کرندیتوب سره یی بیرته هلپکرتیرته ځان ورساوه او کابل ته لاړ . ددغی پیښی څخه وروسته بیا محمد ظاهر دپاچاهی ترنسکوریدو پوری ډگرینیز په ښار کی محمد ظاهر په دستور لفظیاتو اوهرچیانو لپاره یو شمیر څښونه پیدا شول چی په نتیجه کی یی د

اوپن دهرارڅیزې پرمختیا اترقی لاری ته راوگرځوی او نوی نسل به په هغه صورت کی وکلی شی چی دافغانستان مسلمان ولس په حرکت رالی اوپیا به محمد ظاهر امیبایی اقتصادي خوځښت ترپښو لاندی اوسیلابونو په شان په داسلام تربیرغ لاندی سیاسی ، اقتصادي ، او کلتوری غورځنگونه پیل شی .

۲- اقتصادي وروسته پاتی والی او دبیروکراسی شدت :
 دیوی خوا خړ دانوی ځوانان چی دنوروی ساینسی او ټولنیز علومو سره یی څا ناڅه اشنایی پیدا کړی وه او اقتصادي فشاریی په مستقیم ډول سره په ځپل وچوونکی احساساوه اوبلی خوا دمحمد ظاهر دپولتی بیروکراسی ددغو ټولو رنځونو دموچویدت دمواملو دیوه اساسی او تحریک کوونکی عامل په بڼه څرگندیده نوڅکه یی ځوانان دگرندی بدلون اوفاجمی په لوری ورکش کول .

۳: انارشی :
 په ښوونځیو ، پوهنتونونو اولیویو کی انارشی اوخپل سری دی حد ته رسیدلی وه چی نزهه کوونکو او محصلینو کورپس او انفرادی کړودوږو استادان اوښوونکی تربدی اغیزی لاندی راوستلی وواو دپولتی لورو ارگانونو له خوا داستادانو اوښوونکو هغه حقوق اوصلاحتونه چی لودخت قوانینو له خوا په نامکمل ډول سره وړکړل شوی وو دنفاع اوحمایت نه کیده اوپو شمیر ضعیف انفسه اوهرځان نامتکی اویی همه زده کوونکی او محصلین لخلق اوهرچم بیی دینه اوپن پلوونکو ډلو ډول ډول فشارونو په وجه ددی څخه نفاع پیل او د هغوی غریټوب یی قبول کړ . په هغو ښوونځیو اولیویو کی چی لخلقیانو اوهرچیانو کیت نسبتا زيات و بی طرفه اوندو سیاسي سازمانونو غړیو ته به

مظاهري په رابطه چرنت له لاسه وركړېدې څرگندونې څخه مطالب دادي چې محمد ظاهر داسې امكانات لروايل چې بايد په افغانستان كې يې د كې ، جې ، بي ريښې نه يوازې د اچې زغولو ته نه واي پرېښودلې بلكه هغه يې لنډې او قطع كړې وای اونوموړې اثرشې په ماهيت او حقيقت كې بدېكنا تودې زود او جبر بل شكل ؤ چې په نتيجه كې يې ناوړه عواقب پرځای پرېښودل.

۴- بخوانانو د علمي او شعوري سطحې ټيټوالي بل هغه عامل ؤ چې په پېره اسانې سره بدې لارې ته منحرف كيداى شول نوې نساينسي او ټولنيزو علومو څخه يوازې هغو سره زده كړې وو چې لمنصرف كيدولپاره يېه تيارشوي وو .

۵- د روس فارغ التحصلاتو او په روس كې دافغانې محصيلينو (په كال كې به يوا يوه واري په رخصتې راتل) شعوري او خبر شعوري تبليغ اوېكومونيزم خيالي افسانو اوحيوانيت جنسي اوېكو بيان دافغانې ځوانانو په روحيه كې منفي بدلونونه رامنځ ته كړل اوېحق اوپروچم ټولو كې شامل كيدل يې دغو افسانو اوواقعيقونو (بحيوانيت جنسي اوېكي) عملې كيدل بهتريته لاروياله .

۶- دايوليو په بڼه ديو شمير زده كوونكو او محصيلينو ژوند نيكيو او سره له دې چې دايوليو په بڼه بزده كوونكو او محصيلينو ژوند نيكيو او عالي خصليتو او نظرياتو بركسب په اړوند مناسب چاپيريال كيداى شى اما دهغو خاصو شرايطو په وجه چې موجود ووپروچم اوېحق ټولو دفعاليت ، جلب اوچلپ لپاره يې په زړه پورې شرايط برابر كړې وو .

۷- دغه داسې بسن اوچنس داختلف اوپه غير اخلاقي توگه سازمان وركولو په وجه ديو شمير ځوانانو لپاره دسرگرمي اواماتورى

مبارزې سازمانونه وگرځيدل اونوموړې ټولې يې دكميت په احاطه تقويه كړې .

دمحمد ظاهر دسلطنت په وروستيو كې دافغانستان اقتصادي او سياسي وضعې لانور كړكېچن حالت غوره كړ . ظاهر شاه دغه حالت څخه دنجات او وتلو په خاطر يوه پياوړې صبراعظم ته اړتيا احساس كړه ده ددې كار لپاره محمد موسى شفيق بهترين شخص ويا له نو ځكه يې هغه ورايو اخستلو لپاره ولسي جرگې ته دنامزد صبراعظم په توگه معرفي كړ . ولسي جرگې نوموړې د ۱۳۰۱ هـ ش كال دقوس په ۱۶ نيټه دصدراعظم په توگه انتخاب كړ . شفيق دهيواد د اقتصادي او سياسي وضعې سمون په خاطر يو سلسله جدې اقداماتو ته لاس واچاوه چې نسبتاً ښې نتيجه يې هم تر لاسه كړې خو د شفيق له صدراعظمې او هغه له كړيو ورو سره روسان او هغو طرفداران (خلقيان اوپروچميان ...) موافق نه وو او د صدراعظم په توگه يې د شفيق موجوديت دخپلو گټو او اهدافو سره په تضاد كې ارزيايې كړ . روسانو ، پروچميانو او خلقيانو د شفيق پرضد تبليغات او سياسي پيل كړې . خلقيانو او پروچميانو د شفيق په اړوند ويل چې هغه داسلامي تحريك سره ټينگې اړيكي لري او غواړي په افغانستان كې دهغوي اهدافو ته عملې جامه ورواغوندي داؤد چې لس كاله په كور ناست ؤ دافغانستان سياسي اقتصادي او ټولنيز حالات يې تر نظر لاندې لول . په دې وخت كې داؤد له خوا د شفيق له كړيو ورو سره مخالف ؤ او دېلى خوا يې حالات داسې وگڼل چې دافغانستان په راتلونكي سياست كې يې له كودتا څخه پرته په مستقيم ټول سره دېرځي اخستلو امكانات له لاسه وركړي . په زړه پورې ټكي داهم دې چې داؤد ته د نوموړي ځل لپاره د ۱۳۰۲ هـ ش كال دسرطان ۲۶ نيټې كودتا چيانو له خوا كودتا كولو وړانديز وشو او داؤد له خوا دقبول وېر گرځيد .

دمحمد داود دخپل سړی رژیم په وخت کی د «کی ، جی ، بی»

کړه وړه

(۱۳۵۲ - ۱۳۵۷ هـ ش)

په ۱۳۵۲ هـ ش کال دسرطان میاشتی په ۲۶ نیټه دپشپي له طرفه داریو یو شمیرافسرانو له خوا کویتا وشوه چی په نتیجه کی یی شاهمی نظام رنگ اوپرځای یی جمهوریت اعلان کړیدشو کویتایچیانو په راس کی محمد داؤد قرار د رلو .

دکویتا په جریان کی دکویتایچیانو له بلې څخه یو مهم اوفعال کویتا جی حبیب الله زرمتی دکابل ښار بل باغ عمومی بڼله سره نزردهپوش نیچه کیدوله امله خپل ژوند له لاسه ورکړ .

دغه کویتا جی افسر په زدهپوش دیاسه سپور ژ او بریدو یی لوارخطایي له امله زدهپوش دکابل په لریاب کی ورواچاوه اونوموړی کویتا جی ترزدهپوش لاندی ووژل شو برسیره پردی دارگ اړونده ویر کم عسکری محافظین له منځه لاړل .

کویتایچیانو دکولای شول دسرطان په ۲۶ مه شپه چی دکویتا دبیل شپه وه دکابل ښار عسکری قطعات اوچرتا مونه ترخپل کنترول اوقوماندی لاندی راوولی .

په ۱۳۵۲ هـ ش کال دسرطان د ۲۶ په سهار دافغانستان راپیو له څپو څخه دمحمد ظاهر دپاچاهی سقوط او د محمد داؤد لرئیس جمهور په توگه قدرت اعلان شو دمحمد ظاهر تولو قوماندانانو اوچترالانو دنوموړی اعلان په اوږدو سره یی له ځنده بتسلیمی اوداؤد ته دجمهور رئیس په صفت دده دټاکنی له امله دتولو ولایتو څخه دپارکی تلگرامونه ولیدول شول هغو افسرانو چی په کویتا کی یی اساسی رول ولویاوه دزیاترو تحصیلات یاداچی په روس کی ترسره شوی وو او یا بسخلق اوپرچم بلو غړی ووپه دی وخت کی محمد ظاهر عموماً هغه قوماندانان او جنرالان حساسو چوکیو اومقامونو ته گمارلی اومقرر کړی وو چی یا خو یی دځان اودظاهر دپاچاهی څخه دطواع روحیه نه لرلوه او یا داچی دمقاومت اومیرانی روحیه پخپله دظاهر دخپلی پاچاهی ببقا په خاطر پکی له منځه وړی وه .

مقامونو باندی داسی قوماندانان مقرر کړی چی هغوی دملی ، خپلواک اواسلامی افکارو کلوندان وی نوده دله منځه تللو سبب یادکویتا عامل به شی .

نورځکه دعسکری قوای مورال داسی حالت اختیار کړی ؤ چی هرچا درادیو اوارگ څخه ورته بتسلیم اوتیاوسی غورکړی وی ددوی لپاره دقبول وړی نومحمدظاهرشاه نوموړی عمل چی هرڅومره دخپل اقتدار دساتلو لپاره ترسره کاوه په هغه اندازه یی دځان اواقدار دله منځه

ډلې .
 همدا علت ؤ چې داسلامي تحريك مقاومت يې نكې ، چې ، يې په بستر هومره وځاپه څومره چې يې له وس څخه پوره ؤ احمد داؤد ته يې اكثريت راپورونه غلط وركول (دداؤد يو خصوصيت داؤد چې داكثريت بولای اوتولنيزو چارو اوتضايواؤ څخه به يې صرف راپور اخستلواوپه مستقيم بول يې ورسره تماس نه ساته) .

محمد هاشم ميوند وال (محمد هاشم ميوند وال محمد ظاهر نياچاځي په نوره كې دصبراعظمي نوره هم تيره كړې، ده دمترقي دمركزات جمعيت په نوم گوند جوړكړ او مسارات په نوم جريده يې هم نشر ته سپارله خو، ځلكو په منځ كې نوموړي گوند مسارات په نوم شهرت پيداكړ او دهغه غړو ته به يې مساواتيان (بول) له منځه تلل دهمدغې لارې نكې ، چې ، يې په واسطه صورت ونيوه، روسانو دنوموړي په باب داسې تبليغات كول چې هغه دامريكا متحده ايالاتو سره نږدې اړيكي لري او ورته په غوسه ؤ، په دې وخت كې داسې امكانات موجود وو چې داؤد به ميوند وال ته په بولت كې مهمه برخه وركړې اوسانو دا كار نځپلو كټو سره په تضاد كې اړتيا يې كړې . نوځكه يې دداؤد له كوډتا څخه درې مياشتې وروسته نكې ، چې ، يې دهغې توطئې په اساس چې دده دله منځه وړلو پخاطر يې جوړه كړې وه دمحمد داؤد پر ضد كودتا په تور نځابل په ده مرزنگ كې بندي اوپيا يې نكورنيو چارو وزير (فيض محمد) له لارې وواژه، بول كې چې صمد اظهار كوم چې نكورنيو چارو په وزارت كې دافسري دنده سرته رسوله سمبولند وال په وژلو كې په مستقيم بول سره برخه لرلې ده . صمد اظهار بهرچمپيانو ډلې غړي ؤ او هم يې نكې ، چې ، يې سره

ډلو مفهوم لرلې .
 محمد داؤد نكورنتا څخه وروسته برئيس جمهور صبراعظم ، دفاع وزير او بهرنيو چارو وزارت مقامونه اوچاري په مستقيم بول سره نځپل لاس كې ونيولي او حكومت په جوړښت كې يې بهرچم او خلق باو ته هم برخه وركړه، دخلق او بهرچم باو ته په بولت كې برخه وركول دخلق او بهرچم باو سره نكورنيو په سويه په مستقيه مشوره اوتفاهم كې صورت و نه نيول شو، بلكه ددغو باوو شمير غړي نكورنتا دهمواو بغاډو له جملې څخه ونيو، دې برسېره دكې ، چې ، يې ، لا پخوا يو شمير اجنتان په دې گمارلي وو چې بايد داؤد ته ځانونه بير ورنږدې كړي . دغواشا صبوركو لارې شول چې دداؤد دنږدې بختدينو له جملې څخه وشميرول شي او له كوډتا څخه وروسته يې لږې چېكي اومقامونه ورته وسپارل، حسن شرق ، دداؤد دصدارت مرستيال ، محمد خان جلالرتجارت وزير اوشاه محمد دوست همدې ډلې له جملې څخه شميرل كېږي، داؤد دظقيانو په نسبت په پرچميانو باندې زياته نكيه وركړه او يو شمير مهم وزارتونه يې ورته تسليم كړل بيلگي په تركه نكورنيو چارو وزارت يې دفيض محمد په نوم هغسې پرچمي ته وسپاره چې نكې ، چې ، يې سره يې مستقيمي اړيكي لرلې او كې ، چې ، يې هغه نكورنتا دپختو څخه دداؤد په څنگ كې ترخپلې اغيزې لاندې نيولي او روابط يې ورسره تېنگ كړي وو . دداؤد په لومړي كابينه كې نكورنيو چارو وزير اوسرحدا توتوزير دهغو عسكري صاحب منصبانو له جملې څخه وو چې داؤد نكورنتا توب له وخته په خپل څنگ كې لوي كړې وو، اما داؤد په دې نه پوهيده چې دغه دده نځپل لاس روزل شوي پرېخي نكې ، چې ، يې په روزځي حلقه كې راغلي

۱۳۵۷ هـ ش کال دشور ۷ نيټې خونړۍ کودتا ته يې لار هواره کړه او د روسانو سره د داؤد نظامي ، اقتصادي او فرهنگي اړيکو ټينګښت نور هم افراطي او خطرناک شو . په دې پړاو کې دولت ملکي خصوصاً نظامي ساحو کې روسي مشاورين بېخوا په تناسب زيات شول . بالاخره حالات دې سرحد ته ورسيدل چې په افغانستان کې به افغاني پلېټاتونو د روسانو په مستقيمه قوماندنه سره تربريتي الوتني ترسره کولې .

د داؤد له کودتا څخه وروسته په عمومي ټول سره په سياسي وضعه او افکارو کې تغيرات رامنځ ته شول او د افغانستان ولس او سياسي سازمانونو لپاره سياسي قدرت نېول نسبتاً عادي مسئله وګرځيده . داؤد په هيواد کې په ظاهري ټول سره سياسي فعاليتونه منع کړل خو سخت ژور او مهم شول . ده د ملي انقلاب « په نوم ګوند جوړکړ خو څرنگه چې له پاسه جوړشوی ژونځکه يې رول او ځواک هم کم ؤ او داؤد د له منځه تللو سره سم د بشکو بند په څير ښک شو ، بېخوادي چې داؤد د ملي انقلاب په نوم ګوند اعلان کړې د خلکو په منځ کې داسې هلنگامه وه چې داؤد د ملي غورځنگ په نوم ګوند اعلانوي . اما داؤد نخبيل ګوند نوم د ملي انقلاب په نوم ونوماوه خو د خلکو په منځ کې يې د ملي غورځنگ نوم هم شهرت پيدا کړ .

د داؤد له کودتا څخه وروسته کې ، چې ، يې د خلکو او پرچم ټولو لپاره د سياسي قدرت نېولو يو ازيني لاره د مسلحو قواؤ (کودتا) په اړوند مشخصه او تعين کړه او د اړو مزدورو ټولو په نيمه علني ټول سره ټول امکانات پکار واچول ، دوی نکورنيو چارو په وزارت خصوصاً اړيو (ملي دفاع وزارت) کې وسپخ ګوندي سازمانونه جوړکړل خو په اړيو کې

مستقيمي اړيکي پيدا کړې وې . نکورنيو چارو وزير محمد داؤد ته راپور ورکړ چې ميوند وال نخبلي نکايي په واسطه خپل ځان بېخه وژني دې .

د نزاعت ، تجارت ، کورنيو چارو او يو شمير نورو وزارتونو مهم مقامونه يې په پرچميانو او پرچميانو ته په متعابو اشخاصو وک کړل . په همدې وخت کې ژ چې مقام پرستو مروج اړون همهته روښنکړانو د خلکو خصوصاً پرچم ټولي ته لورتلو او په هغوی کې د عمسويت حاصلولو يې ساري شدت کسب کړې ، چې ، يې د پرچميانو رهبري ته دستور ورکړ چې د داؤد څخه په ټينګه ملاتړ وکړي پرچميانو همداسې وکړل ترډې چې يو شمير خلکو به داؤد ته د پرچمي خطاب کاوه .

سره ددې چې خلقيانو او دوی پلويانو ته يې هم يو شمير وزارتونه لکه د سرحداتو او مالي تمصيلاتو وزارتونه ورکړل شول او بېلابېلو او بېلابېلو امکانات يې لاندو مساهد او زيات شول

خو په دې ، چې ، يې ، ددې شپږي او تالکتيک څخه زياته کچه اخستله چې نواره ټولي (خلق او پرچم) به يې په يوه رول کې نه استعمالوي نو ځکه خلقيانو د پرچميانو په نسبت د داؤد څخه غير شديد ملاتړ وکړ (اما هغه يې رد نکړ .

د داؤد په واسطه سره برابريو او نورو څېړنو له لارې د افغانستان خلکو ته د خطاب د معني سياسي ، اقتصادي او ټولنيزي تګ لارې ابلخ ؤ چې د خلکو او پرچم ټولو په ظاهره اعلام شوی ستراټيک مرام سره يې تفاوت نه درلود او د اړو ټولو له خوا تائيد شوه .

۱۳۵۲ هـ ش کال د سرطمان ۲۶ نيټې بدلون هغه کودتا وه چې د

چار کړونکو کې کوم چې عربي او يو شمير نورو مېوانونو ته تللي وو
خلقيان او پرچميان هم ولاړل لوی هلته هم گوندی سازمانونه
چېر او افغانانو په جلب او جذب يې پيل وکړ.

دداؤ رژيم په وروستيو کلونو کې دداؤ اوپکې له پرچميانو او
خلقيانو سره خرابې اومهمو بولتي چوکيو څخه يې وشړل په دې
وخت کې خلقيانو او پرچميانو دغه دستور سره سم چې ورته ورکړل
شوی و دداؤ او بولت پر ضد دا بولت تبليغات پيل کړل چې په بولت کې
ارجاع او خاينينو ځای نيولی دی (لوی بېغه وخت ملي بفاع وزير
«رسولې»، دکورنيو چارو وزير «قدير نورستاني» ، اطلاعاتو او گلتور
وزير «واکتر نوين» ،... بخپلو مخالفينو له جملې څخه گڼل . رسولی
اوقدير نورستاني يې دثور کوتا په جريان کې ووژل ، بهرته
دافغانانو تک بايد منع شي او بايد په افغانستان کې کار وکړی (که
چېرې هغه افغانان کومو چې په بهرنيو مېوانونو کې کار کاوه
افغانستان ته راستانه شوی وای واقعا چې ددوی له جملې څخه
اکثريت يې کاره پاتې کيدل پردې برسیره افغانستان ته دبهرنيو
اسمارو را بول دافغانستان په گټه وو) ، داود دشپې له خوا خلک وژني
اوپيا يې نکابل په سيند کې اچوی ، داتم توپانگي څخه نهم توپانگي ته
نکاگور ازموينه فرهنگي ضد عمل دی (دثور له کوتا څخه وروسته
يې هم په دې اوښد پراخ تبليغات پيل کړل) ، بيروکراسي او بدې
خوبل زيات شوه... خو هغه وخت چې داؤ دنوموړو لوسره بوستانه
اړيکې سرلودی په تېلو بولتي نواقصو ارفاجو باندې يې پرده اچوله
اوپه مبالغه اميز بول سره به يې دداؤ له هغه د رژيم ستاينه کوله.
دداؤ او خلقيانو ، پرچميانو تر منځ اړيکې ددوی ورځې څخه بلې ته

دپرچميانو په نسبت دخلقيانو نظامی سازمان غړو کبيت ویر و .
دروسانو سره دداؤ نږدې کيدل اولکې ، جی ، بی په ناپاکو لاسو
چېرې شويو بلو (پرچم او خلق) سره دغه همکارۍ او هغوی ته په
حکومت کې زياته برخه ورکول او داسلامي شخصيتونو اوسازمانونو
تهديد او خپل، اسلام او افغانستان اسلامي څاروی او خپلواکي ته
دخطر زنگ و او افغانستان مسلمان او وطن دوست ولس يې په
تشويش او اضطراب کې واچاوه نوڅکه په ۱۳۵۴ هـ ش کال کې
داسلامي تحريك ځواکونو دافغانستان په گوټ گوټ کې دداؤ رژيم
سراپرځونې په منظور وسله وال قيام وکړ خونناکامې سره مخامخ شو .
داؤ دغه مقاومت او اسلامي وسله وال قيام ديوه جدې اخطار او خطريه
توگه وگاڼه ، ددې په څنگ کې داؤ د روسانو او هغو مزورانو (خلق
اوپرچم بلې) دپټو او خطرناکو فعاليتونو څخه هم خبر تيا پيدا کړه
نوڅکه يې ورو په ورو دچپ څخه يني ته په تگ پيل وکړ اوله کابينې
څخه يې نخلق او پرچم بلو غړو او ددوی طرفدارانو په شړلو پيل وکړ .
بالاخره په ۱۳۵۶ هـ ش کال کې يې په پاکه اوطني بول سره د روسانو
او هغوی مزورو بلو (خلق او پرچم) په مقابل کې قرار ونيوه خو
وخت له موقع څخه تير او داؤ دکې ، جی ، بی په خونخوار بندو کې
په بويديو شوی و .

محمد داؤ د فردی رژيم په دوره کې اقتصادي پرمختگ بمحمد
ظاهر توتولواکي په تناسب گړندی و خو بولس رژيم ددوی د هيواد
د اقتصادي پرمختگ په نسبت ډيره لوړه شوه څکه چې يو شمير وگړي
باندنيو هيوادونو ته نکار کولو لپاره ولاړل او هر کار کونکي په افغانستان
کې نکار داچرا په تناسب څو چنده ددوی پيسی تر لاسه کولې . په هغو

مخ په خرابیدو وی .
 داؤد د ۱۳۰۶ هـ ش کال دحمل په ۲۳ نیټه روس ته سفر وکړ په هغه غونډه کې چې دداؤد او بریټنیز ترمخ وشو دبريټنیز لخوا داسی مسایل مطرح شول چی په بین المللی اړیکو کی ددوخیلو اګو هیواوونو ترمخ یی مطرح کول معمول نه وو. داؤد دبريټنیز دآمرانه خبرو په اوردیو سره په غوسه شو خو هغه وخت چی په حقیقت کی یی دداؤد دواړه لاسونه ترشاوړتولی وول او بریټنیز داسی ورته وپېوله چی که چیری دروسانو په لار ولاړ نشی دخطر سره به مخامخ شی .
 خوکه چی افغانستان ته راستون شو په سیاسی تګ لاره کی یی نور بدلونونه هم څرګند شول .

کی .جی ، یی په ۱۳۰۶ هـ ش کال دسرطان په میاشت کی دخطق اوپرچم دلی په یوه ورځ کی په سازمانی او تشکیلاتی لحاظ سره واحدی اوپو کړلی
 (روسانو اوپرچمیانو هغه کوله چی دخطق اوپرچم دلو نظامی سازمانو نه سره ګو کړی خو امین ددی کار مخالفت کاوه نو ځکه ددوړو دلو نظامی خانگی په ۱۳۰۸ هـ ش کال دجدی ترشپو می نیټی پددی په سازمانی او تشکیلاتی لحاظ سره واحدی نه شوی) .

ددی وحدت څخه دصقونو (عادی غړی) یوه غړی هم خبر نه درلود خو کله چی یو شمیر خلقیانو اوپرچمیانو پوښتنه وکړه چی دا کوم عوامل وو چی لس کاله مو دیوه اوپل پر ضد تبلیغات کول جلا سازمانونه مو درلود ل اوپه هیڅ صورت وحدت نه کیده اما اوس په دی ټول ناڅاپی اوډیره تعجب اوره طریقه په یوه ورځ کی ترسره شو نو اړونده ګوندی اشخاصو په ډیر عادی ټولو پوښتونکو ته

څرګنده کړه چی داسروسانو (دوی شوروی ملګری وویل) غوښتنه اوتاکید و .
 په ۱۳۰۰ هـ ش کال کی دروزګار په نوم جریده کی دخلقیانو اوپرچمیانو یو شمیر لیکنی اوسیاسی مطالب خپریدل چی ددنی جملی څخه دنوموړو دلو یوحدت مسئله هم مطرح شوه خو دخطق ملتو تحریري سوالونو اوڅو بوونو څخه وروسته دپرچم دلی خلق دلی ته وایکل چی راشی دموی ګوند ته راشی یعنی داچی په انشعاب کی دپرچم په دله پسی دمرکزی کمیټی اکثریت غړی ولاړل (خلقیانو هم په نوموړی ادما باندی تاکید کاوه او ویل یی چی موږ اکثریت یو) په راتلونکی بله ګڼه کی دخطق دلی ورته وایکل چی راشی دپلار ګوند ته راشی خو په هیڅ صورت سره یو ځای او واحد نه شول اما دا لکی ، چی ، یی زامن چی یویس هم پلار نه لری په ۱۳۰۶ هـ ش کال کی لکی ، جی ، یی په یوه دستور باندی په یوه ورځ کی یی له کوم پزایم او مشکل څخه سره یو او واحد شول. داؤد د ۱۳۰۷ هـ ش کال دحمل په میاشت کی ایران، پاکستان ، سعودی عربستان ، کویت اومصر ته رسمي سفرو کړ . داؤد دغه سفر روسانو ته رېښتینی تکان ورکړ . روسانو داؤد ته داسی وپېوله چی که چیری دا سیاره زموی دمدار څخه یی ځایه شی نو روانیدل یی حتمی دی خو داؤد په هغه سوبه قوا او تدبیر نه درلود لکه څومره چی مغرور ، یی پړوا او تصور یی کاوه په دی وخت کی دداؤد په تگلاره کی روس پر ضد زیات تغییرات رامنځ ته شوی وو او روسان هم په دی پوهیدل چی داؤد په کوم حالت کی قرار لری .

روسانو خپلو مزدورو دلو خلق اوپرچم ته دستور ورکړ چی که چیری

داؤد پر تاسو تعرض اوجمله وکړی اويا پخپله داؤد بل څوک له منځه وړی نو سياسي قدرت بايد ستاسو (خلق اوپرچم بللی) په لاس کی ونیسی اوکه داسی و نه شول نو تیار، هوشیار او حالاتو ته متوجه اوسې په دی مرحله کی کی ، جی ، بی وکولای شول چی داسی حادثی رامنځ ته کړی چی دداؤد توجه ورته راوگرځوی او ددی په عرض چی داؤد بوضعی او حالاتو عمل ابتکار و کنترول په لاس کی واخلی پخپله دنباله رو او بحواسنو په گړداب کی بی غرق کړی .

د ۱۳۵۷ هـ ش کال دثور ۷ کوډتا څخه یوه هفته مخکی دمیر اکبر خبیر په نوم دمنزور گوند مرکزی کمیٹی غړی چی د ۱۳۵۶ هـ ش کال وحدت څخه پخوا یی دپرچم په وړه پوری اړه درلوده دکی ، جی ، بی مطرحه شوی پلان په نتیجه کی ووژل شو .

روسان دخلق اوپرچم په مرکزی کمیٹی کی له دووگسانو سره په پرابل او مشکلاتو اخته وو دانوه نفره امین اوخبیر وو امین په ظاهری بول دروسانو مخالفت نه کاوه خو ترشایی چی څه خوښ ووهغه یی ترسره کول، له روسانو سره دامین ظاهری نرم برخورد روسان دی ته نه هڅول چی دامین په له منځه وړلو کی جدی او چټک عمل ترسره کړی خو خبیر هغه څوک ؤ چی دیوی خوایی تره کی ، کارمل او مرکزی کمیٹی نورو غړو ته تدریس ورکاوه اوتولو به استاذ باله اوبلسی خوا په سازمانی چارو کی دروسانو نریزاتی مستقیمې مداخلی اوستور سره یی مخالفت کاوه اوریوسانو په راتلونکی کی دده موجودیت دځان لپاره پرابل او دسربرد باله ، کله چی په ۱۳۴۶ هـ ش کال کی دخلق اوپرچم بللی سره جداشوی خبیر په دی هڅه کی ؤ چی باید بیرته سره واحدی شوی څوکه یی چه د ۱۳۵۶ هـ ش کال دسرطان په میاشت کی دخلق

اوپرچم دوحدت اویووالی په هکله دروسانو مداخله اومستقیم دستورونه په خپلو سترگو وایدل نو دخبیر او روسانو ترمنځ مخالفت خطرناک حالت غوره کړ (خبیر دکمونستی نظریاتو او روسانو ضد نه ؤ اما په خپلو کړو وړو کی یی دروسانو زیاتی مداخلی سره مخالفت کاوه یا په بل عبارت دروسانو باروولونه تیار ؤ خودبار نوزن په اندازه کی یی خپل نظر هم شرط باله) .څرنگه چی روسان دداؤد رژيم په اخیرو کی دگوندی دپیدا کولو اوداسی حوادنو منځ ته راوستلو په اته کی وچی داؤد دخلق اوپرچم بلوسره ټکر اوله منځه یی یوسی نورووسانو دخبیر وژل ترټولو مناسب اوپرځای عمل وبله اودخبیر په وژلوسره یی په یوه غشی بوه ښکاره په لاس راوړل .

دیوی خوایی دخلق اوپرچم په بلو کی (نوموړی بللی په دی وخت کی سره متحدی شوی وی) دمستقیمې اویی حده مداخلی مخالف شخص څخه ځانونه بی غمه کړل اوله بله اړخه یی دداؤد اوخلقیانو اوپرچیانو ترمنځ ټکر کیږی انگیزه رامنځ ته کړه .

خو روسانو اودخلق اوپرچم بلو بدغه قتل عاملین دافغانستان داخلی اوبین المللی ارتجاع وبلله دغه اعلان دخلق اوپرچم بللوخوا هغه وخت خپورشو کله یی چی دنوموړی جسد خښاوو خو د ۱۳۵۸ هـ ش کال دجدي په ۶ نیټه دروسانو لخوا عارف عالم یار (نوموړی دخلق په وړه پوری مربوط ؤ اودروسانو دراتگ څخه پخوا دترانسپورت عمومی رئیس اویه عین حال کی دکابل ښار دنووناحیو دگوندی منشی دندی په غاړه درلودی اومشر وودد یی ه صدیق عالمیاره دیلان وزیر ؤ عارف محمد داؤد دقدرت په وخت کی دهغی غلا په واسطه چی په هغه کی نیول شوی ؤ یوه موده بندی خانه هم تیره کړه دغو بوم دامین سره

نډوې اړيکي درلودې (دخيبر قاتل په نوم ونيول شو روسانو دا وکړه چې خيبر دامين په دستور د نوموړي پواسطه وژل شوي دي اما عارف عاليار وکولي شول چې روسانو له لاسه وتيښتي خوپير زد نوم هم ځل لپاره په وزير اکبر خان مينه کې دده دخوږ په کور کې ونيول شو او په عاجل ډول سره يې له منځه يووېدلته او چې روسانو پرچميانو ته بريښنه تاوکړل چې کتي ددوي دخيبر انتقام يې واخيست .
 خيبر دشر له کودتا څخه يوه هفته مخکې ماينام هکرک پرغاره وژل شو کوم چې دکابل په ښار کې ددوتې مطبعې شمال شرق خواته تير شوي و دهغه جسد يې په هغه شپه خپل کورته (زږو مکرويانو ته) نقل کړ او پرځي له خوا دخلق اوپرچم ډلو غړي په زږو مکرويانو کې دهغه بلاک او پارتمان مخ ته راټول شول په کوم کې چې دده جسد ايشول شوي و په همدې ډول محمد داود پوليسو نوموړي جسد عدلي طب ته چې دکابل پوهنتون په ساحه کې يې موقعيت درلود انتقال کړ . دې ، چې په دستور دخلق اوپرچم مشرانو خپلو صفونو ته خبردکړ چې دپوهنتون په ساحه کې عدلي طب مخامخ راټول اوښکړ شوي جسد دکابل ښار په کوڅو کې وگرځوي .
 دخلق اوپرچم ډلو غړي عدلي طب مخامخ راټول شول خو پوليسو دغه جسد په پير مهارت او هنر سره عدلي طب څخه وايست او دهغه کور ته يې يو ډول خلقيان اوپرچميان هم زږو مکرويانو ته ورغلل خو دښې لخوا يې زياتره راټول شويو کسانو ته دستور ورکړ چې خپلو کورونو ته ولاړ شي او په سپايي ډول تېرېدو اوکابل ښار ټول غړي راوغوښتل په يوه ورځ د نوموړو ډلو زيات شمير غړي دخيبر کورڅخه ته راټول شول او دپوليسو بچو په شاوخوا کې يې دهغه جسد

په مورت کې کيښود او ترشايي راټول شويو خلقيانو اوپرچميانو حرکت پيل کړ . جسد يې دهغې مطبعې مخامخ تير کړ دکومې مخ ته چې قتل شوي و او د امريکا متحده ايالاتو سفارت څخه د تيريو په وخت کې يې چې څه څولو ته ورتلل ويې ويل او پيل خشتي ترچوماته پورې دښځو سازمان غړيو هم نوموړي جسد په داسې حالت کې بلرگه کړ چې ښو تعداد سره يې لوڅ او مني ژوبونه يې اغوستي و او دکابل بالا حصار جنوب ته په هغه هديره کې چې دخيبر جسد خښيده غونډه جوړه شوه تره کې او کارمل هغه څه ولوستل کوم چې پخوا ليکل شوي ووسليمان لايق او دستگير پنجشيري دښتو اوږې ليکل شوي شمرونو ولوستل خومهم تکي چې دکارمل لخوا وويل شو داؤ چې « دامرک راوړهکي سکوت بايد مات شي » ، ددې څخه د خلقيانو اوپرچميانو هدف داؤ چې نور نو لکه څنگه چې نن مو تظاهرات وکړل د لږم په صورت کې په راټولنکي کې هم نوام ورکړو او که چا مخالفت کاوه نو مرغه ته تياريو .

(دداؤد په رژيم کې له ملي انقلاب کوڼد څخه پرته چې داؤد يې په راس کې قرار درلود دظاهرو ، اعتصابونو ، دگوندونو جوړول اوډول سياسي فعاليتونه غير قانوني اعلان شوي وو)
 دخيبر دڅښيدو مراسم پای ته ورسيدل خو داؤد چې د خلقيانو اوپرچميانو دغه نسبتاً لوی مارش وليد ، دسرډاري ښې پروايي له خوبه يې راويښ کړ او داؤد هغه وخت پرېوې باندې تعرض پيل کړ چې پرچميانو او خلقيانو دخپل نفاق او په تعقيب يې د تعرض لپاره ځانونه چمتو کړي . داسې هم ويل کيږي چې خيبر داسې تړکيک لږ شول چې دخيبر دجسد له څښيدو څخه لږې وورځې وروسته داؤد د خلقيانو

بښيان و بوتل شو .
 د ۱۳۷۷ هـ ش کال د شور ۷ نيټې څخه څلور مياشتې وروسته امين (امين دکابل پوهنتون ساينس يا طبيعې علومو پوهنځي څخه فارغ اوماستري يې په امريکا کې تکميله کړه) په هغه کنسرت اوغونډه کې برخه واخيسته چې د ساينس (طبيعي علومو) پوهنځي لخوا بهلې تخنيک انستيتوت په اديتوريم کې جوړه شوې وه . (په دې وخت کې امين په ظاهري ډول سره د بهرنيو چارو وزير اود صدر اعظم د مرستيال دنده په غاړه لرلده خو په حقيقت کې د شور کورنۍ څخه نيولې بيا دده تر ټول کيدو پورې د نظامي قواؤ شريانونه دده په لاس کې وه) په دې غونډه کې امين دخپلې بيانيې په يوه برخه کې داسې وويل : « په کورنۍ (امين انقلاب وويل) کې زما دمخکينيو قواؤ قوماندانان همداته حاضر دي (امين دهغه نوم واخيست او په دغه وخت کې دامين دغه قوماندانان چې داسلم وطنجار څخه عبارت و د صدر اعظم مرستيال اود مخابراتو وزير په حيث ټاکل شوي و) اوهوايې قواؤ قوماندانان چې اوس دلته نشته (دامين دغه قوماندانان عبدالقادر و کوم چې په همدې وخت کې د دفاع وزير په حيث مقرر شوي و څو امين دهغه نوم نکر نکړ) بريمن ډول ولوباوه او زه پردې باندې افتخار کوم . »

دامين په دغه غونډه کې له کورنۍ څخه وروسته د لومړي ځل لپاره په علني ډول خو په رمزي ډول چې يو شمير اشراف زاده کان (مطلب يې کارمل اوډه وله وه) بايد پوه شې چې لکه کورنۍ (امين انقلاب وويل) په مقابل کې د بهرنيانو پيدا کول به دوی پخپله له منځه يوسي او په همدې غونډه کې وو چې په کابل پوهنتون کې د تره کي او امين ډلې په علني ډول څرگندې شوې او دا هين ډلې شعارونه ورکړل چې ژبندي دي

اوپرچميانو د مرکزي کميټې اکثريت غړي چې کارمل او تره کي هم پکې موجود وو بښيان کړل د افغانستان رايو څخه يې ددوی اوډېرې ډېلارونو نومونه په داسې شکل اعلان او نکر کړل لکه چې عادي غلډه يې نيولې وي . راديويي زياته کړه چې دغو کسانو د قانون څخه خلاف عمل کړی دی او قانوني چلند به ورسره ونشي . داسې وويل کيدل چې په دې وخت کې قدير نورستاني کوم چې د داؤد د کورنيو چارو وزير و ، داؤد ته د خلقيانو او پرچميانو دهغه مشرانو يو ټول کيدو وړانديز وکړ کوم چې بښيان شوي وو . خوداؤد د قدير دغه وړانديز ته توجه ونکړه . وکي چې يې ، لاپخوا په دې تينگار کې و چې که چيرې د داؤد لخوا د مرکزي کميټې اوډگوند نورغزې نيول کيدې نو په هر ډول چې وي بايد د خلقيانو او پرچميانو هغه دوه کسان چې د نظامي څانگو مسؤليتونه په غاړه لري ، خپل ځانونه داسې وساتي چې بښيان نشي .

د پرچميانو د نظامي څانگې مسؤل نور احمد نور و کوم چې د شور کورنۍ څخه وروسته په لومړي کابينه کې د کورنيو چارو وزير په حيث وټاکل شو . او ویې کړای شول چې د داؤد د پوښو پواسطه د نيټي څخه ځان وژغوري خو دا څرگنده وه چې يوازې د پرچميانو نظامي څانگې نه شول کولای د داؤد رژيم راژورخوی اولکه څنگه چې په عمل کې هم ثابت شو چې په کورنۍ کې يې هم دوهمه درجه هغه هم بېر ضميم ډول ولوباوه .

د خلقيانو نظامي څانگې مسؤليت د امين په غاړه و او پرچميانو نظامي څانگې په نسبت يې کميت بېر و . امين د تره کي او کارمل د بښني کيدو څخه يوه وړخ وروسته ونيول شو او دکابل ولايت جيل ته چې د پرچميانو او خلقيانو د مرکزي کميټې يو شمير نور غړي هم پکې

وی د انقلاب ستر قوماندان (شعارانو په اخر کی به یی د امین نوم ورسره نگرکاره) په دی وخت کی واضح څرگندیده چی کارمل او تره کی یواړه بابلی ده لاکن په ظاهره امین دتره کی څخه کلکه دفاع کوله او دبربر خطاب به یی ورته کاره په همدی ورځ چی امین بندی کیوی دکوټا پلان یی نگرشویو نو ونظامیانو ته وسپاره او ورته ویی ویل چی که چیری سبا تر اتو بجو پوری زما لخوا څخه بل دستور برنگړل شو اویاوه نیول شوی وم تاسو به داپلان عملی کوئ . امین په همدغه ورځ (دکوټا څخه یوه ورځ مخکی) ونیول شو او سبا په اتو بجو کوټا ته اقدام وشو او کوټا داسی پیل شوه :

داؤد دپرچم اوخلق دیو شمیر غړو دبندی کیډو څخه وروسته دهغو افسرانو په نیولو پیل وکړ چی دخلقی اویا پرچمی په نومونو افشارشوی وواو دداؤد داستخباراتو سره یی شهرت موجود ؤ خو حالات داسی ووچی خلقی اوپرچمی افسرانو ته دستور ورکړل شو چی که چیری څوک دبندی کیډو احساس کوئ کورونو ته دتللو څخه دی بډه وکړی اوبخپلو قطعاتو اوجزوتامونو کی دی دتیارسی په حال واوسی نوهمو خلقی اوپرچمی افسرانو چی دبندی کیډو احساس کاوه خپلو کورونو ته دتللو څخه بډه وکړه او په خپلو عسکری قطعاتو اوجزوتامونو کی دتیارسی په حالت کی وو اوکه چیری داؤد دهغوی دنیولو اقدام کړی وی نو دستور داؤ چی باید مسلحانه مقاومت وکړی خوداسی ونه شول .

د ۱۳۵۷ هـ ش کال د ثور میاشتی په ۷ نیټه دپنجشنبی ورځ سنهار داتو بجو څخه وروسته ترټولو مخکی دکوټاتور دواولوگی دپلچرخی په څلورمه زغره واله لواکی پورته شو. په همدی ورځ سهار په اتو بجو

د نوموړی لوا کوټاچیانو «چرک» ووايه اوتولو افسرانو ته یی غږ وکړ چی ددغی لوا دغونډو تالار ته راتول شی کله چی افسران راجمع شول نوکوټاچیانو په ټولو غیرکډونکوټاچیانو پسې دنوموړی تالار دسوازه قلف کوله اویو نفر مسلح افسری وورته پوره دارمقررکړ. کوټاچیانو ټانکونه په ارامی سره حرکت ته تیار واره اړک په لور طرف یی ود بهان کړل . وروسته بیا پنځلسمی زغره والی لوا اویو شمیر نورو جزیتامونو هم دکوټاچیانو په ملاتړ فعالیت پیل کړ.

داؤد ته هم دخطر راپورونه راتلل او همدی ورځی په سهار یی یو شمیر ټانکونه دارک دامنیت پخاطر راوغوښتل برسیره پردی دداؤد یوشمیر قواؤ دارگ څخه دباندی موقعیت ونیوه خو دداؤد له خوا ورته خبرورکړل شو چی یو څو ټانکونه دامنیت لپاره دارگ مخی ته راځی اجازه به ورکړی اما دداؤد دطرفدارو ټانکونو په نسبت دکوټاچیانو ټانکونه زړ راورسیدل دداؤد پلویانو دکوټاچیانو ټانکونو ته په دی اشتباه اجازه ورکړه چی البته دغه ټانکونه هغه دی کوم چی داؤد غوښتی وو کله چی دکوټاچیانو ټانکونه په ۱ بجو دارگ شرقی دروازی مخی ته ورسیدل په ارگ یی بزوی پیل کړی .

دداؤد پلوی قواؤ دټانک ضد راکټونو په واسطه په بیر کم وخت کی اووه ټانکونه په سرو اورونو کی پت کړل اوبکوټاچیانو غوښتی ترسبا سهاره پردی دارگ څیرمه ونو کی بندی اوراڅړیدلی اوسوخول شویو ټانکونو اوسپنی اوځنځیرونه ترڅو درڅو پردی دارگ شرقی دروازی په مخ کی پراته وویه ارگ کی دداؤد پلوی قواؤ دکوټاچیانو تعرضی حالت په تپه ودراره اما دکوټاچیانو نوی تقویتی قوا راورسیده اوجگړی په شدت سره دواړه پیدا کړخو ددیو ساعتو جگړی څخه

دروسته داسې ښکارېده چې نور نو کورنیاچیان مات او تېښتې ته چمتو شوي دي . داؤد هوابی قواؤ ته امر وکړ چې په ښه شوي ځایونه بمباري کړي . د داسو بچو په حدودو کې دوی جنگي الوتکې په لورې الوتنه سره دکابل په ښار وگرځیدلې خو بیخ بمباري یې ونکړه اما لږڅه وروسته د بگرام څخه د کورنیاچیانو جنگي الوتکې راوړسیدې او داؤد د دارگ په قواؤ یې بېرته وروغورځول همدا وخت و چې د کورنیاچیانو مورال قوي او داؤد قواؤ جنگي مورال یې کمزوری کړ . په ارگ باندې د کورنیاچیانو الوتکو لخوا بمباریو یوام وکړ او داؤد دارگ قواؤ له طرفه به هوابی دفاع په لور سره د کورنیاچیانو الوتکې په سرو لېو کې پټې شوي خو بېرته یې کم و او بمباریو په شدت سره یوام پیدا کړ . ماښام په اوویجو چې لېږشانته باران هم اوږده دافغانستان راهیو څخه په پښتو او فارسي ژبو داسلم وطنجار او عبدالقادر لخوا داؤد رژیم دستقط اعلامیه ولوستل شوه او یاده یې کړه چې د یحیی کورنۍ د قدرت تفر ورتول او داؤد د مقاومت اړنه تسلیم کیدو په اساس وخیل شو او سیاسي قدرت انقلابی نظامی شوروا په لاس کې نیولې دی .

په همدې ورځ د قرغی اتمی فرقی ته داؤد په طرفدارۍ سره دارگ په لورې حرکت ودرکول شو خو کله چې د نوموړی فرقی قواوی دکابل وگرځنده باغ بالا ، ته راوړسیدې د خلاق او پرچم بلو یې قومانده په لاس کې واخسته او قواوی یې ارگ ته د تللو څخه منع او په «کارته پروان» او کارته مامورین ، کې یې د کورنیاچیانو په ملاتړ موضع ونيوله :

د ریشخوړوومه فرقه هم داؤد په ملاتړ دارگ په طرف وځوځیده خو د هغو هوابی بمباریو له امله چې د کورنیاچیانو له خوا پېرې وشوه دارگ

په لورې یې د هغوی د حرکت مخنیوی وکړ .
 قوله شپه یعنی ۱۳۰۷/۲/۸ هـ ش دکابل ښار په مختلفو برخو کې داؤد او کورنیاچیانو نظامی قواؤ ترمنځ جگړه روانه وه او دکابل ښار اکثریت اوسیدونکی هوابی بمباریو توبهونو اړتیا کونو او نهېدو وسلو دېو له امله بیدار پاتې شول .

جگړې یوام وکړ او د ورځې لخوا (شور اتمی نیټی) د یوې بچۍ پورې د ریشخوړو ، دارالامان او دکابل ښار په نورو برخو کې داؤد پلوی قواؤ تعرض اودفاع ته یوام وکړ او د ورځې په یوولسو بجو یې د دارالامان په سیمه کې د کورنیاچیانو دوی جنگي الوتکې راوغورځولې خو د همدغې ورځې د یوې بچۍ څخه وروسته داؤد طرفدارو قواؤ مقاومت ختم او کابل په ښار کې د کورنیاچیانو قدرت ترسترگو کید .

خو ددې علت سره سره چې د خلیقانو او پرچمیانو نظامی ځانګې په سازمانی او تشکیلاتی لحاظ دیو اوبل څخه جدا وی څنگه یې وکلی شول په کودتا کې داؤد پر ضد واحد او ګډ عمل ترسره کړی داؤ چې «کې ، جی ، بی ، د سفارت له لارې د خلاق او پرچم نظامی څانګو سره په جدا او ګډ نیټی ټول اړیکې لرلې وې او د یوې یو واحد عمل قوماندانه او رهبرۍ نهکې ، جی ، بی ، په واسطه ترسره شوه .

داچې «امین» د روسانو سره د کودتا پلان یوځای جبرکړ او یا د روسانو په هغه کې مستقیمه برخه نه لرلوه تراوسه پورې دقیق معلومات ندی تر لاسه شوي خو کله چې د کودتا پلان ۱۳۰۷ هـ ش کال د شور ۷ نیټی څخه یوه ورځ مخکې داسلم وطنجار او عبدالقادر په لاس ورځی روسان یې په ټولو جزایاتو خبر او د هغه د عملی کولو لاری چاری او دغه پلان عملی کولو ته د پرچمیانو د مخلول او خلیقانو سره د یوې

همکاری د روسانو په دستور صورت ونیوه . کله چی د ۱۳۵۷ هـ ش کال د ثور په ۷ نیټه دکابل پلچرخي څلورمی زغروالی لوی څخه داسلم ولتجار په قوماند (اسلم ولتجار د خلقيانو په نظامی څانگی پوری اړه درلوده) تانکونه راووتل دکابل پلچرخي د پنځلسمی زغروالی لوی څخه دمحمد رفیع (محمد رفیع د ثور کودتا څخه وروسته په لومړی کابینه کی د فوآند عامه وزارت ، وزیر په حیث مقرر شو او د پرچمیانو په نظامی څانگه پوری یی اړه درلوده) په قوماند وروسته له هغه چی د خلقيانو نظامی څانگی تانکونه اړک ته وړندی شوی ورواوتل په دی مرحله کی اسلم ولتجار او محمد رفیع د یو لوی څخه یی خبره و و اما د روسانو په واسطه دا پاره قواری یو اوبل ته د دوستو قواؤ په نوم و و پېژندل شوی . په همدی ترتیب سره داربو په یوشمیر نورو قطعاتو او جزوماتو منو کی هم دی ته ورته عمل ترسره شو خو بیا هم لکه څنگه چی پخوا هم نکړ شوی په کودتا کی د پرچمیانو نظامی څانگی رول د خلقيانو نظامی څانگی په تناسب کم ؤ . په کابل کی دکودتا چیانو په واسطه سره د سیاسی قدرت د نیولو سره سم د خلقيانو نظامی څانگی افسرانو له خوا د پرچمیانو نظامی څانگی افسرانو ته داسی خطاب کیده چی پرچمیانو په کودتا کی (لوی به انقلاب وول) دداؤ له قواؤ څخه ملاتړ کاوه خورا څرگنده اوبه دانگ پیلې بنکاریده چی د خلقيانو نظامی څانگی افسرانو له خوا په مجموع کی پرچمیان دکودتا (لوی به انقلاب وول) ضد معرفی کیدل . کودتا چیانو دکودتا په لومړی روح (د ثور په اوومه نیټه) د خلقيانو او پرچمیانو د مرکزي کمیټی بندي شوي څړي چی تره کی ، کارمل او امین هم پکی موجود وو د تانک په واسطه دکابل ولایت تعمیر له بندي

ځانی څخه د افغانستان راوبو ته نقل کړل . خلقيانو په وپل چی دکودتا په لومړی روح کله چی کارمل د خلقيانو او پرچمیانو د مرکزي کمیټی نوروغړو سره د افغانستان په راوبو کی قرار درلود ، په دی تینکار کاوه چی کودتا (لوی به انقلاب وول) ناکامیږي او خلقيانو او پرچمیانو مشران باید کلیو اوبانډو ته پناه یوسي ترڅو د تارو په لاس ورننشي خو پرچمیانو له دی مطلب څخه انکار کاوه او څو میاشتو څخه وروسته د پرچمیانو له خوا داسی تبلیغیده چی د خلقيانو او پرچمیانو په منځ کی د تضامونو برابردا کو او اصلی عامل د امین ؤ ؤ خو د روسانو د ۱۳۶۶ هـ ش کال څخه راولاڅه بیا تر ننه پوری خلقيان په یوه لاس کی نیولی او پرچمیان یی په بل کی کله یی سورته سره کښی (جنګوی) او کله یی د یوه اوبل سره دوفاداری اومحبت په نوم غیږ په غیږ کوی اوباره ولی دخپلو استعماری اهدافو په تر لاسه کولو کی د لاس الی په توگه استعمالوي . د ثور په اوومه نیټه نورڅی په پنځو بجو د خلق او پرچم د لوی ملکی غړو ته دستور ورکړل شو چی له کودتا چیانو سره هغسی مرسته وکړی چی له لاسه یی کږی اوبانی په تینگه ورته وویل چی که چیری څوک د رڅه پوښتنه وکړی چی داڅه پیښه ده نو ورته وایی به چی : داچی مره پیښه ده ستاسو په گټه ده اوبس نور به هیڅ نه وایی . دارگ شواوخوا خصوصاً دارگ جنووسی برخی ته دکابل بناریانو په داسی حال کی چی سری گولی اورییدی هومره گټه کونه جزوه کړی وه چی کودتا چیان یی په تشویش کی واچول همدا ځای ؤ چی د خلق او پرچم ملکی غړو تانکونو ته د بناریانو د بندوی کیدو څخه مخ نیوی کاوه او کله چی ماښام په اووبجو برادبو څخه داود دخپل کیدو

خبرخپور شو او یو شمیر ملکی خلقیان او پرچمیان راڅرګند او خلکو مغړی وپېژندل نو په هغه ځای کې اکثریت خلکو وویل چې دا خوبه کارونه شو .
 د ۱۳۰۷ هـ ش کال د ثور په اتمه نیټه د غرمې وروسته په دویجو د کابل پوهنتون یو شمیر هغه محصلین چې له اسلامي تحریک سره متعهد وو د کابل پوهنتون شمال ته د لوړې غونډې پرسر راټول او ماجله غونډه یې جوړه کړه له هغه ځایه څخه بېرته پوهنتون ته وروستانه نه شول او اکثریت یې د هغه ځایه څخه بېرته پوهنتون ته وروستانه نه شول او ګوټاګوتو کې پر ضد فعالیتونو پخاطر د کابل ښار او هیواد مختلفو منطقو ته ولاړل .

د ثور په ۸ نیټه د داؤد طرفدارو قواؤ د جلال اباد څخه د کابل په طرف حرکت پیل کړ خو کابل ته لانه وی رسیدلی چې د هوایې بمباریو په واسطه یې د تعرضي فعالیت څخه وایستلی. د ثور په اتمه نیټه په خوښت کې د پرچمیانو او خلقیانو نظامي څانګو د خوښت په ۲۰ فرقه کې د ګوندتاپه بڼه قوماندنه تر لاسه کړه او مرکز (کابل) ته یې اطمینان ورکړ. په خوښت کې د داؤد طرفدارو قواؤ د ګوندتاپیانو په مقابل کې د مقاومت نه کولو پرمخامه د اهرم و چې هغوی په کابل کې د داؤد رژیم د نسګوریدو خبر تر لاسه کړی و سره ددی چې د خوښت په لویه ولسوالۍ کې د خلقیانو غیر نظامي غړو په تناسب د پرچمیانو کمیت خورا کم و خو د خوښت ۲۰ فرقی تر قوماندې لاندې راوستلو کې کومه چې په خوښت کې د نظامي قدرت یوازینی لوی اوقوي مرکز ګڼل کېده ، پرچمیانو د خلقیانو په نسبت ټاکو نکی اوسر غنډوی رول ولوباوه ، پرچمیانو او خلقیانو د خوښت حکمران زبڼه خو ګله یې چې کابل ته

انتقالاوه په لاره کې یې وواژه .
 د داؤد ډولایتونو نورو نظامي قواوې په مرګ راوړنکې انتظار کې پاتې شوی خو هغسې چې داؤد ته د ظاهر قواؤ د تېریکې او تسلیمې تلګر اموڼه را وایرول د داؤد قواؤ ددی کار څخه بېرته وکړه او له ګوندتاپیانو څخه یې ملاتړ اعلان نکړ .
 (د افغانستان نظامی ، جغرافیوي او ټولنیز حالات د پوهنتون یوې پیړۍ په اوږدو کې داسې حالت لرلود چې هر چا په کابل کې قدرت تر لاسه کړی وای او یا یې تر لاسه کاوه نو د پاره ټول افغانستان کې د قدرت نیولو په مټابه و خو د افغانستان مسلمان او پتمن ولس به چې کوم پاچا او قدرت مند خوښ نه شو نو تودی اوتوک ته به یې لاس کړ او غورځود او بېدې تاج به یې د هغه له سره د تودی اوغشی په زور لیری کړي .

د ګوندتاپه لمری ودرخ د ۱ بجو څخه وروسته د خلقیانو او پرچمیانو ملکی غړیته دستور ورکړل شو چې د تیاریسې په حالت کې واوسی او باید ټول په ملکی دریشیو ملبس وي اما د نماز د یګر تر پنځو بجو پوری صفوف په دی نه و خبر چې ګوندتاپیان څوک دی خو صرف د بېرته ورتنه ویل کیدل چې د ایزې زموې (خلقیانو او پرچمیانو) په ګټه دی . دوی څکه د پیل شوی ګوندتاپه څخه انکار کاوه او نه یې افسا کوله چې ګوندتاپیان پر ځان نه و متکی او د ناګامی امکانات یې موجود و څرکه چیری ناګام شوی وای نو دستور داؤ چې ټول خلقیان او پرچمیان به وایې چې دا خو یو مرتجع او وطن ضد عمل و اما ګله چې په کابل کې د داؤد قواؤ مقاومت ختم شو نږدی و چې د روسی و او را په چیغو سره دخپلو خواو وښکې خپری کړی .

دثور له كودتا څخه دروسانو په واسطه دافغانستان تر نظامي

اشغاليديو پوري (۱۳۵۸ - ۱۳۵۷ هـ ش)

كودتا چيانو د ۱۳۵۷ هـ ش كال دثور د ۷ نېټې په ماينام براديو څخه داسې اعلان وكړ چې ټول سياسي قدرت نظامي انقلابي شورا ته نقل شوی خو د نظامي انقلابي شورا سياسي هويت په څرگند كړ چې په كومو كورنيونو پوري اړه لري او څوې يې څوك دي. لكودتا څخه د پورې ورځې وروسته يې بيا براديو څخه اعلاميه صادره كړه چې انقلابي شورا جوړه او نظامي شورا په انقلابي شورا كې مدغمه شوه. تره كې د انقلابي شورا رئيس او صدراعظم په توگه او كارمل يې د انقلابي شورا او صدراعظم د مرستيال په حيث وټاكل او د افغانستان راديو له لارې يې داساسي خطوطو په نوم چې خطبتيانو او پوځميانو داساسي قانون په مثابه تعبيرول، ظاهراً خپل پروگرام او راتلونكي تك لاره څرگنده كړه خو د افغانستان مسلمان ولس د قبليدو وړونه

داؤد د كودتا د پيل څخه دده تر وژل كيدو پوري په اړك كې ؤ كله چې كودتا چيانو ماينام په اوو بجو د داؤد خپل اعلان كړل داؤد لا ژوندي ؤ اما داؤد د خپل كيدو خبر يې دده طرفدارو قواو چنگي مورال بر اړتياوو پخاطر خپور كړ .
كودتا چيان د ثور په اته نيټه له غرمې مخكې هغه وخت شخصاً د داؤد سره مخامخ شول چې نور نود اړك قواو خپل مقاومت له لاسه ور كړی ؤ . كله چې كودتا چيانو پر داؤد باندې د تسليميدو غوښت وكړ نو داؤد ، تر څه موسكا وكړه او هغه ماشيندار ته يې لاس كړ كوم چې خواته يې اېښودل شوی ؤ .

ويل كېږي چې په همدې وخت كې د داؤد محملي لور زرينت نومې چې نكابل پوهنتون د ښكلو مننونو ، په پوهنځي كې يې تخصصيل كاره خپل پلار ته غوښت چې تسليم شه لمرگه جدې خطر سره مخامخ شوي يونو داؤد ، لمړې خپلې لور ته د همدې خبرې د ځواب د ماشيندار په خوله وركړ او وروسته يې په كودتا چيانو د پوځي پيل وكړ . داؤد ، يو كودتا چې تېي كړ څوكودتا چيانو د لاسي بمونو او ماشيندارو په واسطه سره داؤد ، له پټيو وغورځاوه او ژوند يې ورځم كړ .

گرځنده .
 روسان ، خلقيان اوپرچميان په دې عقیده وواډايي په واکه څرگندوله
 چې نڅک دموکراتیک گوند (نڅک اوپرچم مزدوری دلی) تانکونه ،
 طیارې اونورې مېرني وسلې په لاس کې لري
 او روسان یې هم ترڅنگ ولاړې پس هرپلان اوپروگرام چې وغواړي
 داافغانستان پر مسلمانو خلکو یې تطبیق کولای شي نوپه کم وخت کې
 یې داافغانی تواني څخه روسی تواني ته ورته تواني جوړهولو پخاطر
 زیات شمیر فرمانونه صادرکړل . په دواتی موسسو خصوصاً اړوکی
 دروسی مشاورینو کمیت بیر شو او داافغانی تواني په سیاسی
 اقتصادی ، کلتوری اوپولیتیزو ساحوکی یې دانسانی فطرت اوترقی
 ضد تغیراتو راوستلو پروسه پیل کړه . نڅک اوپرچم دلو داافغانستان
 مسلمان اوننگالي ولس ته هغسی په څوارو سترو گونډل لکه څومره چې
 دوی څوار اوډایل وو دوی به ویل چې «توډی پاندی دی چې هرې خواته
 یې بیایي هغی خواته ځی » خواتریخ او عمل بیره زد ونښوه چې
 دا خلقیان اوپرچميان دی چې روسان یې دغلامانو اولاس ترلیو بندیانو
 په څیر هرې خواته ځغلوې هغی خواته ځغلی .

په رښتیا هم چې روسانو او مزدورانو یې (نڅک اوپرچم دلی
 او روسانو نور اجنتان) داافغانستان مسلمان اوننگالي ولس دکورنو،
 رمو ، گلو اونورو عادی کارونو ترسره کولو په بهیر کې نرم ، متحمل
 اوخواه لیدلی وو خو په دې نه پوهیدل چې داافغانستان مسلمان ولس
 چې هرڅومره ارام ښکاری نو بیا داسلام او داافغانستان داسلامی
 خاوری څخه په دفاع کې سیلابونه او بیمن تباه کوونکی توانونه تری
 جوړیدي .

نڅک اوپرچم دلی لادپخواني ټولواک محمد ظاهرشاه په دوره کې
 داافغانستان په مسلمان ولس کې دبی دینه ، دهری ، بی کلتوره
 (داافغانی بالارښته عنعنوضد) اوپروسانو په طرفدارانو مشهورشوی
 وو څوکه چې دشرورانونوکی کودتا څخه وروسته یې سیاسی قدرت
 په لاس کې ونیوه داافغانستان همجاهد او باتوره ولسونو سره یې
 داسلام عقل اوانسانیت څخه لیرې سلوک اوکړه ووه پیل کړل
 څو داافغانستان مسلمانانو هغوی لاپخوا پیژندلی وو اوشرور کودتا په
 لیرمه روح نېکتیا ولایت دخبرانو په سیمه کې یې دکودتا چپانو
 (خلقیانو اوپرچميانو) اوددوی طرفدارانوسره اسلامی چلند
 وکړ او هغوی یې له منځه یووړل و دیسی یې په کنړنو کې پر خلقیانو او
 پرچميانو وروډانگل او ترمرگونی گوزارونو لاندی یې راوستل
 لڅومیشاشر څخه وروسته داافغانستان په ټولو ولایاتو کې دروسی
 مزدورانو پر ضد وسله وال جهاد پیل شو اوپه هیواد کې یې اکثریت
 ولسوالی او علاقه داری دایمان اوحق په زدد ازادې اودروسی
 گواگیانو شوم پلانونه یې دشهادت سروروینو په سیلاب کې بوډ
 کړل .

د ۱۳۵۷ هـ ش کال دعوت په ۲۴ نیټه دهرات په ولایت کې دروسی
 مزدورانو یعنی دتره کی اومین غیر اسلامی رژیم پر ضد وسله وال
 اسلامی پاڅون وشو او ټول ولایت دمسللمانانو په واسطه فتحه شو
 خو دروس موایی قواو په کمکه سره په روسی بښو باندی یې ټول
 ولایت زیر اوزیرکړ او ۲۸ زده مسلمانان یې په شهادت ورسول دغی
 بحق اوباطل سختی جگړی څخه وروسته دهرات ښار مجاهدینو
 تکلیکی عقب نشینی وکړه او په ټول افغانستان کې مجاهدینو بریویدو

اويانو ، ښارونو اويانو زونونو كې جهادي بهير لاندو مخ ځياند شو او اكلريت وسوالي د مجاهدينو په لاس تمه شوي .
 نوكه چيري په ۱۳۰۸ هـ ش كال بجدي په شپږمه نيټه روسانو مستقيم نظامي مداخله نه وای كړې د نطق او پرچم ټولو دله منځه تللو شرايط تيار شوي وو اما دروسانو مستقیمی نظامی مداخلی د اړپوسه وځنوله او د افغانستان د لابي ساری مادی او معنوی ارزښتونو د بربادي سبب شول .

دشور كوردا څخه څلور مياشتي وروسته دخلق او پرچم ټولو ترمنځ اختلاف علنی بڼه غوره كړه او پرچميانو مهم غړي يی بانديني هيواد ته د سفيرانو په توگه واييل كارمل يی چكوسلو اكيه محمود بريالي يی پاکستان ، نور احمد نور يی امريكا ، نجيب يی ايران اونور يی نورو هيوادونو ته د سفيرانو په حيث واييل كه څه هم امين دي ته دومره نه و تيار چې روسان په خپل ځان باندې د فوق العاده قوماندانانو په څير ومني او د ساتي او گوندي چارو څخه د پرچميانو شمول د امين په خوښه ترسره شول خو د سفيرانو په توگه د كارمل اونورو پرچميانو لپيرل دروسانو يا كې ، جی ، بی په خوښه صورت ونيوه ځكه چې روسانو له دې ويره لرلوه چې كارمل او دروسانو لپاره د پرچميانو نور مهم غړي به دخليانو خصوصاً امين په واسطه په پته وروزل شي . دروسانو دغې پېښېني تړيوه حده پورې حقيقي بڼه هم لرلوه (تره كې دروسانو سره په تفاهم كې پرچميان پخپل څنگ كې مثل خو امين چې په نظامي ساحه كې يی تر ټولو زيات قدرت په لاس كې نيولی ؤ دې كار ته غاړه نه ايښوده) ځكه چې كله د ۱۳۰۷ هـ ش كال په نيمايي كې د پرچميانو يو شمير غړي د سفيرانو په توگه بهر ته

اوپر ياليتويونو نشد پيدا كړي .
 ۱۳۰۸ هـ ش كال د سلطان په دريمه نيټه د تره كې او امين رژيم پر ضد په كابل كې د چند اول ، هغه اسلامي وسله وال قيام وركوم چې د اسلام او اسلامي ولس زود يی ملحدينو ته په عملی ټول وروښو . په دې اسلامي پاڅون كې د تره كې او امين اسلامي ضد رژيم ته يی زيات ځاني اومالي تاوانونه وروايل .

په همدې ټول سره هغه اسلامي وسله وال قيام چې د ۱۳۰۸ هـ ش كال داسد مياشتې په اولسمه نيټه د كابل بلاحصار څخه پيل شو د پوځيانو اولس لخوا يی په گډه صورت ونيوه . دوی په لنډه موده كې د كابل بلاحصار او د هغه څيرمه منطقي ازادې كړې او د ارگ په لور يی يی حرکت پيل كړ په دې موقع كې د تره كې او امين غير اسلامي رژيم چې په نظامي ، سياسي ، ايدپالوژيكي او اقتصادي ساحو كې په روسانو پورې تړلی ؤ ، هوائی او ځمکنیو نظامي قواؤ د قيام كوونكو د پرمختگ مخه ونيوه او د يوې سختې خونړي جگړې څخه وروسته قيام كوونكي تاكلتيكي عقب نشيني ته مجبور شول او بلاحصار بيرته د تره كې او امين رژيم قواؤ ته په لاس ودي .

په دې ټول سره د څو مياشتو په بهير كې د افغانی مجاهدينو بی شميره جهادي كارنامي ، سړوبي او قهرمانی ترسره كړي چې د يوې دهري شيبې تاريخ اوياتوريو په اړوند بايد لوی ارزيات شمير كتابونه وايكل شي خو په دې ليكنه كې د دغه تاريخ ډيره كوچنې اوياريكه ريښه تړلئ او ځغلنده نظر لاندې نيول شوي ده .

د خليفانو او پرچميانو پر ضد او د دغو مزبورو ټولو سياسي قدرت دختمولو او د يوه خپلواك اسلامي دولت د استقرار په خاطر په كليو

منځه یوسی او یاد اچي له قدرت څخه یی وغورځوی
 وروسته له دی بهرچمیانو بندی کیدل اوژنه گړندی شوه خو روسانو
 په تولو امکانانو سره بهرچمیانو له وژل کیدو څخه مخ نیوی ته اقدام
 وکړ روسانو تره کی ، امین او دخلیانو نور وماتاتوته په راکه کره
 چی که چیری بهرچمیانو وژل نوام وکړی روسان یی دخلیانو ورځان
 لپاره په زیان بولی .

امین هم په علنی ټول سره ددی مطلب مخالفت وکړ . روسانو
 بهرچمیانو ته خبر ورکړ چی کلک مو خلیان ونیسی او بندیان شی نوپه
 تحقیق کی به ورته لیکي چی زه پرچیسی یم نوبیا به مو بندی کړی
 خوژلی مونیسی له دی خبر وروسته بهرچمیانو هم داسی کول اوچی
 بندیان به شول په تحقیق کی به یی ورته لیکل چی موږ بهرچمیان یعنی
 دبیرک دله یو خویبایی هم یو شمیر بهرچمیان له تیغه تیرکول اوکله به
 چی خلیانو روسانو ته بهرچمیانو دقتل نویسی ورښودلی نو په یی
 داچرم پکی لیکلی و چی داداسلامی تحریک غړی وو نوپه دی صورت
 کی به خلیان دروسانو له مخالفت اوتهدید څخه خړندی وو خویو
 تعداد بهرچمیان اودافغانستان زیات شمیرمسلمانان یی کوم چی دتړه-
 کي اوامین رژیم په وخت کی نیول شوي وو ، بی له تحقیق څخه وړک
 اوله منځه یووړل .

روسانو په اگسا کی دتوجه وړ نفوه درلود ځکه چی روسانو داگسا له
 رئیس اسدالله سروری سره مستقیمي اړیکی درلودی او هغه یی باوری
 اجنت و (دداؤد دپتو پولیسو دستگاره نوم مصنفیت ملی و او ۱۳۰۷ هـ
 ش کال دشور ۷ نیټی کورنیا څخه وروسته یی هغه داگسا یادافغانستان
 دگکو ساتندوی ، په نوم ونوماوه اوداگسا دغه رئیس اسدالله سروری

ولیرول شول دنورو بهرچمیانو بندی کیدل اوله منځه وړل دروسانو
 ترنظامی مدخلی پوری نوام وکړ خړندی وژل یی بهرچمیانو په نوم
 نه بلکی داخوان المسلمین په نوم عملی کول نوکه چیری بهرچمیانو
 هغه غړی چی دروسانو لپاره نسبتاً زیات مهم وو دافغانستان په داخل
 کی پاتی شوی وای کیدای شول چی په کومه طریقه سره یی له منځه
 لوی وای .

دسپرانو په توگه دیو شمیر بهرچمیانو دتللو څخه وروسته کی ، چی ،
 بی په افغانستان کی پاتی شویو بهرچمیانو ته دستور ورکړ چی خپل
 روابط اوتشکیلات په سری اوبته توگه ټینگ ، جلب او جذب پیل کړی
 اوتولو بهرچمیانو اوبهرچمیانو طرفدارانو ته داابلاغ کړی چی امین
 دگوند په داخل کی کورنیا وکړه ، اوتول گوندی اوبولتی قدرت یی
 دنظامیانو په زدد پخپل لاس کی نیولی دی نوپاید چی راپورځول شی .
 بهرچمیانو دی کارته نوام ورکړ ۱۳۰۷ هـ ش کال په نیما یی کی
 بهرچمیانو دکمی ، چی ، بی په دستور کورنیا ته اقدام وکړ اما ناکام
 شول .

سلطان علی کشتمند چی په هغه وخت کی دپلان وزیر و او عبدالقادر
 چی په هغه وخت کی ددفاع وزیر و (عبدالقادر اصلاً دخلیانو له دلی
 څخه و خو روسانو نوموری ته دستور ورکړ چی بهرچمیانو سره یو
 ځای کورنیا ته اقدام وکړی) اویو زیات شمیر نور بهرچمیان یی بندیان
 کړل . بهرچمیانو په واسطه له کورنیا څخه دکمی ، چی ، بی هدف داؤ
 چی اصلی قدرت بهرچمیانو ته وسپاری اوظلیانو ته یوهمه درجه
 گوندی اوبولتی مقامونه ورکړی اویو شمیر هغه خلیان لکه امین
 اوبرقداران یی اوهغوی چی دروسانو عام او تامه قوماندانه نه منی له

دروسانو په واسطه سره پر افغانستان له مستقیم نظامی تیری څخه وروسته د نسبتاً کم وخت لپاره په اصطلاح دانقلابی شور او صدراعظم دمرستیال په توګه هم مقرر شو) داګسا دغه رئیس په یوه صحفه کې ددی روله لوبول په دی معنی چی هغه ظاهراً هم دتره کی امر ونو ته غوړنیدو اوهم یی د امین خوکی ، چی ، بی ته ترتیولو ویا دارا د هغی حقیقی راز دارو نورو دروسانو ددی لاری څخه چی هرڅومره کولای شول هم یی خپل بوستان (پوچمیان) له وژلو څخه بچ کول اوهم یی خپل د سیمندان (داسلامی تحریک غړي اونور وطن بوستان) په شهادت رسول .

داګسا څخه داسی خونړی او وحشی دستګاه جوړه شوه چی دزیات شمیر سیاسی بندیانو په لاند تحقیق مراحل نه وو بشپړ شوی چی قتل او شهیدیان به یی کول داکار هم تره کی په اګسا کی دخپلو وفادارو اشخاصو پواسطه ترسره کاوه اوهم امین همدارنگه کی چی ، بی داګسا رئیس او د هغو اجنتانو په واسطه چی دمختلفو لارو څخه یی هلته ځای په ځای کړی وو دبی شمیره مسلمانانو د شهادت سبب شول ځکه خو کله چی دروسانو په افغانستان کی مستقیمه نظامی مداخله وکړه او دا دستګاه یی په مکمل ټول سره تر خپلی ارادی اوتسلط لاندی راوستله نو بیا یی دپوشمیر اعدام شوو او شهیدانو نومونه اعلان کړل او هغو ټولو مسولیت یی چی دروسانو اتره کی وژلی او شهیدیان کړی وو د امین په غاړه ورواچاوه په دی وخت کی چاته پوره څرګنده نشوه چی ددی انسان خوړی دستګاه له لاری څومره مسلمانان شهیدیان شوی دی اوتردی دمه پوری د هغو زرګونو مسلمانانو دژوند اویا شهادت هیڅ نښی اونښانی نه دی پاتی شوی کوم چی دنوموړی

دستګاه په واسطه نیول شوی دی .
 د ۱۳۵۸ هـ ش کال د سنبل میاشتی په اخیرو کی د امین په واسطه سره تره کی له منځه ولاړ او داګسا رئیس یی له خپلی وظیفی څخه وشاره او پر ځای یی خپل زواره اسدالله امین مقرر کړ امین هم دنوموړی استخباراتی دستګاه اګسا نوم ته تغیر وکړ او هغه یی دکام (کارگری اطلاعاتی مؤسسه) په نوم ونوموله امین دخپل قدرت په څومیا شتی دوره کی هم زیات شمیر مخالفین ددی دستګاه له لاری شهیدیان اوله منځه یووړل دروسانو نظامی مستقیمه مداخلی څخه وروسته کی ، چی ، بی دکام رئیس اسدالله امین وواژه همدارنگه دکام نوم یی په خدمات اطلاعاتی بولتی (خاد) واراوه اونجیب دکابل رژیم اوسنی رئیس یی د هغه په رأس کی مقرر کړ .
 دروسانو لپاره د امین موجودیت یو د هغو اساسی پرابلمونو څخه ؤ کوم چی ددی په افغانستان کی ورسره لاس په گریوان وو تره کی به امین ته دوفادار اولایق شاګرد خطاب کاوه او امین به تره کی دکوټه روح باله خوپه حقیقت کی دواړو دپه اویل دفریب اوغولونو په خاطر ظاهری احترام اونښووالی ښوده او هر یو په دی هغه کی لږ چی څنګه وکولی شی مقابل لوړی مغلوب کړی اما امین نه غوښتل چی تره کی زړه منځه یوسی ځکه چی امین دتره کی په موجودیت کی هغه څه تر لاسه کولای شول چی بی له هغه یی ورته مشکلات پیدا کول اتره کی اکثریت هغه امکانات له لاسه ورکړی وو کوم چی د امین دخپل سری مخ نیوی یی پری کړی وای .

تره کی دروسانو په مشوره د ۱۳۵۸ هـ ش کال په نیما یی کی خپل سفر کیوبا اروس ته پیل کړ په روس کی یی له بریژنیف سره

دامین په زیان انعکاسات اوعکس العملونه کم شی .
 امین دتره کی له وژلو څخه وروسته په ۱۳۰۸ هـ ش کال دسنبلې په ۲۶ نیټه درابوبی تلویزیون څخه دتره کی استعفا داسی اعلان کړه چی تره کی دهغی مریضی له امله چی ورته پېښه شویده دخپلو کونډی اوبواتی وظیفو څخه استعفا وکړه په دی ترتیب سره امین دتولو کونډی اوبواتی وظیفو په رأس کی قرار ونیوه خو بیا هم روسانو تر تولو زبیه رسمیت وپېژاند. ۱۹۱۷ م کال څخه تر نن پوری خصوصاً په دی اخیرو کی په افغانستان کی چی هرڅوک قدرت ته رسیدلی روسانو تر تولو زد په رسمیت پېژندلی دی څوکوم چی یی په کتو نه وو دهغوی دله منځه وړلو لپاره یی دهیڅ پول توطنو څخه ډډه کړی نو ځکه یی امین هم په رسمیت وپېژاند او هم یی دله منځه وړلو په دسیسو زد وچاوه .
 دتره کی له وژل کیو څخه وروسته دده (تره کی) طرفداران اسلم-وطنجار ، سید محمد گلاب زوی اوشیرجان مزبور یار چی دروسانو سره یی مستقیمې اړیکې درلودی دامین له ویری په کابل کی دروسانو سفارت ته وتښتیدل اودروسانو بنظامی مداخلی څخه وروسته (۱۳۰۸/۰۶/۱۳ هـ ش) گلاب زوی یی دکورنیو چارو لویزیر په صفت وټاکه ، وطن جار یی دمخبر اتو وزیر اومزوریار یی دترانسپورت وزیر په حیث مقر کړو .

امین دژبو اونطقوی تعصبانو په راوژندی کولو سره پرځان باندی یو شمیر افسران اوځوانان راټول کړای شول اوهم یی په خاصه رویه سره یوشمیر افسران او نور مهم اشخاص بځان طرفدار کړل کله به چی کوم افسراویا بل شخص هغه چی دامین لپاره به مهم ؤ دده دفتر ته راغلل امین به له هغی ټولی دبیبی اوحاصی اوتویتی سره چی

دافصلا وکړه چی په هرصورت دی امین به له منځه وړی اوپرچمیانو ته به دوهمه درجه گونډی اوبواتی مقامونه سپاری کله چی تره کی بیرونه راستون شو دامین راز دارسیدانه ترون کم چی دترکی سره په نوموړی سفر کی ملگری ژاودتره کی یاوړو ټول هغه جریان چی ورڅخه یی خبردرلود امین ته بیان کړ. ټول کپړی چی دتره کی سره په دی سفر کی شاه ولی چی دتره کی له وژل کیو څخه وروسته دبهرنیو چارو وزیر اودصدراعظم دمرستیال په توگه وټاکل شو، ملگری ؤ اوکله چی افغانستان ته راستون شو نو دسترگو لیدلی حالت یی امین ته بیان کړ اوامین یی نور هم زړنگ اوځان ساتتی ته متوجه کړ.

۱۳۰۸ هـ ش کال دسنبلې میاشتی په اخیرو کی تره کی امین ته تلفیون وکړ او ورته ویی ویل چی کارمی دسره پیداشوی یو واری زما دفتر ته راشه. همداخای ؤ چی دتره کی او دروس سفارت یا کی ، چی عملی شوی وای. امین دخپلو بابیگاروانو (ساتونکو) سره اړک ته ورچی چی څوکلې چی دتره کی دکار دفتر ته ورونت دتره کی ساتونکو دکلاشینکونونو پری پری وکړلی خو دامین رازدار سیدانه ترون ځان وروچی ته کړ اوژوند یی پای ته ورسید اما امین په مت کی سرسری ټپی شو خوبوژنی څخه بېخ شو (امین څو وروچی وروسته دخپل دغه ملگری داحترام په خاطر بجلال اباد ښار دتروتن ښار په نوم ونوماوه) خو دامین ساتونکو وکولای شول چی دتره کی ساتونکی له منځه یوسی اوتره کی یی ژوندی ونیوه اما بیا وروسته یی دبالبیت په واسطه له منځه یووړیوې ځکه بالبیت په خوله ورکیښود ترڅو داسی څرگنده شی چی دکومس مریضی په اساس له منځه تللی دی او په گونډ کی

درلوده یی له خپلی چوکی څخه پورته شو په ورین تندې اړخندا اوکه خوله په یی دهغه سره ستړی مشی او روغبر وکړاودپه چای په پوځای خړولوسره به یی نوموړی اشخاص دی ته تیار کړل چی باید شخصاً دده (امین) پخاطر قربانی ورکړی .

دامین قدرت په وخت کی دتره کی ولی روسانو په دستور یوه کودتا پیل کړه خرناکامه شوه اوپکودتایو شمیر کونکی یی ونیول اوله منځه یی یووړل امین دتره کی دله منځه وولو څخه وروسته دکم وخت لپاره په قدرت پاتی شو (۲۶/۱۰/۱۳۵۸-۱۰/۱۰/۱۳۵۸هـ ش) اوپدی موده کی یی ټول هغه خلقیان چی په ټولتی اوگوندی لوړومقامونو کی یی کارکاوه اوپه ته (امین ته) وفادار نه وو دخپلو وظیفو څخه وشړل دقانونیت ، مصونیت ، اوعالت ترشعارونو لاندی یی پوشمیر بندیان ازاد کړل خودی دامعنا نه درلوده چی دیکتاتوری اووحشت کم شوی ؤ امین ټول هغه کسان چی دده سره یی جدی مخالفت کاوه یایی شهیدان اووژل اویایی بندیان کړل اوپه انسان وژنه دافغانستان دمسلمانانو په تهدید ، تعقیب ، غیر مصونیتی اودی عدالتی په اړوند تره کی ، امین ، کارمل اونجیب دیوه اوله څخه کم نه واومداوس روسان اومزبوران یی (خلقیان ، پرچمیان اونور اجنتان یی) دافغانستان دټولو مادی اومعنوی ارزښتونو په تباه اوپریادی کی خپل وس نه سپموی اومسلمانانو دشهیدولو او غولونی خطرناکی طریقتی پکاراچوی .

امین او روسانو یواوایل په تشو خبرو سره تیر ایستل روسانو دامین له منځه وولو لپاره دهری مناسبی اوممکنی وسیلی اولاری څخه کار اخیسته اوپه روسانو باندی دامین اعتماد نور هم کم شوی ؤ په دی

وخت کی په افغانستان کی روسی مشاورینوپه خاص ټول سره دسلحو قواو روسی مشاورینو ، دهنوی اجنتانو اوپردارانو دامین برابروخونی پخاطر په ټولو ټولتی اوغیر ټولتی ساحو کی په سبوتاز ، دامین پرضد تبلیغ دده ضعیفولو اوپدنامولو لپاره ټول ټول کړوړوو ته لاس واچاوه . په دی پړاو کی دارمو اړونده روسی مشاورینو په دستور دمجاهدینو سره دجگړی ترنامه لاندی یی شمیره جنگی مهمات په مصرف رسول کیدل . دبیلگی په ټول روسی مشاورینو په دستور دتوپونو کارتوس (مرمی) یی هدفه اوموره زیات ویشتل چی دامین رژیم په لازم اوکافی ټول سره دهنوی دتیارولو امکانات له لاسه ورکړل اومسلحو قواوته دامین له خوا خبر ورکړل شو چی نوی هغه وخت دتوپونو کارتوس منولی (فیبرکولی) شی چی دهنه دیوه بز په نتیجه کی څو تنه مخالفین له منځه یووړای شی .

روسی مشاورینو په دامین نظامی قواوی په شغوری ټول سره دجگړی لپاره داسی سوق اداره اوعیارولی چی زیات تلفات ورته ورسپیدی . روسانو داسی حالات رامنځ ته کول چی امین دی ته مجبور شی ترڅو ددوی ټول دستوورنه ومنی اوکه داونه شول نویی مومره بدنام کړی چی ټول راس ورڅخه لاس په سرشی . سره ددی چی دتره کی قدرت اوژوند په وخت کی دافسرانو اووړو ضابطانو میاشتنی تنخواه (۱۰۰۰) افغانی لوړه شوه خو امین دخپل قدرت په لوړیو کی دعسکری قواو بملاتو حاصلولو لپاره لوړو ضابطانو اوافسرانو تنخواه سل فیصده لوړه کړه اوپه هغو صاحب منصبانو تنخواه کوه چی په وکام ، کی کار کاوه دنویو افسرانو په نسبت لانوره هم لوړه وه (کله چی په ۱۳۵۸هـ ش کال دجدی په شپږمه نیټه روسانو مستقیمه

نظامی مداخله وکړه دغه نترول ، بربریت او لاسونو د تهنید استخباراتی دستگاه یی دیوه سره اوقوله په نظامی ارگان واړوله (اتره- کی او امین رژیمونو په وخت کی د پښتو ټولنی اکاډمی کومه چی په پښتو ټولنه مشهوره شوی وه اود پښتو رسمی لواتی کورسونه لغوه شول په داسی حال کی چی پښتو ژبه عملاً د یوازینی دفتري ژبی په حیث قبوله شوه اویه اگسا او کام کی د تحقیق نویسی په پښتو ژبه لیکل کیدی خو دامین په له منځه وړلو او کارمل په راوستلو سره په خاد (واډ) کی دسیاچی متهمینو نویسیو لیککه په فارسی ژبه پیل اوترنن پوری یوام لری .

دتره کی او امین غیر اسلامي رژیمونو کی به هغو لواتی مامورینو چی مورنی ژبه یی پښتو نه وه په ډیر مشکل سره په پښتو ژبه ماتی گډی خبری کولی او اکثره به که دپلار په اړوند ونه شول کولای نو دمور په ارتباط به یی ځانونه په پښتو پوری تړل ترڅو وکولی شی ددوی په فکر په دی ډول سره نور کړل شویو چوکیو څخه لیری نشی اوبندی کیدو اودنی څخه یغ شی خو په حقیقت کی تره کی او امین دخپلو اصلی اوعده مخالفینو په له منځه وړلو کی ژبی ته اهمیت نه ورکاوه .

(پرچمیانو دتره کی او امین په رژیمونو کی په خورا احتیاط اویچ ډول سره په خپل منځ کی اړیکی ساتلی اویو شمیر غړیو ته یی دستور ورکړ چی دتره کی او امین له رژیمونو سره د مخالفت تر پردی لاندی د مجاهدینو په منځ کی ځای ونیسی اوکه چیری به دکوم پرچمی دبندی کیدو اویا وژلو احساس وشو نو په دغه صورت کی ډوژل کیدانو یابندی کیدو څخه دنجات په خاطر به په مجاهدینو کی هغو پرچمیانو

له معرفتی کیده چی په خوا به هلته ځای په ځای شوی وو . دامین رژیم په وخت کی د پرچمیانو هنی مشری له خوا چی مسکوا د روسانو تر استعمار لاندی ختیځی اروپا هیوا لوبو ته راټول کولای شوی وو د روسانو په لارښوونه یوه اعلامیه ترتیب او افغانستان ته را لیږل شوه دغه اعلامیه د پرچمیانو په پته تنظیم شویو حلقو اویو شمیر هغو خلقیانو ته ورکړل شوه چی دامین سره یی په تضاد کی قرار درلود . ددنی اعلامی له مطالبو څخه داسی څرگندیده چی دامین دله منځه تللو وخت د پرچمیانو ، دامین ضد خلقیانو اویه اصطلاح ددوی بهرنیو دوستانو په مرسته راښودی شوی دی خو د روسانو څخه په خاص ډول سره یادونه پکی نه وه شوی .

روسانو او دامین هغو مخالفینو چی د روسانو څخه یی طرفداری کوله او یو شمیر نورو سیاسی وگړو داسی تبلیغات کول چی امین له مخالفینو سره تماس نیولی ترڅو په قدرت کی یی شریک اویه گډه سره ائتلافی حکومت جوړکړی په نوموړي مطلب باندی تر نن پوری په یوه اوبله بڼه خبری اوتبصری کیري .

روس ته دتره کی له سفر څخه پخوا روسانو هغو پرچمیانو ته چی سفیران اویا باندنیو هیوانو ته تبدیلی وو دستور ورکړ چی مسکوا اویا ددوی تر تسلط لاندی ختیځی اروپا هیوانونو (چکوسلواکیا ...) ته راټول شی دغوسفیرانو د روسپارل شویو سفارتونو د هنی جملی څخه دامریکا متحده ایالاتو ، انگلستان ، پاکستان ، ایران اویو شمیر نورو هیوادونو کی داقتانی سفارتونو دارایی لوټ او دځانو سره یی مسکو ته نقل کړه .

په دی وخت کی وکی ، چی ، بی ، بهرنیو هیوانونو ته دتهدیتولو

واخسته اوږده اضافي قوه يې رانقل كړه .
 وگي ، چې ، يې ، په افغانستان كې دروسانو له نظامي تيرې څخه خو
 ورځې مخكې په دوامداره توگه په افغانستان كې دخپل سفارت له
 لارې ټول امكانات هڅې اوتلاشونه په لاگړندي بول سره په كارچول
 ترڅو چې په امين باندې نيشه يې موافقې خورې اويا په كره بله طريقه
 سره يې لښېسې ترڅوږې ته يې مجبور كړې چې افغانستان ته
 دروسني نظامي قواؤ راټك اوښكړې اوږتې چارو څخه دده استعفا
 پخپله براروي او تلويزيون څخه اعلان كړې اوداسې تاكيد وكړې چې
 دا هرڅه دده (امين) اوږده درژيم په خوبه ترسره شويدې .
 خودامين زړنگي اوتاكټيك نسبتاً پياوړې و او كې ، چې ، يې دټولو هلو
 ځلو سره سره داامكان ترلاسه نكړ چې امين ترخپلې ارادې لاندي
 راولي خوحيواني لكه دروسانو پرې قوې شوله .

كې ، چې ، يې په كابل كې پرچميانو ته دستور وركړ چې يو سياسي
 مانور اجرا كړي او ۱۳۰۸هـ ش كال بجدي شپږمې نيټې څخه څو
 ورځې مخكې نسبتاً زيات شمير پرچميان ورځې له خوا په بله ائيزه
 توگه دكابل پوهنتون په ساحه كې سره راټول اويا بيرته زړتيت شول .
 لکې ، چې ، يې له خوا په افغانستان كې ددوي اعتمادي پرچمې
 اجنتانو ته دروسني عسكرو برانگ په اړوند ۱۳۰۸هـ ش كال بحوت
 شپږمې نيټې څخه څوهمغتي پخوا يو شمير ودي اوږد اويا كيرني
 وركړل شوي دي او دروسني عسكرو براتلو نښې اونښاني خولاڅو
 مياشتې پخوا احساسيدلي خودروسني نظامي قواؤ براتگ څخه يوه
 ملغه مخكې نوموړې مطلب (دروسني نظامي قواؤ په واسطه سره
 پرافغانستان تيرې) په زياته پيمانه سره افشا شولاكڼ امين دروسانو

پرچميانو په راس كې كامل وټاكه اوپه افغانستان كې يې پرچمې
 اجنت ظهور زموږ چې دروسانو په واسطه سره دافغانستان له
 نظامي اشغال څخه وروسته دكابل ښار كوڼدي كښي دمنشي په حيث
 وټاكل شو ، دپرچميانو په راس كې تعين كړي . دروسانو له امين سره ديو
 شمير نويو محاربيو ماشينونو (ټانكونو) قرار داد لاسليك
 كړ او دروسانو دپرخان ورته ومنله چې نوموړي ټانكونه به دكابل په
 هوايي بگر كې دامين رژيم ته سپاري .

ددغو ټانكونو انتقال يې ۱۳۰۸هـ ش كال بجدي په دريمه نيټه
 منظور ماشينه نظامي باروونكو روسي الوتكو په واسطه دروس څخه
 كابل ته پيل كړي . خو دكابل په هوايي بگر كې دنوموړو ټانكونو ساتنه
 ترهغو پردي روسانو په غاړه اخستې وه ترڅو چې يې دامين رژيم ته
 په روسي بول سره نه واي تسليم كړي . ټانكونو راوړل دشپي او ورځې
 لخوا په دوامدار بول سره جريان درلود او بجدي پنځمې ورځې
 ترماښام پردي يوه دقيقه هم داسې تيره نه شوه چې دكابل په فضا
 كې به ددريو څخه تر پنځو پردي نكر شوي الوتكي ونه ليدل شوي .
 دټانكونو په منځ كې هغه روسي عسكرو ځاي په ځاي شوي وو چې په
 مخصوص بول سره نظامي ښوونه او روزنه وركړل شوي وه او ترهغو
 پردي يې دكښي كوڼي اودټانكونو څخه په زيات شمير راوتلو څخه مخ
 نيوې وركړ ترڅو چې يې دامين په پلوي قواؤ اواستوگنځي باندې وسله
 وال بريد او يرغل نه و پيل كړي اما يوشمير پرچميانو اونورو مختلفو
 اشخاصو داهم تبليغوله چې امين پخپله دروسانو په مشاوره سره
 دروس څخه ديوه وسله وال كنوك غوښتنه كړې وه ترڅو دخطر په وخت
 كې دامين رژيم څخه دفاع وكړي اما دروسانو ددې موقع څخه گټه

داعمل (مستقیمه نظامی مداخله) هغه وخت قبله كړه كله چې روسانو دده له وجود څخه غلښل جوړوكړ .
 روسانو د ۱۳۰۸ هـ ش كال بجدي د پنځمې ودځې په ماښام د اووېچو په حدود كې د كابل هوايي ډگر پخپل كنترول كې راوست او خپلې زغره- والي قواوې يې د څو دقيقو وروسته په دارالامان كې د هغه قصر (د تاج بيلگه غونډۍ قصر) څخه تاوكړلې چې امير امان الله خان دخپل استوگنځي لپاره د نوموړې غونډۍ په سر باندې جوړكړې و او امين هم دخپل استوگنځي په توگه انتخاب كړ .

روسانو هڅه وكړه چې قصر ته ورننوزي او امين ژوندي ونيسي خود امين ساتونكو مقاومت وكړ چې په نتيجه كې سخته او شديد هڅه كړه روسانو او د امين پلوي قواوې ترمنځ پيل شوه د روسانو ټاكنونه د امين قواوې د ټاكن ضد راکټونو په واسطه سره په تورو بونو كې پټ او يو شمير ټاكنونه يې له منځه يووړل خو د قوې تناسب زيات تفاوت درلود . د روسانو د قوې كميت زيات اووسلې يې مدرني وې او پخلوونو ساعتو شديدې جگړې څخه وروسته روسانو وكولاى شول چې د امين قواوې مورچلونه او هغه قصر چې امين پكې اوسيده (د تاج بيلگه غونډۍ قصر) د ټاكنونو د تړونو په واسطه زير اوزير كړې چې په نتيجه كې ميخوك پكې جوړپاتې نه شول اكثرېت يې ووژل او بېر كم يې سخت ټوپيان شول چې ووژل شويو سره يې پيژندنگلوي مشكله وه او د امين جسد د پاسي حال كې چې پوره نه پيژندل كيدو روسانو ته په لاس ودغې خوهغه (امين) نخښيدو ځاى هم دنداؤد ، او تره كې ، په شان دوك اوچاته يې په دقيقه توگه پټه نشته .

دهمدغې شپې د يوولسو بجو په حدودو كې د امين د اوسيدو نكړشوي

ځاى او يو څه مخكې راپور تلويزيون روسانو په لاس كې كيوتل او خپله قبضه يې پرې ولگوله خو تر يوولسو بجو پورې د افغانستان راپور يې خپرولو د پخوا په شان عادي بڼه درلوده او په همدار يوولسو بجو يې ناڅاپي نكارمل بيانې په خپرولو پيل وكړ . اصل مطلب خود اړخې د افغانستان راپور خپرول يې يې ته ورسولې په همدې موجودو يې د تاشكند راپور څخه نكارمل ثبت شوي بيانېه خپره كړه اوله دې وروسته د ځمكې امواله لارې روسي نظامي قواوې افغانى اسلامي خاورې ته د ملخانو سيل په شان په داخليدو شوي .

په ۱۳۰۸ هـ ش كال بجدي په شپږمه نيټه سهار په شپږو بجو يې د راپور څخه د پرچم او خلق د لو څخه جوړه شوي كره كوڼدى مركزى كميتو اعلان كړه امين او هغه بله يې ځاينيه او غداره او خپل ځانونه يې لروسي ټاكنونو په سيوري كې د وطن رښتينى ساتونكي معرفي كړل .
 په همدې ودځ دخپل او پرچم د بلو يو شمير مشهور شوي غړي په روسي ټاكنونو كې له روسانو سره د راه بلد په توگه ليدل كيدل او د مركزى كميتي نورو غړو يې د يو شمير روسانو سره په راپورو تلويزيون كې موقعيت اختيار كړ او د امين وزيرانو او مركزى كميتي غړو ته يې د راپور څخه اعلان خپور كړ چې ټول راپور ته پخپله راشي خو د امين طرفداران پخپله خوښه وانه غلل .

د پرچميانو هغو ملكي غړو ته چې په كابل كې يې استوگنه درلوده دستور وركړ . شو چې بجدي په ۶ سهار په اتو بجو هغه تعبير ته راټول شى كوم چې د روسي سفارت غرب خواته يې موقعيت درلود . دغو پرچميانو ته په نوموړې تعبير كې موجود كلاشينكوفونه د روسانو په لاس توزيخ او وپشل شول او د يو شمير دولتي موسسو د ساتلو لپاره په داسې حالات كې وگمارل شول چې له منو (لاسونو) يې سپين رنگي لټي تړلې وې .

د روسانو له نظامي مداخلې څخه تر نن پورې

(۱۳۵۸ - ۱۳۶۹) هـ ش

کله چې روسي نظامي قواوې د ۱۳۵۸ هـ ش کال د جدي په شپږمه نېټه د کابل په ښار کې مسلطې شوې نوورسره سم په افغانستان کې دېکې جې ، بي ، رسي کارکوونکو شمير نورهم په زياتيدو شو . نور نونه دروسانو په سفارت کې ځای کيدل اونه دمزمور رژيم په مؤسسو کې نو په دارلامان کې د ملي شورا ماتي شمال خواته په يوه لوی تعمير کې ځای په ځای شول خوهم پرسونل يې په سفارت ، زېهوکورپوړانو او په کابل کې دروسانو د نظامي قواوې د قوماندې مرکز کې قرار درلود .

روسان د سانگ څخه په راتيريدوسره گرځيدل په کابل کې خو په خيالونو کې به يې ځانونه د هند بحر شمالي سواحل کې احساسول . د «خاډه اوسني» واده ، روسي مشاورين چې د فوق العاده قوماندانانو

دېرچميانو د ملي جدي په اوومه اواته نيټه مخصوص وسله وال گروپونه وگمارل ترڅو په کابل کې د هغو گوندې اوولتې کارکوونکو څخه وسلې تولي کړي کوم چې د نطق په لاله پورې تړلي دي په دې يو ورځو کې يې اکثریت هغه خلقيان چې د ملي مامورينو دندې يې درلودې خلغ سلاح کړل خو کله چې له يوو ورځو څخه وروسته د خلقيانو نوي مرکزي کميټې يو شمير غړو ته (د خلقيانو اوېرچميانو نوي گوند) مرکزي کميټه لاپخوا په مسکو کې جوړه شوې وه) دا خبر ورسيد هغوی سم د لاسه روسانو ته شکايت وکړ چې بايد د هغو خلقيانو څخه وسلې تولي نکړي هغه چې د امين د ملي سره مستقيمي اړيکې لري .

روسانو دېرچميان له دې کار څخه منع کړل خو دا څرگنده نه شوه چې د خلقيانو د ملي کارکوونکو څخه ، د وسلو تولول دروسانو په اشاره ژاړه دېرچميانو د اجزات په خپله کړي و .

روسانو کارمل دخلک دموکراتيک گوند (د خلقيانو اوېرچميانو) د عمومي منشي په اصطلاح د انقلابي شورا رئيس اوصدرا عظم په توگه وټاکه او خلقيانو ته دوهمه سرجه گوندې اوولتې مقامونه ورکړل شول .

سره ددې چې په اړيکې دېرچميانو په نسبت د خلقيانو کميت زيات و خو روسانو په عمومي ټول سره په اړيو کې د خلقيانو اوېرچميانو قدرت د تعداد په حالت کې وساته اما د کورنيو چارو وزارت په عمومي ټول سره د خلقيانو د جمع او قدرت ښکارندوي شو او اواد (پخواني خاد) دېرچميانو دغه حالت تر همدې نن پورې د يوام لري .

روسانو د امين يو شمير هغه طرفداران چې ونيول شول ووژل او دروسانو او روس مزمورانو په واسطه سره د مجاهدينو او مسلمانانو د شپهيو لوبو او دروسانو او د هغوی مزمورانو په مقابل کې د جهاد با توريو اړنگونو نوي بهير پيل شو .

حېثيت لري ټول د وکي جی بی ، رسمي کارمندان دی . نوی په په اکثر خصوصي مجلسونو کی د «خاد» کارکوونکو ته په ډیر مکر حکیمانه څیره او بزگوار اته فیگرډ په نیولو سره ویل چه یو وخت به تاسو هم په پاکستان کی دموب په شان مشاورین یاست خو چی څومره وخت تیریده او مجاهدینو له غوتو سره مخامخ کیدل هغه هوا چه کومی پرسونلی ووږدیده وروله لاسه ورکړه او اوس نومسله دی ته لورسیده چه پخوانی روسی کمونستی خونړی امپراطوری څنگه وساتلی شی .

وکی جی بی « په افغانستان کی ډیپلویسیو (خاد) دستگاه په جوړولو نږدو چاره او دکابل رژیم ټول کورني او بهرني کره وړه یی ددغی خطرناکی او ډیې گناه خلکو وژنکی دستگاه له لاری په خپل لاس کی ونیول . ددغی دستگاه مصارف دکابل مزبور رژیم ټولې بودجی په نسبت زیات دی او دجاسوسی چارو پیسی د مرکزی بانك (د افغانستان بانك) له لاری نه ورکول کیږي بلکی وکی جی بی هغه راساً د «واد» له لاری په اجنټوری فعالیتونو کی په مصرف رسوی . همدا اوس دکابل رژیم هیڅ یوارگان هم په دی باره کی حقیقی معلومات نلری چه په څومره کمیت سره بانکنټونه (افغانی) نشرته سپارل شوی دی نودغی د «کی جی بی» دشیطان او وژانی څانگی (واد) تشکیل او چاروته اشاره کړل به دموب سره د «کی جی بی» دخطرناکو او استعماری فعالیتونو څخه دڅیړتیا په هکله کمک وکړی .

د «واد» تشکیل :

۱- لومړی ریاست :- دغه ریاست مختلف مدیریتیته ، امریتونه او څانگی لری برسیره پردی ددغه ریاست په تشکیل کی یی یوه

اوپراتیڼی کنټرول ته هم ځای ورکړی دی دغه ریاست دکابل ولایت اړونده اجنټوری چاری سرته رسوی اودسرورت په وخت کی دمجاهدینو کوچنیو گروپونو سره چه دکابل مزبور رژیم امنیتي ساحی ته یی دخول کړی وی وسله وال برخورد هم کوی .

۲- لومړی ریاست :- دغه ریاست دکابل په ښار اوهغو ولایتونو په مرکزینو کی چی دمزبور رژیم تر تسلط لاندی دی دباندنیو هیوانوسفارتونو قونسلگریو اوبه عموم کی دخارجیانو دجاسوسی ضد فعالیتونو اوهغوی دامنیته اودوی په داخل کی داجنټوری نندی سرته رسوی (دسفارتونو اوقونسلگریو پوره داران چی ډیپلیسی یعنی څارندوی بریښی یی په تن دی نواد ددوم ریاست رسمی کارکوونکی دی) .

په هغو هیوانونو کی چی دکابل رژیم سفارتونه فعال دی دسفیر لومړی سکرتیر نواد ، رسمی کارکوونکی اوبهوی بست مستقیماً په وزارت امنیت نواتی (واد) پوری اړه لری .دغه سفارتونو کارکوونکی دسفیرانو څخه نیولی بیاتر پیاده کانو پوری ظاهراً ډیپرنیو چارو په وزارت پوری تړلی دی خو په واقعیت کی اکثریت نواد رسمی کارکوونکی دی اودسفارتونو اوقونسلگریو ټول کارکوونکی نواد سره مستقیمه همکاری لری اوبه بهرنیو هیوانونو کی دمزبور رژیم هیڅ کارکوونکی نواد له موافقی څخه پرته کارنشی کولی خوبواد دجاسوسی ټول فعالیتونه دکی ، جی ، بی داهدافو دسرته رسولو په خاطر صورت نیسی اودروسانو په مستقیم دستور سره په نښه شوی چاری تراجر ا لاندی نیسی کی ، جی ، بی په بهرنیو هیوانونو کی برسیره په خپلو سفارتونو اوقونسلگریو ډیولنو ، چکوسلواکیا ،

هنګري ، بلغاريا ، رومانيا (دالان شرقي برخه چې پخوا ددموکراتيک المان په نوم يادېده اومدارنگه اوس هلته روسي نظامي قواوې موجودې دي ، داستخباراتو اساسي کره وړه کې ، چې ، يې له لارې رهبري کېږي اوتړڅو پورې چې دپخواني دموکراتيک المان داستخباراتو دستگاه کوږه چې دکی ، چې ، يې په لاس چېرته شوي له بېخه ورا ته نشي ترهغو پورې يې دکی ، چې ، يې ديوې ځانګې په مټا په پېژندلې شو)

مغليستان ، ويتنام ، لوس ، کامبوديا ، حبشي ، انګولا ... دسفاترتونو له لارې خپل ناوړي اواستعماري اهداف پرمخ بيايي . همدارنگه دهغو هيوادونو په سفارتونو کې چې له روسانو سره نسبتاً زياتې سياسي ، اقتصادي اوکلتوري اړيکې لري دپاملرني وړنغزو لري .

۲- برېم رياست :- دغه رياست چې دامنيت رياست په نوم هم يادېږي لږاد په اړونده رياستونو اوڅانګو کې داچنتوري چاري سرته رسوي . دغه رياست لږاد رسمي کارمندانو ، اجيرانو اومسکرو خصوصيات اړيکې اوسياسي ميلان تثبیتوي اوپه واد کې دبرېم ضد اشخاصو پېژندل اوپه دغه دستگاه کې دمجاهدينو له نفوذ څخه دجلوګيری چاري ترغور او اجرا لاندې نيسي .

ددغه رياست کارکوونکي لږاد اړونده مامورينو ته دمکافاتو اومجازاتو په ورکولو کې رول لري .

۴- څلورم رياست :
چې دبرېم داقتصادی موسسوسره سروکار لري په کابل اودبرېم تر تسلط لاندې ښارګوټو په صنعتی ، کرنه ، تجارتي ، بانکونو ، هوابی ټکرانو اوندو اقتصادي موسسو کې داچنتوري چاري په مخ

بيايي په دغو موسسو کې دبرېم ضد سياسي ، تخريبي ، سبوتاژ ، شانناژ ، ترور اودمزور دبرېم نورو ضد کوږو وړو دکشف خنځا اوله منځه وړولو بندې سرته رسوي .

دڅلورم رياست په ګډون دډاډتول کارکوونکي دذیصلاح مقامونو په بدستور دبرېم اودروسانو په ګډه تليقات هم ترسره کوي .

۵- پنځم عمومي رياست :- دغه رياست چې دخپل تشکيل کې لري رياستونه لري دبرېم ضد وسله والو قوتو کې داچنتوري فعاليتونه ترسره کوي . دغه رياستونه چې په مختلفو مديریتونو اوڅانګو ويشل شوي دي په داخل اودسرحد څخه دباندي خصوصاً پاکستان اوايران کې تروريستي ، تخريبي ، اجتوري کره وړه سرته رسوي دغه عمومي رياست په خپل تشکيل کې خاص وسله وال کلتورونه هم لري همدارنگه دضرورت په وخت کې دمجاهدينو په فورم او شکل جعلی ګروپونه جوړوي اومجاهدينو په واسطه ازادو شويو منطقو کې دمجاهدينو پرضد اومجاهدينو دبدنامولو په خاطر ټول ټول کره وړه سرته رسوي .

۶- شپږم رياست :چې دتعقيب په نوم هم يادېږي دبرېم ضد مشکوکو اويا دکشف شويواشخاصو تعقيب په غاړه لري ديوې تعقيب په ټول ټول طريقو اوسايو صورت نيسي لکه ترانسپورتي وسايل مخاېراتي ، دجاسوسي مخصوصو الاتو اونونو . لږي په انفرادی ګروپي اوعومي ټول سره خپل هدف ترتعقيب لاندې نيسي .

۷- اوم رياست :- په ټولو فرهنگي اوکلتوري موسسو کې داچنتوري فعاليتونه سرته رسوي لکه ښوونځی ، پوهنتونونه ، راډيوټلويزيون ، مطبوعات اودبرېم ضد ګوندونه اوسازمانونه ، روحانيون ، جماعتونه اوزياتونه اومدارنگه دترور ضد ځانګې لري . دغه رياست دمزور

نیسي بلکې هغه وخت چې کوم په اصطلاح سازمان یا کونډ په نوموړي څو گونديز سیستم کې شامل شي نو دنوموړي گوند یا سازمان مهمو غړو ته دموتور ، کورونو ، فرش او ظرف میاشتنی معاش اوسازمان یا گوند لپاره ټول مالي مصارف ورکول کېږي او جهان ته دغه د کس ، چې ، بی په دام کې بندي شوي چورغی لږوگونديز سیستم اودموکراسی اوزادې موجودیت په نوم وپېژنکاره کوي .

۸۹ یا دتفتیش اوکنترول عمومي مدیریت :

دغه مدیریت یواد اړونده ریاستونو دکور وړو تفتیش اودفعالیتونو ارزیايي دندې سرته رسوي .

۹۰ نهم ریاست چې دفیليو کیري په نوم هم یادیږي یولایاتو دښارکوټواو کابل ترومځ او دکابل په ښار کې دواړو اړونده پستی ټولو اوراوړولو وظیفی سرته رسوي .

لسم ریاست : چې دتحقیق په نوم یی هم یادی دسیاسی متهمینو اوبندیانو څخه دتحقیق دندی سرته رسوي ددغه ریاست کارکوونکی دسیاسی متهمینو داقرار پخاطرټول ټول اوشدیو روحي او جسمی شکنجو څخه کار اخلي تردی چې یو شمیر متهمین جسمی شکنجو په اساس په شهانت رسپړی اوپو شمیر جسمی او روحي شکنجو په وچه نورمال حالت له لاسه ورکوي اوپه عصبی او روحي ناروغیو یی اخته کوي .

یولسم ریاست : دغه ریاست په داخل او بهر کې داچنتوری دندی سرته رسوي .

دولسم ریاست : دافغانستان په قومونو اوقبایلو ښارونو اومدارنگه

رژیم په مختلفو ضد قواؤ کې داچنتوری کړه وړه په غاړه لري .

دکابل ښار په اصطلاح ټول ملامامانو اوجماعتونو اوزیارتونو مستخدمینو اچنتوری چاری داووم ریاست په لوسړي مدیریت (دروحانیونو په مدیریت) پوری تړلی دی یولایاتو دښارکوټو په اصطلاح ملامامانو اوجماعتونو او زیاتونو مستخدمین په ولایاتو کې داووم مدیریت په لوسړي امریت (دروحانیونو امریت) پوری تړلی دی .

دکابل مزبور رژیم تر تسلط لاندې منطوقو کې ټول په اصطلاح ملامامان ، واعظین ، دجماعتونو ، زیارتونو اوندو مذهبی ځایونو مستخدمین اچنتوری نویسی لري اودوا همکاران دی .دروحانیونو مدیریت امریتونه دشیعه اوسنی مذهبونو اوهنوانو لپاره ځانگړی ځانگړی لری اوهمدی لاری هم دهغوی په منځ کې اچنتوری چاری سرته رسوي .

کې ، چې ، بی دهمدغه ریاست له لاری هغه دسیاسی گوندونو او سازمانونو په نوم چې په اصطلاح دنجیب څو گونديز سیستم کې یی برخه اخیستی ده جوړکول اویایی هغه کوچنی سیاسی جلقی اواشخاص چې دروسانو سره یی مقاومت ، ټکر او جهاد شهامت نه (درلود ، عاقل او باطل پاتی شوی وو راټول اویوگوبیو سازمانونو په نوم یی اعلان کړل او اوس دنجیب په اصطلاح څو گونديز سیستم دگڼو کونکو له ډلې څخه شمیرل کېږي .

دنجیب په واسطه سره اعلان شوی څوگونديز سیستم کې دشاملو گوندونو اوسازمانونو مالی مصارف یواد په سلسله ترسره کېږي ، دا هم دتوجه وړه چې په دغو مصارفو کې چندان مخنی کاری صورت نه

دهيواد څخه بهر خصوصاً بېلاکستان په سرحدی منطوقو ښارونو کې داجنټورۍ ، تخريب ، بمجاهدينو ضد تبليغ اوتړود چاری سرته رسوی .

کادر وپرسونل (پيژند) :- دغه رياست يواد کارکوونکو تشکيل ځای پرځای کول ، تغير اوتبديل ، برتڼو او درجو تعيین ، روس ته داستخباراتی زده کړی پخاطر يواد کارمندانو دلپړو چاری سرته رسوی .

تعليمی مرکزونه :- تعليمی مرکزونه يواد استخباراتی نظامی اوسياسی ښووننی اوووننی هغه مرکزونه دی چی يواد زده کوونکی دکابل مزبور رژیم اووسانو ته يوفاداری په روچه روزی اوپه نظامی مسلکی (اجنټوری) اوسياسی برخو کې بی تربیوننی او ووننی لاندي نیسی دکابل تعليمی مرکز او دنظامی تعليمی مرکز په نومونو يوه هغه رياستونه دی چی يواد کارمندان ترسملکی اونظامی ښووننی او ووننی لاندي نیسی اودانسان وونی تخريب تړود ، پردياکندلاری چاری ورته پکی ښودل کيږی .

دلوژستیک رياست :- دغه رياست يواد لوژستیکي چاری سرته رسوی بمالی عمومی مدیریت :- نوموړی مدیریت هم لکه چی له نامه څخه یی څرگنديږی يواد دکارمندانو دتخواه گانو اونورو مالی چارو په اړوند فعالیت کوی .

دسیاسی امورو عمومی ریاست :- دغه ریاست چی يواد بمعاونینو له جلی څخه دی يواد په منسوبینو کی دکمونستی نظرینی تبليغ اوترویج ، روس اوکابل رژیم ته دهغوی يوفاداری په روچه د ښووننی او ووننی فعالیتونه سرته رسوی اوپه عین وخت کی يواد گوندي

سازمانونو تنظيم اوپرسونل اړوند چارو کی کک اومکاری کوی .
يولایټونو رياستونه :- دتولو هغو ولايتونو په مرکزونو کی کوم چی دکابل رژیم تر تسلط لاندي دی دهواد رياستونه وجود لری دغه رياستونه دنوموړو تولورياستونو يو يومديريت پخپل تشکيل کی لری اوهر يو مدیریت پخپل چوکات کی په ترتيب سره امریتونه اوځانگی لری ، نوموړي رياستونه په داخل اوبهر کی داجنټورۍ ، تخريب تړود ، بمجاهدينو ضد تبليغ اودرژيم ضد فعالیتونو دکشف خنځی اړه منځه وړلو دندی سرته رسوی .

دنظامی عمومی ریاست :- دغه ریاست دارو ، څارندوی ، سرحدی ، خاص کاره دقطعاتو اوچورتامونو نمطمن کنترول اوپه هغوی باندی دحاکمیت په خاطر دقول اړو څخه نیولی تر کنټرولونو اونوروځانگی اوشمېو پوری خپل کارمندان په علنی بول موظف کوی اودافسرانو اومسکرو په منځ کی بمجاهدينو بطرفدارانو پيژندنگلی اودرژيم ضد اعمالو دجلوگيري په خاطر ، اجنټوری چاری سرته رسوی .

يولایټونو او پوشمير مرکزی ریاستونه د رژیم ضد فعالیتونو دله منځه وړلو په خاطر په خپل تشکيل کی وسله وال اوپراتیفي او محافظ کنټرولونه لری .

دل - ۱۵ عمومی مدیریت :

دغه عمومی مدیریت په کابل اوهم دتولو هغو ولايتونو په ښارگوټو کی کوم چی دکابل مزبور رژیم تر تسلط لاندي دی ، ځانگی لری . دنوموړی عمومی مدیریت اساسی بنده دهغو اطلاعاتو تطليل اوتجزیه ده کوم چی يواد له مختلفو رياستونو ، مدیریتونو اوځانگی څخه ورته رالپړل

کېږي، کله چې دا اطلاع اهميت اونوعيت تثبيت شو نو بيا يې يواد اړونده رياستونو او مديريتونو ته لېږي ترڅو هغوی دا اطلاع سره سم اجرات وکړي خو يو شمير عاجل اويا بېر محرم او مهم اطلاعات يې له ۰-۴ څخه اړوندو مراجمو ته انتقالېږي .

د ترانسپورت مديريت :
دغه مديريت يواد اړونده موټرونو ترميم تخنيکي کنترول ، اوبی ته ورته نوری چاری سرته رسوی څو کله چې يواد بويروانو په واسطه سره د تيلو غلا اوپه چکونکي جمل کاری زیاته شوه نو نوموړی مديريت ته په ۱۳۶۷ هـ ش کال کی ترانسپورتي وسيلو ته د بېړنو او بېړيو بويشلو دنده هم وسپارل شوه اما په ياد پوری ترلی فرقی ، لواگانکی اوغښونه دخپلو جزئتا مېنو لپاره گوښی ترانسپورتي اوتخنيکی امریتونه لری .
خاص گارد :

دغه نظامی ارگان چی پخپل تشکیل کی فرقی ، لواگانکی اوغښونه لری نسبت نورو نظامی قواکی ته مدرنی وسلی لری اوبروسانو اوبدی مزبورانو (خلقیانو خصوصاً پرچميانو) نسبتاً اعتمادی اشخاص يې پکی راټول کړی دی . دغه نظامي ارگان چی د بېړياخ تشکیل اوبرسونل لري دکابل مزبور رژیم ته دټولو نورو نظامي ارگانونو په پرتله زیات وفادار دي . دخاص گارد په تشکیل کی زیات شمير مليشوازي ته هم ځای ورکړل شوی اومجاهدينو پر ضد بېر پوځي عمليات اجرا کوي .

دل - ۲۰ عمومی مديريت :

دغه عمومی مديريت په مختلفو څانگو ويشل شوی دی اود -

ظاهرشاه له وختو راپه دی خوا داستخباراتو رسمی کارکوونکو اومدارانگه بریزو نټانو اواجتاتنو شخصي اوکاری دوسی د نوموړی مديريت دارشيف په څانگه کی ساتل شوی دی په دی برسیره دټولو هغو اشخاصو سیاسی دوسی چی نوموړی سیاسی متهمين ورڅخه خبرتیا لری اويا په پت اومخفی ټول سره پغنی ددی په څېاب کی جوړی شوی دی دل - ۲۰ په عمومی مديريت کی ساتل کېږي اوکله چی کوم شخص غواړی بانديو هیواسونو ته سفر وکړي ترهغو پدی پاسپورت نه ورکول کېږي ترڅو چی دنوموړی مديريت موافقه يې نه وی ترلاسه کړی .

په ۱۳۶۸ هـ ش کال کی يو شمير دوسی خصوصاً هغه چی دهغوی له مخی دروساتو اوبدی مزبور رژیم جنایات په څرگند ټول سره ثابت کېدل دروساتو په واسطه له دغه مديريت څخه وايستل شوی په نوموړی کال دغه مديريت روسی مشاورينو دخو ورڅو په جریان کی دغه موټر په نړیبه چی موټوران اوساتونکی يې هم روسان وو دکابل له شش بړک څخه چی نوموړی مديريت پکی موقعيت لرلید ، دزبو مگروياتو هغه بلاک ته انتقال کړلی په کوم کی چی روسان اوسیدل . داسی ویل کېدل چی دغه دوسی يې له هغه ځایه څخه روس ته نقل کړی .

داهم په يانولو اړیږی چی روسی مشاورين په ټول ټول ښو خپل اهداف اواورونه يواد په کارکوونکو عملی کړی اوکله خو يواد له په اصطلاح آمېږنو څخه پرته په مستقیم ټول سره خپل امرونه تطبیق کوی .

۱۳۶۸ هـ ش کال په اوبلو کی ددغه مديريت روسی مشاورو په داسی

دغه مدیریت د کابل ښار خصوصاً د مرکز او ولایتو ترمنځ هغه اطلاعات او کړه وړه د شفر په بول انتقالوي چې یاخو په بل بول سره دغه انتقال امکان نلري او یا داچې د شفر څخه په بل شکل یی لازم نه بولي .

د حفظ او امنیت ریاست :

دغه ریاست د کونړت او بولت د عالی رتبه مامورینو د ترور څخه د ژغورلو دندې سرته رسوي کله چې کوم عالی رتبه کونډی او بولت مامورین په کومو غونډو کې برخه اخلي نو ددغه ریاست کارکوونکي په ملکی لباس کې د عالی رتبه مامورینو شاوخوا اشغالوي په دې وخت کې ظاهرې داسې څرگندیې چې کسې نوموړي مامورین بېرته منځ ته ورغلي او یو په بل باور لري خو په واقعیت کې ددغو عالی رتبه مامورینو څو مترې فاصله د نوموړي ریاست په کار کوونکو بکه شوی وی .

دواد ، دغه د مسلمانانو د بزجر ، د ژولو په هغوی کې د شیطاني کړودو سرته رسولو دستگاه د ترور او انسان وژني لپاره مخصوص تشکیلات لري او هغوی په پټ ساتلو کې د بېر احتیاط څخه کار اخلي .

دواد د کار طریقہ :

واد (پخوانی خاد) په کم وخت کې د کابل رژیم تر تسلط لاندې ښار کوټو کې د بوجشت او بېرې توري وړیځي لاندې هم تیارې کړلې او د سرحدې پولې څخه بهر یې تورد ، تخریب او نورو وړاندوینو کړو وړو ته شدت ورکړ . په دې وخت کې د سیاسي متهمینو روحي او جسمي شکنجو نړۍ بولونه په کار واچول شول او کله چې کوم مجاهد او مسلمان په لاس وړشي د هغه د اقرار لپاره د سختو اېډوېډونو جسمي

حال کې چې د نوموړي مدیریت عمومي مدیر یې تر شا ولاړ هغه کارمند ته د بېر وویل کوم چې د پېغمان ولسوالی په امنیتي کمربند کې یې د بېرې میاشتې له تیږولو څخه د بده وکره نوموړي کارمند دخپل کلاشینکوف په واسطه روسی مشاور له منځه یووړ او وروسته یې دغه بواد غړی ونیوه او روسانو له ځان سره بوتلو او تر ننه پورې یې پته ورکه شوه .

دې ته ورته حادثه د امین د قدرت په وخت کې هغه وخت وشوه کله چې روسی مشاور په مستقیم بول سره د امین نظامي قواؤ ته امر ورکړ چې د غوړ بند ولسوالی مجاهدینو پر ضد وچنگړې خو هغه کندهاری عسکر چې ددغه روسی مشاور مخامخ ولاړ د عسکر له کتار څخه راووت او خپل کلاشینکوف په واسطه سره یې د روسی مشاور تتر سوړی سوړی کړ . دغه عسکر له نیول کېدو څخه وروسته روسانو له ځان سره بوت او بیا یې تر همدې دمه پورې چاته پته ونه لگیده .

دا وپراختیایي تخنیک مدیریت :

دغه مدیریت د جاسوسو بول بول تخنیکي الات په اختیار کې لري او د تر نظر لاندې اشخاصو رژیم ضد کړو وړو په تثبیتولو کې ورڅخه کار اخلي .

همدارنگه د هغو باندینو هیوادونو سیاسي میلمنو په استوګنځایونو کې کوم چې رژیم له خوا ورته تعین کېږي مخصوص تخنیکي الات په پټ او نه احساس کېدونکي بول نصب کوي دغه تخنیکي الات د تر کنترول لاندې اشخاصو ټول کړه وړه په سمعې او بصرې بول سره څرګندوي .

د شفر عمومي مدیریت :

او روحي شکنجو څخه کار اخلي، د دغو شکنجو بېلونه له شمېره وتلي دي خو د هغوی بوی برخی ته اشاره به زموږ سره دروسانو او د هغوی کمونستي وحشتونو په پېژندګلوي کې څه ناڅه مرسته وکړي .
 واده نجسمي او روحي شکنجو لپاره مخصوص وسايل او کارکوونکي لري دغه د شلم قرن نوي تپې جلادان د سرڅخه نيولې بيا تر پښو پورې داسې توري مخصوصې لريشي اغوندي چې يوازي سترګې يې پکې څرګندېږي بيانو سياسي متهمين په داسې حال کې چې روسي مشاورين (چې اصلاً د نوي لپاره د فوق العاده قوماندانانو حيثيت لري) يې ترڅنګه پر چوکيو ناست وي ، لاسنيټو په واسطه د متهم په وهلو پيل کوي، دغه متهمين تر هغو پورې وهی چې يا خو په رښتيا اويا دوهلو څخه د نجات پخاطر يې په يرواغ اقرار نه وي کړی اويا دوهلو لاندې شهيد شوی نه وي . که چيرې دکوما حالت اختيار وي اوبې هوشه کيږي نو يې په اوبو کې اچوي اوکله چې دکوما له حالت څخه راوګرځي بيا همغه وهل پيل کيږي ترڅو چې نوموړی ياديا کوما اوياشهيد شي . کله چې دغه متهمين شهيدان شي بيا يې نو خپلو کورنيو او خپلوانو ته نه سپاري بلکې دوسيوي ته يې روسان اود وراچرې او په شهيدانو باندې د شپې له خوا په داسې ځای کې خاورې انيروي چې يې له روسانو اودروسانو له مخصوصو پرچمې او خلقي مزبورانو څخه بل څوک پرې خبر نه شي، بې خبره کول ، بخوابو کې درول ، په لغتو اوسوکانو و هل ، دويښتانو وسټل ، معذرت ته نه پريښودل ، برقي جنګي (الکتریکي شوک) ورکول ، دنوکانو وسټل ، تناسلي الاتو ته برقي ورکول ، په تيارو نمجنو اوتنگو کټو کې اچول ...
 خوددوی عادي او درځنی کارونه دي چې پر متهمينو باندې يې

تطبيق کوي اما د هغوی روحی شکنجو بيان دکومو څخه چې روسان اوددوی لاسپنځي رژيم کار اخلي ، دهرانسان له وسه پوره نه دي . روسان او مزبوران يې دلزم په صورت کې متهمينو او د متهمينو اقاړيو ته دهېڅ ټول بې حرمتي څخه بڼه نه کوي اودانسانيت اوانساني شرافت څخه ليری ټولو لارو چارو څخه کار اخلي . د دغو روسانو اود هغوی پرچمې او خلقي مزبورانو خصلتونه څه چې څيری يې بدلي او وحشي شوي دي او دغو د شلم قرن انسان نما ځناورو په دي ترتيب سره دکمونستي استبداد په پياده کولو زور واچاوه .
 کله چې په ۱۳۶۵ هـ ش کال کې د خداد رئيس نجيب دکارمل پر ځای مقرر شو د خداد نوم يې په واده (وزارت امنيت دولتي) واراوه اوهمداد غير اسلامي او غير انساني اود هو ما نيزم ضد کړه وږه يې لانور هم کړندي او پراخ کړل .

- دکې ، چې ، يې دغه څانګه (واده) په عمومي ټول سره د ليريو لارو انګيزو او عواملو په اړوند داچنتانو اوريزينيتانو سره اړيکې ټينګوي .
- ۱- عقيدوي - ۲ مادي (نيسوي په اړوند) - ۳- مجبريت
 - ۱- عقيدوي :- په دې ټوله کې هغه اجنتان او ريزو پنتان شامل دي چې يا خو نظر په مختلفو عواملو سره يې کمونستي نظريات منلي او منل يا عملي کول يې په خپله کټه بولي ياداچي د هغو عقودو په واسطه چې لږوند په جريان کې يې دکمونستانو ضد ځواکونو په مقابل کې پيدا کړي وي ، چې ، يې دغه ټوله اجنتان او ريزو پنتان ترټولو مطمئن او عالي بولي .

۲- مادي :- دغه ټوله يا مياشتني معينه تنخواه لري اويا داچي د هغه خبر اوياعمل داچراکولو په مقابل کې چې راډوي يې اويا ورته سپارل

شي .
 كې ، چې ، بي دواډ په واسطه سره دامكان په صورت كې په ټولو هغو
 ځايونو كې چې انسان ژوند كوي خپل اجنتان اورينزينتان تيت كوي .
 دكابل رژيم په ادارو اوموسساتو كې دهرې موسسې امر ته دواډ
 رسمي كارمند ورمعرفي كوي په دې صورت كې د موسسې امر
 مجبور دي چې دهغه لپاره ټولې اسانتياوې كوي چې په اجنتوري
 كارونو كې موثريت لري تيارې كړي . دغه رسمي كارمند په ورسپارل
 شوي مؤسسه كې د رژيم ضد كړه وړه دهغي مؤسسې داچتانونو په
 ارتباط ترخپل كنترول لاندې نيسي . بلكه طرفه دبعضو مؤسسو
 امريانو اوكاركونو ته په پته دواډ درسمي كارمندانو امتيازات وركوي
 په همدې ترتيب سره يو شمير خپل كارمندان د رژيم په ادارو اومؤسسو
 كې ديوه نوي شامليدونكي شخص په توگه نصب كوي دغه نوي شامل
 شوي اشخاص ظاهراً دهغي موسسې كار كوونكي څرگنديږي خو په
 واقعيت كې دواډ رسمي كارمندان وي برسیره پردې د رژيم په مختلفو
 موسسو كې كومي چې نكي ، جي ، بي لپاره نسبتاً زياتې مهمې دي .
 دهغي موسسې تر پردې لاندې دواډ د مديریتونه امریتونه او ځانگي
 جوړې ، د مثال په ډول د سرحداتو په وزارت كې د ادارې او تبليغاتو
 رياستونه ظاهراً د سرحداتو په وزارت پورې تړلي دي لکن دهغوی کار
 كوونكي دواډ رسمي كارمندان دي . همدارنگه د پاكستان اړونده هغو
 پښتنو اولوچو محصيلينو لپاره كوم چې په كابل پوهنتون كې
 تحصیلات كوي په هغوی كې داچنتوري كارونو د پرمخ بيولو په خاطر
 دنوموړي وزارت تر نامه لاندې خاص مديریت پرانيستی دی .
 له دغو كړو وړو څخه دروساتو اصلي هدف دادي چې په افغانستان

كېږي او اجرا كوي بي په معلومه اندازه پيسې وركول كېږي . همدارنگه
 يو شمير اجنتان دا عمل د معينو اهدافو لاس ته راوړلو په خاطر سرته
 رسوي لكه د سولتي چوكيو اومقامونو لاس ته راوړل اويا ساتل اوپه
 ژوند كې دنورو پرايليمونو د رفع كولو په خاطر كوم چې په روساتو
 او د روساتو په مزبور رژيم پورې تړلي وي .
 ۲- مجبوريت : كه چيري كوم شخص برسیره پر هغومو ملوچي وچو .
 لري موثريت يې زيات وي اودعقيدې اويا په مادي لحاظ د كې ، جي ،
 بي اويا واد سره اجنتوري كارونه نه تيارېږي نو په مختلفو شكلونو
 باندې يې مجبوردي چې بايد دواډ د خوښي اجنتوري كارونه سرته
 ورسوي د مثال په ډول دنوموړي شخص لپاره داسې بوسپه جوړوي وي
 چې د پلان شوي سناريو په واسطه يې منځ ته راوړي وي اودهغې په
 نتيجه كې نگرشوي شخص يه اعدام اويا اوږده بند باندې محكوم
 كېږي نو بيا داوړته وړاندې كوي چې كه چيري دموږ سره داسې كلك
 وكړي موږ به دې له اعدام اويا بند څخه وژغورو نو په دې صورت كې
 كه نكر شوي شخص د اعدام اويا بنديځاني طاقت اوميرانه نه درلوږه
 نو بيا اجنتوري كارته غاړه ږدي . برسیره پردې كوم شخص چې دواډ
 لپاره داچنتوري په اړوند مهم ښكاره شي اودنوموړي شخص جذب
 كول په عادي ډول سره امكان ونلري نو بيا يې خصوصيات مطالعه
 كوي اودهرشي سره چې زياته علاقه لري دهغه دتيارولو په وسيله يې
 ترخپل نفوذي لاندې راولي . كيداى شي دجنسې مسايلو په اړوند وي
 (دواډ ، ټولو رياستونو خپلو شیطاني اوانساني ضد كړو وړو دسرتو
 رسولو لپاره يو شمير فاحشو ښځو اونجونو ته په خپلو تشكيلاتو كې په
 پته ځاى وركوي) اويا داچې دنوروحياتي مسايلو په رابطه ترسره

شېبه دننگونو او قربانيو ستر تاريخ دی اما تاريخ ليکونکو دغو توپاني سيلابونو ديوه ځانگي تاريخ ليکلو قدرت او امکانات هم هغه ټول چی لازم دی نه دی پيدا کړی .

ددغو ډولسو کالو څخه په زيات جهادي دوران کی په سلگونو زره دهغو وړوک نومو شهيدانو په کارنامو او با تيوريو چی اواز او ايمانی جذبه يی غرونه اوبری په لړزان راوستلی ، دتاريخ پاڼی نه دی ښکلی کړای شوی او که چيری موږ هم ددی اسلاميت ، شهامت

اوسرښندنی ، ايمان اوقوت ته داحترام او تسليمی سر و نه ټیټ نکړونو هلته به مورښتيا ته ديوغ حقيقت ته باطل اوجق ته ناحق ولسی وی خو دلته به دبيلگی په توگه دهغه اسلامی پاڅون بوی برخي ته اشاره وکړو کوم چی دروسسی کمونستی استعمارچيانو په وجود کی یی لړزانياته اوهغوی ته یی داسلام اوايمان زور په عملی ټول وښود . کله چی په ۱۳۵۸ هـ ش کال دجدي په شپږمه دروس وحشی عسکرو

زموږ پر اسلامی وطن پوځی تيری وکړنو هغه جهاد کوم چی دروسسی مزمورانو (خلیقانو او پرچميانو) پرضد توپانی شوی ولا نور هم توپانی شو . افغانی مجاهدينو داسلامی کلاک ايمان پواسطه سره په تشو لاسو نو دروسسی ټانکونو مقابل په پيل کړه او پوځل بيا جهاد وړانگی دغرونو او رغوڼو څخه دښارونو او بازارونو په لور وخوځيدی .

په ۱۳۵۸ هـ ش کال دعوت په دريمه نيټه دکابل په ښار کی کفر او استعمار راپرځوونکی اسلامی پاڅون وشو داقیام داسی پيل شو : دروسانو د نظامی قواؤ له پوځی تيری سره سم دکابل ښار له زياترو کورونو څخه ديوی شپي په نسبت بلی ته دالله اکبر ناری مخ په زياتيدو شوی خود حوت دريمی نيټی څخه څو ورځی مخکی دغو

کی په دایمی ټول سره نفوذ اوتسلط ولری اوم ددی لاری څخه په پاکستان اویران کی شیطانی اواستعماری فعالیتونه لانز هم گړندی کړی . کله چی روسانو په ۱۳۵۸ هـ ش کال دجدي په شپږمه نيټه پر افغانی خاوره دخپلو نظامی قواؤ په واسطه پوځی تيری وکړی په افغانستان کی یی په سیاسی ، اقتصادی ، کلتوری ، اوبیالوژیک ، نظامی اوندوو توانیزو اړخونو کی په ټولوا مکاناتو سره دتغیراتو په رامنځ ته کولو پیل وکړ او په ۱۳۶۱ هـ ش کال کی یی په روسی پښتو او فارسی ژبو بانندی داسی نقشی جوړی اوچا پ کړی چی افغانستان دروسسی دشپارسم جمهوریت په شکل ښودل شوی ؤ خودغه نقشی یی په افغانستان کی له خپولو څخه څو ورځی وروسته بیرته ټولی کړی . همدارنگه روسانو غوښتل چی د مجاهدينو سره بجگړی مسکه په څو میاشتو کی حل کړی نو ددی نظامی قواؤ دداخليو سره سم یی په وحشت او بربریت پیل وکړ . نه یی زموږ ، ښځو اوسپین پیرو په شهیدولو صرفه وکړه او نه یی کورونه ، کلی ، دکره مخکی ، باغونه او کاریزونه روغ پریشودل خوچی هر څیزه دروسانو او ددی لاس په نامه غلامانو په واسطه (خلقیان ، پرچميانو اوبروسانو نورو مزمورانو) دافغانستان مسلمان ولس شهیدیدل اود

(وینو توپیل ډیریدل په همغه اندازه سره د مجاهدينو مقاومت ، میړانی او قربانی زیاتیدي دغو یی ساری ننگونو په وجه وو چی افغانی مجاهدين اومسلمانان داسلام او اسلامی خاوری څخه په دفاع اوساتته ، ايمان او مقاومت کی دویاړونو اوسرښندنو نمونی وگرځیدل اوددغه دغیرتونو کور ددی دشهادت په وینورنگ شوی هره تیکه اوبریوتی لوی لوی تاریخونه بیانوی اودهر مجاهد دژوند یوه گوچنی

په دغه جهادي توپان کې پير کم شمير مجاهدينو توننگې لاروې او نور ټول سپين بيري او ځوانان تش لاسونه خو دايمان او عقيدې ندي وي ولسي يې لاروې . ددغه اسلامي پاڅون مجاهدينو ښار اکثريت گوندي ناحيې (مخلق او پرچم گوندي دفترونه) دپوښو (څارنډو) حوزې او د اړيو يو شمير هغه قطعي فتح کړلي کوم چې دکابل ښار په داخل کې موقعيت لرلوت. مجاهدينو دطلق او پرچم دغه وسله والې قطعي او حوزې دافسانوي قهرمانانو په بڼه تسخير کړلي هغه په دې ټول چې مجاهدين به دسيلاب په څير زمزور ښم پر دفتر ونوځوز او نظامي قطعاتو باندې وروختل او کله به چې د مجاهدينو اسلامي لښکر دغو حوزو او ناحيو ته ورنږدې شول نو دروس زمزورانو په کلاشکوفونه مجاهدينو په طرف ضربه کړل او ټولو مجاهدينو به پري ورنږدې کړي . هغوی چه شهيدان کيدل پرځمکه به لويدل او نورو تر هغوی پوري په مخ ورتل تر څو چې په يې په خالي او تشو لاسونو روسي زمزوران (خلقيان او پرچميان) دپوي دوسلو سره يوځای ژوندی ونيول په دې ترتيب سره دکابل ښار کېځو او جابو، کورونو او سرکونو هم دافغانستان دکليو اويانو په څير دشهيدانو په وينو سرې اورنگيې جامې اوغوستي اومزمور ښم اکثريت گوندي اونوتي ادارې اومرکزونه مجاهدينو په لاس فتحه شول بجهاد دغه حالت ترغرمس وروسته هم دوام وکړ او مجاهدينو دکابل زمزور ښم اوروښانو په هغو نظامي قطعاتو او جورتا مونو باندې کومې چې کابل ښار ته څيرمه منطلق کې پرته وي هم يرغل پيل کړپه دې وخت کې دروسانو دپوي ټولو هغو زغروالو قطعاتو او جورتا مونو ته کومې چې کابل ښار ته نږدې پرته وي امر وکړ چې

اسلامي نغرو او زويو کابل ښار ته نوي بڼه ورکړه . پورځي لخوا به اکثريت نوکانونه له روسانو سره دمخالفت په منظور تړل شوي وواو دشپې له خوا دالله اکبر او دروسانو او د هغوی زمزورانو پر ضد شعارونو په ټوله شپه بديرکه کوله . دنوموړې کال (۱۳۰۸) بجدي مياشتې په يوهمه نيټه دکابل ښار ټول نوکانونه د روسي استعمار چيانو او د هغوی زمزورانو (خلقيانو او پرچميانو) سره دمخالفت په وجه وتړل شول او بڼه څرگنده ښکارېده چې داچپي جادي او کوڅي به په کم وخت کې دکفر او استعمار ضد اسلامي موخه شي . د همدې ورځې په ماښام دکابل ښار دهر يام هر کور (هغوی چې دروسانو زمزوران دمجاهدينو له ويري يې د الله اکبر په ناروېل وکړ) او هرې کوڅې څخه دالله اکبر ناري پورته شوې . دا هغه شپه وه چې وروږو . پتيمانو هم جهاد ته ملاتړی وه کوچنيو ماشومانو دغزا په نيټ دالله اکبر ناري پيل کړې وي او داسې څرگنديده چې بي ساو غيرژندي اجسام هم دالله اکبر ناري وهي . داټوله شپه دروسانو او د هغوی دغلامانو لپاره دهيت او ويري شپه وه او دمسلمانانو لپاره ديوه اسلامي جشن او لوي غزا دانتظار شپه .

دحوت په دريمه ورځ دسهار تر اتو بجو پوري دکابل ښار ټولې جادي او (کوڅې په غازيانو بکې شوي دالله اکبر نارو او اسلامي شعارونو غږ او زويو ټول ښارولپاره او د (۹) بجو په شاوخوا کې دکابل ښار په ټولو ناحيو کې دجهاد وړانگې پورته شوې . دا هغه دحق او باطل جگړه وه او هغه صحنې وي چې يوازي عيني ليدل يې په واقعي ټول څرگند والي شي او د هغوی لور تيا ، دغازيانو شهادت او عظمت دقلم په ژبه نشي څرگنديدلی .

مستقیمه جگړه کې سخته اقتصادي ضربه ولیده او بېلې خوا په بېن المللي اړخ کې لاندوړ هم رسوا شول او په دې پړه شول چې د افغانستان مجاهدین او مسلمان ولس چې دایمان او حق په زور جنگیږي ، تابع کول اوښه دغیرتینو اوتنگونو خاوره په زور سره تر تسلط لاندې راوستل ناممکن کار دی نو په داخلي او بهرنی سیاست کې یې د فریب او غولونې نوي استعماري سیاست (کلاسنوسټ اوپروسترویکا) پیل کړ.

په افغانستان کې دروسانو دکلاسنوسټ اوپروسترویکا نوي براماتیکه صحخنه کې دکارمل رول ضعیف ښکاره شو نوډدی خلا دټوکولو په خاطر نوي لوبغاړي ته اړتیا پیداشوه . چې ، بی ددی کار لپاره ښخاد رئیس نجیب چې ددوی پخواني ازمویل شوی وفادار اجنټ و رامنځ ته کړ اوکله چې کی ، چې ، بی د ۱۳۵۸ هـ ش کال څخه راپه دی خوا په مستقیم ټول سره په افغانستان کې ښخاد (واد) استخباراتي دستگاه جوړوله،نجیب په ټولو امکاناتو سره ښکی ، چې ، بی همکاري ته حاضر اوپه افغانستان کې ښکی ، چې ، بی په فعالیتونو کې د لومړي درجې همکارانو او معتمدینو له جملې څخه حساب شو نوڅکه یې په ۱۳۶۵ هـ ش کال کې ښکارمل پرځای ښکابل مزبور رژیم په رأس کې مقرر کړ اوکارمل یې دصحنې مشکلاتو په نهم له وړکړل شوو یووظیفو څخه وغورځاوه او بیا یې دووسته دهغه تقاعد اعلان کړ .

کله چې په ۱۳۶۷ هـ ش کال کې دافغانستان څخه دروسانو نظامي ټواو لومړی برخي وتل پیل شول ښکابل په حضورې چمن کې دروسانو اوښکابل مزبور رژیم گډه غوښه جوړه شوه په دې غوښه کې کارمل هم

ښکابل ښار دمركز په طرف حرکت وکړی اوهرڅوک چې مخی ته درځی له منځه یی یوسی نوډروسانو عدده او اساسی زغروالو قواو ددازالامان اوخبرخانی له خواوڅخه د ښارمرکزی لوری ته بمجاهدینو پرضد حرکت اوچنگ شروع کړ . څرنکه چې بمجاهدینو سره دټاکنه ضد وسله نه وه موجوده نو دهغوی سره په هغو وسلو چې بخلقیانو اوپروچمیانو څخه یی په غنیمت نیولی وی مقابله پیل کړه اوډیوی شدیدې اوځوځوځی جگړې څخه وروسته دروسانو وکلی شول چې ښکابل ښار یوازې مرکزی څلور لاری اوچادی په خپل کنترول کې ونیسی اوښاراراپونده اطرافی منطقی مجاهدینو په لاس کې پاتی شوی،صحت په څلورمه شپه دکورونو څخه دالله اکبر نارویولو ادامه برلوه اوهم بمجاهدینو له طرفه ښار په ټولو برخو کې پر دروسانو باندي وسله والو بریدونو یوام پیداکړ اوپه کابل ښارپوری مرپوځی اطرافی ناحیې په میاشتنو اوکالونو بمجاهدینو تر نفوذ او اثر لاندې پاتی شوی اما بیا وروسته دشرایطو په نظر کې نیولو سزه مجاهدینو دجهاد تاکتیک ته تغیر ورکړ اوپه غرونو او ر غونوښارونو اوپازرونو کې دروسانو اوډیوی لاس په نامه غلامانو پرضد جهادی بهیر اوپاخون لانور هم پیالوی شو .

د ۱۳۵۷ هـ ش کال دثور ۷ نیټې څخه نیولی بیا دروسانو تر شرمیلې ماتې او تیښتې پهدی دیو نیم ملیون څخه زیات افغانی مجاهدین اومسلمانان دروسانو اوښکی ، چې ، بی په خونخوارو لاسونو جوړو شویولئو (خلقیانو ، پروچمیانو اوډیوی نورو اجنټانو) په واسطه سره شهیدان شول اوډلشهادت بهیر یوام لری .

روسانو دیوی خوا په افغانستان کې له افغانانو سره په لس کلنه

حاضر و او کله چې يوه بهرني ژورناليسټ له کارمل څخه پښتنه وکړه چې ايا په رښتيا تاسو دناروغۍ په وجه دخپلو وظايفو څخه ليرې کړای شوی یاست ؟ کارمل په ځواب کې ورته وويل چې نه خير يعنې داصحيح نه ده اما په همدې جريان کې نځاپل رژيم دهغه وخت دفاع وزير نظر محمد دکارمل مخې ته راغی او ورته ویی ويل چې په پلان کې دستاسو سره مرکې ته ځای نه دی درکړل شوی په نتيجه کې کارمل چوپ اوځی شو .

نجيب زياتی هلی ځلی وکړی ترڅو وکولای شي دافغانستان مسلمان ولس ته دنړۍ ټيټ چل اوفريب ورکولو له لارې دکې ، چې ، بی ، داهدافو په ترسره کولو کې فعال رول ولوبوی خو دافغانستان مجاهد اومسلمانو ولسونو دهغه داسلام اووطن ضد کره يوه پيژندلی و نو ځکه یی هيڅ بول اعتبار پرې ونکړ .

سره ددی چې دنجيب لرامنځ ته کيدو په وخت کې ظاهراً دنجيب پر ضد اوتکارمل په طرفدارۍ ديو شمير نجونو له خوا دمظاهرو په بڼه مخالفت څرگند شو اوپيا وروسته په ۱۳۶۸ هـ ش کال کې کودتا ته ورته سناريو هم پيل شوه خو داقل په افغانستان کې دکې ، چې ، بی دهغو هلو ځلو يوه برخه ده چې ترڅو هم په اوسنی مرحله کې دافغانستان په مسله کې ورڅخه پخپله کچه کار واخلي اوم په اوږده راتلونکي کې په افغانستان کې دنفوذ امکانات ولری .

دافغانستان څخه دروساتو نظامی قواؤ تېښته دامعنا نه درلوده اونه یی لری چې روسانو دافغانستان په کورنيو چارو کې دلاسهونی څخه ډډه وکړله اوپا په په راتلونکي کې ورڅخه پرېښ وکړی .
که چيری روسان افغانستان ته دروسی نظامی قواؤ بیا راتگ پخپله

کچه و بولای نو روسان به دکار سل ځله بیا هم تکرار کړی خوڅرنگه چې اوس روسان په دی باندې ترپخوا ښه پوه شول چې که چيری دوی ډير لږو نظامی قدرت هم ولری اما دنظامی قواؤ په واسطه سره دافغانستان داشغال امکانات نظری اوبه اوسنی پړاو کې پکې ، چې ، بی له لاری خپل نفوذ اوتسلط ترقواو پخپله کچه کښی ، همدا علت دی چې په اوسنی وخت کې سره ددی چې روسان په افغانستان کې نظامی وسله وال پوځونه نظری خو کي ، چې ، بی نځاپل رژيم دلس مستقیمه اله گرځولی اوداد په اړه پد یی خپل استعماری اوشیطانی فعالیتونه جاری ساتلی دی .

روسانو په افغانستان کې داسی پلانونو عملی کولو ته اقدام وکړ او بوم ورکوی چې نه یوازې دافغانی توانی دعقیدې خصوصیاتو روان اوتولیدو روابطو سره سمون نه خوری بلکې اصلاً دبشريت انسانی فطرت او انسانی اړیکو په مقابل لوری کې قرار لری .

دافغانستان مسلمان ولس درښتینی اسلام ، خپلواکی ، ترقی اوعالی اخلاقو غوښتونکی دی اوبه اوسنی پړاو کې دافغانستان په اسلامی توله کې دامتحان شویو جنایتکارانو اومنفورو اشخاصو اولولو له قدرت څخه غورځول (بخلق اوبرجم دلی اودوس نور پیژندل شوی اجنتان) اودافغانستان پر اسلامی خاوره کې داسلامی حکومت جوړول غواړی اودحق په دی لار کې یی بی شمیره ځانی اومالی قربانی وکړی خو روسان اودوی مزبوران دافغانی مسلمانانو ددغو قواو عالی اوحقه حقوقو پر ضد دهیڅ بول بربریت څخه ډډه نکوی اولانورهم دافغانستان مسلمان ولس ته بمخاکانو په کندلو لگیا دی نو ځکه دابیا هم په ویلو اړینزی چې دروساتو تېښته دوی مهربانی ،

سياست لافشا كيدل او په نوموړي سياست باندې د نوي غولونكي پردې (كلاسنيست او پرسترويكيا سياست) اچول .

۱۱- د پاكستان او ايران سره د افغانستان اوږده سرحدې پوله .

۱۲- روسانو او كابل رژيم د هغو امكاناتو او وسايلو څخه چې په لاس كې يې درلودل مناسبه كچه واته خستلې شوه روسان او بلخ او اوبچم رلي د شهر ايطو سره سم د لازمي بولت اوبولت دارې څخه عاجز وو .

۱۳- دروسانو په واسطه سره د داسې دستگاه (بگابل رژيم) جوړول چې كيم تركمه په بين المللي سويه پري سودا او تجارت وكړاى شي .

۱۴- دمجاهدينو په واسطه روسانو ته اقتصادي ضربه وركول .

روسان په دې هڅه او تلاش كې دي چې خپل استعماري اوبوسونو د شېكېلاك او دېسپناك لارې چارې نوري غولونكي او كلاسنويست او پرسترويكيا تيريدې لاندې لوسونو د تيرايستې نوي څيره را مخې ته كړي خو تر ټولو مهمه مسله داده چې : ترڅو پورې دروسانو نظامي ، ماشين مات او ټوټې نشي ترهغو به افغانستان او نړۍ

د پرېوتو او ورونيو سره لاس په كړيوان وي .

په نتيجه كې بايد وويل شي چې روسانو او استخباراتو يې دغو پېړيو راهيسې داميرانان الله خان تر زمانداري پورې د افغانستان په بريادې اورانونو كې خپله برخه اخيستې ده او د ۱۲۹۸ - هـ ش كال څخه بيا د ۱۳۵۷ هـ ش كال د شور ۷ نېټې وړاندوونكي كوټا پورې يې د افغانستان د مسلمان او ټورپالي ولس د بريادې او مصيبتونو په رامنځ ته كولو كې اساسي رول لوبولې دي خو د شور كړداتا څخه بيا ددوي تر مستقيمې نظامي مداخلې او بالاخره تر نن پورې د افغانستان اسلامي ټولني د ټولو رنځونو ، كړاوونو ، د ټولو مادي

د افغانستانو سره خواخوږې او استعماري اهدافو او كړيوو څخه ډډه كول نه دي بلكې خاصو عواملو او شرايطو دي كار ته مجبور كړول .

سره ددې چې دروسانو په تېښته كې د افغاني مسلمانانو د ايمان او حق زږد بنسټيز او ټاكونكي رول ولوباوه خو لاندنيو عواملو دروسانو ماتي كړندې كړله .

۱- د افغانستان ولس نكلكي اسلامي عقيدې درلودل او ورسره په څنگ كې د افغانستان د اسلامي خاورې د خپلواكي احساس پياوړتيا .

۲- څرنگه چې كمونيستي ايډيا د بشري فطرت ضد اساس لري نو پخپله روسانو او بلخ او اوبچم رولو نشول كولاى چې حتی پر خپلو ځانو يې عملي كړي اوبوي پخپله د خپلو ځانو څخه بې زاړه وو اوبوي .

۳- د افغانانو لور جگړه ايزمورال .

۴- دمجاهدينو په كچه اراضى .

۵- دروسانو سره د افغانستان د مسلمانانو كينه او ددوي څخه نفرت د ټولو استعماري قوتونو په نسبت زيات قوې ؤ اوبوي .

۶- په ايران او خصوصاً پاكستان كې د افغاني مجاهدينو ، مهاجرينو او مسلمانانو طرفدارو اوبوستو بولټونو موجوديت (په دې اخيرو كې دمجاهدينو په مقابل كې د ايران بولت سياست بله بڼه غوره كړه)

۷- دمجاهدينو او مهاجرينو سره د نړۍ مسلمانانو او غربي هيوادونو مرستې .

۸- دروسانو ركور اوسكون ته نږدې اقتصادي انكشاف .

۹- روسانو ته په عمل كې تاريخي تريخ درس وركول اوبلخان جهان اوافغانانو نسبي رښتيني پېژندگلوي .

۱۰- په ملي او بين المللي اړخونو كې دروسانو اصلي استعماري

اومغڼوی ارزښتونو د پریادې اوزمورې د گلشن وطن افغانستان مورانو او
 عامل (کسې ، جی ، بی) یا روسان اوسوی مزبوران (بخلق او پرچم ملی
 اونیو اجنتان) دی نو د افغانستان د ټولو مجاهدینو ، مهاجرینو
 او مسلمان ولس اسلامي او ایماني وظیفه ده چې د دغو د اسلام او وطن
 اصلی دښمنانو پر ضد د ژوند تر وروستی سلګۍ پوری په کلاک ، ایمان
 او سپینیز هوره او عمل سره مقابله او جهاد وکړي .

لوی خدای تم بڼه دار او کامیاب لره